[illegible]

۲۶ / ۳ / [illegible]

هذا الكتاب قديم ومعاني عقلية قد درست لم يكن شاذا ناشئا فقلت على العود او نحو الكوسين رأيت
هذه اللغات واضحى مذهب الناس القول الرئيس اما هذه القلوب حديد واذ هذه الالفاظ ما [illegible]
قال المأمون ليحيى بن اكثم ما العشق فقال سوانح تسنح للمرء فيهيم بها قلبه وتؤثرها نفسه فقال له ثمامة اسكت يا يحيى انما
عليك ان تجيب في مسألة طلاق او محرم صاد صيدا فاما هذه فمن مسائلنا فقال المأمون قل يا ثمامة فقال هو جليس ممتع وصاحب
مالك مذاهبه غامضة واحكامه جائرة ملك الابدان وارواحها والقلوب وخواطرها والعقول وآراءها قد اعطي
عنان طاعتها وقوة تصريفها فقال له احسنت واعطاه الف دينار وكان لبهرام جور ولد واحد وكان
ساقط الهمة دني النفس فسلط عليه الجواري والقيان فطرن حتى عشق واحدة فلما علم الملك فعل [illegible]
عليه وقوّى امانا الا اصلح الا العالي همته الى انفس فترك اليه لما كان عليه حتى ولي الملك وهو من احسن الملوك اماد [illegible]

ابن العفيف التلمساني

تحرّش الطرف بين الجد واللعب في الدامع
بين الحزن والطرب كم زار مرودي وصل
الحمى قد تسرح شك بين الصدق والكذب
كانني لم ادر شرف في مضاربها ولم احط بها رحلي
ولا قتبي ولم اغازل فتاة الحي كاشية في وجهها
بين ورد الحلي والذهب يبدي النقاب لالا
وحي انسته ما احسن معنى الرضا في صورة الغضب

من كتاب الاغاني

كان عمر بن الخطاب يعس ليلة فسمع امرأة في جوف
الليل تنشد وكان فتى اسمه نصر بن حجاج
مره في بلاد الدنيا ثم ان بنتا للعلج الذي كان
اسره احبته وصارت اليه ليلا وكنته من نفسها
فاخرج وقد و انعتها فاذا رأت فقالت له يا معشر
المسلمين الكبد انفعلون بنا ايكم فقال نعم فعاتبت
هذا اسوالحمل نفرتم ثم حالت انها رأيت ان
خلفتك الصطفى بينك فقال نعم وعاد
فلما كان الليل حلت قيوده واخذت به
طريقا فهرب منه فقال في ذلك شاعر
من اسرى المسلمين قد كان يفديه من الاسر
فهذان يفديهما الغداة الخوف [illegible]

وقد بين ما ملء الخيف الورى فنورا
الثريا وثور الثرى ومن تحت ذا وفي
فوق ذا غير منزلة في ذا ولا
اسكن الله جنانه

جواب

ما نظر الجسم تحت اشكاله فنور
رق تنعمي وبكا ورثى وقال
اما قلت لكا ما بلكتك النوى
ما بليتكا ولد بحمد الله وحده كتبه بعض

الاحمد قاله

يا رب يح او اوست ارض الحجيج
طوبنا مثل لا يجمل الربيع تاملين
بها انكم اللاوصل يا انها بالحج

ابن الشجاع

قيل ابن العفيف فتى يمثل الشمس تحته
ان سحبني ورى شملتك
تحرا وعلى يبكر ما قيم من عشق
الفاضل الاوسمل البلبل على
الغزلي والصبح الاول بزبان
على لسان وهو مجوم وزن وزن
ولي وفي انا عطا الغزلي سنا
تهتا تتي عنا كريا ما حسني

كان في الرجال الله الا ان النساء العطف
كيد او القدحيلة ولهن في ذلك فن
ثم قال المعقربات منهن معهن بلبس
مع عز من من البوائق من بعض
العلماء انه قال انا اخاف من النساء
اكثر مما اخاف من الشيطان كان
سبحانه تعالى يقول ان كيد الشيطان كان
ضعيفا وقال سبحانه في النساء
ان كيدكن عظيم

ربما استعمل مساحة الاجسام
المتشكلة المساحة كالفيل والحيوان
يلتقي في موضع بعيد وتعليم الحاد ثم
يخرج منه وتعليم الغناء ونمسح ما تعرض
فهو المساحة تقريبا

النفاس

هي البعد لكن ليست سترى الامر
وكان سبب البعد يومين في الشهر
ملائكة نيل الابد ودهنا
وكل نفس العقد ودر مطلب وحد
اما سيف لحظ لا بل جعفة
ولم اسيف قط في جعفر نفس
ونعم لبيب ان الحب لا انتهى
طباخ واهل الليل لضامع الجزاء
لها والعيب كمصرح للنوى
اعتدي للبعد ما استطعت من العلم
شائق يجعل الشيبة والشباب
على طلب العلياء وطلب الاجر
البس من لحمة ان ان لبيا لبيا
ثم ملا نفع وكحب من ثم في

عليه الكلام ولا تبغي وقد كنت اشتغل عادونا
فقد سكنت بعد المشتغل ولي قطع ودون
ازواجه فعقلت ان الروح ينتفي بغير علي جاسد
اشبه او اطرق المخاطب الطارق واي طود
اوردها دفعة برياح الحوادث ثم العلق

اذا قيل لكم تحصل من تركيب حروف
الجمل كم تمامه سواء كانت مهملة او مستعملة ثم
ثمانية وعشرين في سبعة وعشرين فالحاصل
جواب وان قيل لم تركيب منها كلمة ثلاثية لشرط
ان لا تجتمع حرفان من جنس فاضرب ثمانية وعشرين
في سبعة وعشرين ثم المبلغ في ستة وعشرين
كان لستة عشر الفا وستمائة وستة وثمنين
وان سئل عن الرباعية فاضرب هذا المبلغ
في خمسة وعشرين والقياس فيه مطرد في الخماسي
فما فوقه

اذا قيل لكم انتم فيه والقدر وحيد

تحكموا فاستطالوا في تحكمهم عما قليل كان الحكم
لم يكن لو انصفوا انصفوا لكن عتوا فبغى عليهم
الدهر بالاحزان والمحن فاصبحوا ولسان
الحال ينشدهم هذا بذاك ولا عتب على الزمن

القاضي ابو طاهر .... ورق

من ابن الطارض الساري نشبه وكيف
طبق وجه الارض طبقة اهل استغفار جفو سني
فهي تجده ام استغفار فؤاد سنا فهو تلهبه

بعض من قصده ابي الفتوح القدر حاجب النعم ... خيط

بعد سليمى مطلب ومرام وغير هواها والهوى ومرام
وفوق مجاها ملجأ ومثابة ودون ذراها موقف ومقام
حتى لعادية العصور زمانها فات خليلها فكل منه الدنيا علي حرام
تحرك لنفوس الحاديرج خالكم فاخفى كان لم يكن فيه قيام
انت بلاد او زمان وذاته فيا عزة الدنيا عليك سلام

رحبت وقد ضلت مساعيك كلها
تخفي جنبين لا تزال غلام
بحب ان مقادير الامور تلكفها
ودنيا انت ملك الدنيا وانت غلام
وصنت باللذات دهرا ليغبط
البس تحكم بعد ذلك تمام
فبين الديار ابا والخلود بنا بين
وبين المنايا والنفوس لزام
تقضي القضاء والانام لملكت
وما جاوز عنها مستبد وغلام

شعر البواسطي

لم يبك عين بكيت من هجرانه ... حتى تكشف المعقول

قال لي العاذل في حبه ... وقوله ... ما وجه من احببته قبلة

البدر المشكل ... قلت ولا فوقك ...

وقالوا يا قبيح الوجه تهوى ... مليحا دونه السمر الرشاق

فقلت وهل انا الا اديب ... فكيف تفوتني ... الطباق

الشيخ الاجل بهاء الملة والدين العاملي

يا عاذلي كم تطيل في ... وح ...

لا لوم ... من الشوق ... قلت ما ذاق فرقة الاحباب

كم بت من المساء الى الاشراق ... في فرقتكم ومطربي اشواقي

الصاحب ابن عباد الى الشيخ ... عباس

شعر

وشادن قلت له ما اسمه ... فقال لي بالغنج عباس

فصرت من لثغته الثغا ... فقلت ابن الطاس والكاس

شعر

فيا رسولي الى من لا ابوح به ... ان المهمات فيها يعرف الرجل

بلغ سلامي وابلغ في مخاطبه ... وقبل الارض عنه ...

بالله عرفه ... ولا تطل فحبيبي عنده الملل

الشيخ الاجل بهاء الدين محمد العاملي

تغمده الله بغفرانه

عُمَيِّس اسقني من سلاف ريق سليمي
واسق هذا النديم كأساً عُقارا
ارتضا ترون الى اشارته وقوله
هو النديم فاسقها اشارة بلكنة
عجبت لاهل العلم كيف تغافلوا
يجرّون ثوب الحرص عند المهالك
يدورون حول الظالمين كأنهم
يطوفون حول البيت وقت المناسك

لبعضهم

جو رسد از كرم بر تعاني المسير
بوجهه عز مكّه بو جان المسير
زبان او ليم اكرسيم و دُرّ بش
با او شو بكه و جو اكر امتحان المسير

كان لابن الجوزي

امرأة تسمى نسيم الصبا فطلّقها
وندم فحضرت يوماً مجلس وعظه
وحال بينه وبينها امرأتان فقال
مخاطباً لها

شعر

ايا جبلي نعمان بالله خليا
نسيم الصبا يخلص الى نسيمها

قال ابو الفرج

نح محمد بن اسحق الموصلي وهو يريد
الانصراف من سُرّ من رأى الى
مدينة السلم والدجلة في غاية
الزيادة في حراقة فامر بالمد وترجيا
ثم امر بالستارة بيننا

قطع الطلاء حوب النفس في اثرها فلم يعقد ولا على
اثر احد وقد اخذ بها الخاطر وغاب رحمها الله تعالى

قال الشيخ المؤلف بهرع الذكر عفرانه

كتب لي شيخ الاسلام عمر وهو المقيم بالقدس الشريف
ابياتاً في بعض الاوقات فاجبته ادام الله مجده
بهذه الابيات

شعر

يا ايها المولى الذي قد غدا ... في الخلق والخلق عديم المثال
وحاز من شامخ طود العلى ... في ذروة المجد واوج الكمال
وعطّر الكون بمنظومه ... تظلمها بُرّ يعقد اللآل
كأنما كتب الى ظلمنا ... سحرته تسلب لب الرجال
او روضة ممطورة مزهر ... ارجائها صحّات الشمال
لولم تكن اسكرني لفظها ... لقلت خمري سحر حلال
يا سادة فاقوا الورى شكرهم ... احقر من ان يخطره ببال
ارضيتموه دور الطافكم ... والاعزة اكم من فضال
وهذا ابياع الركب في ارضكم ... سلا على الامال بحر وحال
اشمّ سمور اللطف والطافكم ... على الكرى ما تبخّت فرنفال
في قبّة الفضل لكم منزل ... ما مرّ في وسم الآفاق جبال
وعندكم عجمة حكمكم ... فصار بالتقر ظليل المقال
يا سيداً قد حاز من سابق ... الفنون حظاً وارق الاقبال
نائية رولها سورة ... بل جبل صعب بعيد المنال
وما شكوا امرنا قد غدا ... ارسماً وفعلاً وهو حرف تغال
وقد علا فعل واسم لها ... يعيرونه الجسم مثل الخلال
وعجزه ان ينتقص لفظه ... من صدرها في نظام الخلال
وما شكوا اولها قلبه ... امر لكل عميل الخصال
وقلبها ان زال نصفها ... يعيره ظلي عقده انتقال
وان تزده النصف من شكل ... حاجبه تبيح في بقلبي نبال

ولم تستفد من سعيها طول عمرنا
سوى ان جمعنا فيه قيل وقالوا
وداروا وصانا محبوسته في جسومنا
وحاصل دنيانا اذى ووبال

الشيخ ابو الفضل محمد الله رحمه

يا عبدة وجهي قد اذاب الجسم نقرب
قدوة عشق فعاب صبري وذاب
بالله عليك الا تشتى قالت
عيناك تقلبي المعرفاحات

الغير وسيط

حسناتُ محرّمة قد اطالت ...

لبعضهم

واذ وا عابت فاحب يا جدا
ذو عفاف وحياء وكرم
قول عني لا ان قلت لا
واذ وا قلت نعم قال نعم

الانبياء الذين ذكروا في القرآن مجيد

نبينا محمد 1	آدم 2	ادريس 3
نوح 4	هود 5	صالح 6
ابراهيم 7	لوط 8	اسمعيل 9
اسحق 10	يعقوب 11	يوسف 12
ايوب 13	شعيب 14	موسى 15
هرون 16	يونس 17	داود 18
سليمان 19	الياس 20	اليسع 21
زكريا 22	يحيى 23	عيسى 24

وكذا ذوالكفل عند كثير من المفسرين

مثنوی

لب طمع نشنیده ام از عاشق و عالم
من سلامی ای برادر و السلم
جز سلام و دوست ازو تو کو
خانه خانه جا بجا و کو بکو

لقد حرت شيخ عندما في كنفه
الموشحة اجمله كأنه الزبرجدة
فدامه الا نوره من مطلع السنبلة

وبعض الكتاب

لا تبدين لعاذل او عاذر حاليك
في السراء والضراء فلرحمة
المتوجعين مرارة في القلب مثل
شماتة الاعداء

شعر

مضت منه شنشنة عن الانام
ومد معاكده مغز دو الشام
فقلت لها من الفاك قالت
قبيل الصبح لكن في المنام

محمود الوراق

عطيته اذا اعطى سرور وان
اخذ الذي اعطى اثابا فاي
النعمتين احق شكرا واحمد
عند منقلب ايابا النعمة التي
احدثت سرورا ام الاخرى
التي اورثت ثوابا

قيل لعمر تعالوا ما انزل
الله ما صورته كانت
للصباحة والسمع للفصاحة
وانك نعمتهم للسماحة
وابو بكر اسرار وقدمتهم بلاغة وبراعة

قال فبينما انا احد بيت ماشيا على باب بيت المقدس كالواله فقلت له
اوصني فقال كن كرجل احتوشته السباع فهو خائف مذعور كاف ان يسهو فيفترسه
او يلهو فينهشه فليله ليل مخافة اذا امن فيه المغترون ونهاره نهار حزن اذا فرح
فيه البطالون ثم انه ولى وتركني فقلت زدني فقال ان الظمآن يقنع بيسير الماء

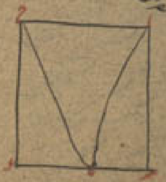
لمؤمن الطاق مات إمامك يعني
جعفر الصادق عليه السلام فقال له
مؤمن الطاق لكن إمامك من المنظرين
إلى يوم الوقت المعلوم فضحك أبو حنيفة
وأمر لمؤمن الطاق بعشرة آلاف درهم
أهدي إلى الملك صلاح الدين
ابن أيوب هدايا وكان الرسول
يخرج منها واحدة بعد واحدة
ويضعها على الملك فأخرج مروحة من
خوص النخل وقال أيها الملك هذه مروحة
ما رأى الملك ولا أحد من آبائه مثلها
فاستشاط الملك غضبا وشاور لما
نشره وإذا عليه مكتوب شعر
أنا من نخلة تجاور قبرا ساد من
فيه سائر الناس طرا شملتني
سعادة القبر حتى صرت في راحة
ابن أيوب أقرا فعرف أنها من
خوص النخل الذي في مسجد الرسول فقبلها
الملك ووضعها على رأسه وقال للرسول
صدقت
النفس ... وما
أدراك ... قبح ...
ما نعرف السكان ... النفس
والعقل ضدين ... منبسط
منقبض وهو ... رجال
وهي ... فاطم ...

وكان عالم الدنيا البحر
وحبب كونا كنها الحبب
وكان الشمس سفينته
وشراع ذو أجنحة ذهب
تسل وبها كأين فرته
الأرض بحيث ما نجم ذهبوا
سارة واعتبا ... انجلا
فكان مسير اسم الجب
وانسته الأوطان لهم
لما انتسب بهم النسب
ما انحجم ولقد جمعوا
ما العدم ولقد قربوا
بالاعب جد لفعل الجد
فليس الأمر لعب
والجد ذبابك وذرفنا
فتبع منا صبا لعب
فكانك والأيام وعد
فنخت بابا فيه النوب
ونعمت غيب الدار فلا
رسل بأيك [illegible]
وسلاك الأجل قل العجب
كأنهم تك جمعوا
فاذ نفر التا قور وصاح
ويوم إذ يوم عجب
فتبع السبع وكجنوا الجمع

تعجب الأعمار بنا عجب
ما أسرع ما تصل النجب
والشمس نظر يا حجبه
والليل تطارده الشهب
والدهر بجد لفعل الجد
فليس يليق بك اللعب
ما القصد سواك فقل سواك
وكن رجلا فلك الطلب
الوحش لأجلك في تعب
والطير لأجلك منتصب
والجو لأجلك منخرق
والريح تمور بها السحب
والأرض لطبعك منتسب
والنجم يدور لك يتحب

وامثال هولاء اذ تركت الاخرة بما في بعض الكتب رايت اسم المولف
من ان ابا يزيد لم يلق الامام عليه السلام ولم يدرك زمانه بل كان
سقا في عهده مدة مديدة وربما يرفع الشبهة من البين بجعل المسمى
بهذا الاسم اثنين احدهما طيفور السقا الذي لقي الامام عليه السلام
وخدمه والاخر شخص غيره ومثل هذا الاشتباه يقع كثيرا فقد وقع
في مسئلة المسمى بافلاطون فقد ذكر صاحب الملل والنحل ان جماعة ممن عدوه
من الحكماء القدماء كل منهم يسمى بافلاطون ة

في استخراج الاسم المضمر مره ليلقي اولا ويحفظ عدده الباقي فاحفظهم
ليجمع ما عدا اثنين ثم ما عدا ثالثه وهكذا ثم اجمع المحفوظات واقسم
الحاصل على عدد ما نقص الا المحفوظ والاعداد ثم انقص خارج القسمة
المحفوظ الاول فالباقي هو عدد الحرف الاول ثم انقص منه المحفوظ الثاني
فالباقي هو عدد الحرف الثاني وهكذا ة في استخراج اسم الزوج
المضمر او الشيء المضمرة ليأخذ لكل ما فوق المضمر ثلثه ثلثه والربع ما لحقه
ثم يحرك بالمحي فيلقط منه ونقعد الباقي من محرم اول الحمل فما انتهى
اليه فهو المضمر ة في استخراج العدد المضمر يلقى منه
ثلثه ثلثه ويحرك بالباقي فيأخذ لكل واحدة ثم مرة يلقى منه سبعة سبعة
ويحرك بالباقي فيأخذ لكل واحد منه ثم يجمع الحواصل ويلقى من المجتمع مائة
وخمسة فالباقي فهو المطلوب ة الكشكول في كتاب المغيرة باب
عمل السلطان عن ابي عبد الله عليه السلام في قول الله عز وجل ولا تركنوا
الى الذين ظلموا فتمسكم النار فقال هو الرجل ياتي السلطان فيحب بقاءه
الى ان يدخل يده الى كيسه فيعطيه ة ابن ابي الحديد
تاه الانام بسكرهم فلذاك صاحي القوم عربد وبكى من الشرك الخفي
بجرد الغرضات مفرد يأوي الى العقل البسيط وكل من عبد الشئ
والله لا موسى الكليم ولا المسيح الاحمد كلا ولا جبريل وهو
الى محل القدس يصعد علوا ولا النفس البسيطة لا ولا العقل المجرد
من كنه ذاتك غير انك واحدي الذات سرمد فليخسئ الحكما عن
حرم له الاملاك سجد من انت يا رسطو ومن افلاط قبلك يا مبلد

[illegible]

حسن بن زين الدين العاملي

فؤادي ظاعن اثر النياق ... وجسمي قاطن ارض العراق

ومن عجب الزمان حياة شخص ... وحلّ السقم في بدني فاسقى

ترحل بعضه والبعض باقي ... له ليل النوى ليل المحاق

وصبري راحل عما قليل ... لشدة لوعتي ولظى اشتياقي

ووجدي الوجد اصبح لي حليفا ... ولا ينجو في الدنيا فراقي

وتعبث تارة بالروح حينا ... فيوشك ان يبلغها التراقي

والقاني النوى في ورق دهر ... فلا اروى ولا ادعى براقي

وقيد لي على حال شديد ... فما جزع الفراق منه وثاقي

الى الله المهيمن ان تراني ... عيون الخلق مطلول الوثاق

ابيت مدى الزمان لفادح ... على جمر مزيد به احتراقي

وما عيش امرئ في بحر غم ... يعيش بحزنه كرب السياق

يرى من الزمان صفا يوم ... يموج لطمة عما يلاقي

ستعقبني نائبات الدهر كاسا ... مريرا من اباريق الفراق

ولم يخطر ببالي قبل هذا ... لفرط تجلدي ان الدهر ساقي

وفاض الكاس بعد البين حتى ... لقوس قد جرت منه سواقي

فليس لداء ما القى دواء ... يؤمل نفعه الا التلاقي

الشيخ شمس الدين الواعظ الكرماني

متى قصد نواحي فتح تلك ... بان جعل وبحجتي ارجع الى من قدستي

في ابواب الرضا لطف ... [illegible]

وصل وان كنت منقطع لاني ... [illegible] تقعد ولا تكون تصل قال الحسن

[illegible]

ابن زريق البغدادي ... ولو اجاد

لا تعذلنه فان العذل يولعه ... قد قلت حقا ولكن ليس يسمعه

[illegible]

من كتاب [illegible]

قال عيسى [illegible]

حب الدنيا مع سلامة الدين [illegible]

[illegible]

[illegible]

الافضل [illegible] ابن [illegible]

[illegible]

[illegible]

باح مجنون عامر بهواه ... وكتمت الهوى
فمت بوجدي ... فاذا كانت القيامة
نودي من قتيل الهوى تقدمت وحدي

عمر الوردي

ترى نبا مفترقا ومجتمعا
يحكي الثغر قلت ابو لؤلؤة
منه خد وافتك عمر ه

المجنون

الا يا حمامات العراق اعنّني
على شجني وابكين مثل بكائيا
سقى الله اطلالا بناجية الحمى
وان كن قد ابدين للناس ما بيا
معذبتي قد طال وجدي وشفني
هواك فيا للناس قل عزائيا
معذبتي ورد من حر مورد الردى
واطلقتني حتى اذا همت وحاليا
خليلي اني قد ارقت ونمتما
لبرق يمان فاجلسا عللانيا
خليلي لو كنت الصحيح وكنتما
عليلين لم افعل كفعلكما بيا
خليلي مدا لي فراشي وارفعا وسادي
لعل النوم يذهب ما بيا وان تشرقا
من دار الصبابة تلقيا شمس ضوء
الشمس عني سلاميا الا يا طبيب الجن
ويحك داوني فان طبيب الانس اعياه دائيا
وقالوا به داء عياء اصابه وقد
علمت نفسي مكان دوائيا وقد
كنت اعلو الحب حينا فلم يزل بي النقض

كان لاعرابي جارية يحبها حبا شديدا فقال له عبد الملك ... ان يكون ...
ونعوت امتك فقال لا فقال ولم قال يعوت الامة وتقسح الامة فقال له ما ...
فقال العافية قال ثم ماذا قال ... في دعة لا يكون لاحد علي منة ...
فقال محمول فاني رايت لحوق البواد بذوي القناعة اسرع ه

لو بابت في الهدى قدس

العبد وصن من جلاد الحروب الى ايار

البو ولم تختلطا بالملوك لكن من اتقى

الناس وبعدهم ازدهم كما طاب

تراه الرضى من تكلف العلا دواقام

في هذه الدنيا فاحتطب ما جل الا بنا

وادكت اخلاقهم المروية وتصفت

شعر

بصفاتهم الدنية

من علك دم وفرد دبيرجبل عالم

ادم ازو رزدرين دبير جو اب آدم

ثم الحصل لى من الاخلاط باهل الدنيا

الا التعصيل والقال والنزاع والجدال

وال الامر الى ان نقدر بلعا صر كل

جاهل وصبر بها مبالا الى كل فاضل شعر

من كه ميوى ازو دو رجن بوس

بر كه كالحيدم و نعز عارد

رخ بهشت ... و نعمه بر و فرهنه زين

ازين صحبت ... سنگ ...

على بن جعفر

كان من اعاظم اصحاب الحال

توفي ليلة عاشوراء سنة ... قيل

ما الصدق فقال الحكاية ...

قبل الكتاب ... ابو حسن

اتمم ... السنة فاشتا

اذا وصلت الى حاجا ...

الدنيا كانت كالطف ...

الا الاسك ... عنها

الدنيا لا تطلب لنفسها بل ليتبع بها ما لا يفنى ولا تطلبها الا لشيء لا بد منه

بعباع برجو ... او طالع مخاف ... دنيا كمش ... گير ... دست با

... گير ... قد قيد الزمان والازرة فقصد ...

من فضل عليه وكثر حسده فالحكمة ... العلم والحكمة ... و ... رست ...

بشر بره ... گرد ... عارف ... بر ...

... شنا ... ليلا ونهارا على سهو ... ما ... الا بالسبع والعفا ولا عاملك

... ولكن احسن العادات ... السعادات ... وان ... ما ... ان ... في ...

شعر

... تمر ... على التعبير ... فقال ... احسن في النقل

خامو ... ترك ... جون گل بر جيل گو ش ... بروت ...

الریاضات الثلث

هو الیقظة من سنة الغفلة
ثم التوبة وهو الرجوع الی الله
بعد الاباق ثم الورع و
التقوی لکن ورع اهل الشریعة
عن المحرمات وورع الخاصة
الواقفة عن الشبهات الخالی سبیله
وهو ترک ما یعد عن الله
عند وهو نقض ونحیه وهی
من وظیفة الارادة ای الشوق
فی نیل المراد مع الکد ثم الزهد
وهو ترک اللذات وحیث الترک
عن نیل المراد ثم الفقر وهو تخلیة
القلب عما خلت عنه الید
والفقر من اوصافه لا تقدر
علی شیء ثم الصدق وهو
استواء الظاهر والباطن

ثم الصبر وهو حمل النفس
علی الملکة ونفی الجزع
وهو ترک الشکوی الی
وقوع البلایا ثم الرضا
وهو التلذذ بالبلوی
ثم الاخلاص وهو تخلیص
الخلق عن معاملة الحق
ثم التوکل وهو الاعتماد
والتوکل امورة علی الله
سبحانه مع العلم بان
الحرف فیه اشارة

وبالاصباح انکشف المدارک
وبالمصباح اظلمت المسالک
وبالتلویح ما لاح الدلیل
وما التوضیح ما اتضح السبیل
صرفت خلاصة العمر العزیز
علی تنقیح الجاب الوجیز
بعذا النحو صرف العمر جهل
فلم واحد فان الوقت مهل
ودع عنک الشروح مع الحواشی
فهن علی البصائر کالغواشی

اشارة الی نبذة من حال الصید
صید دلست فیهم وباشاوا

مرادک ان تزید فی کل یوم
وبین یدیک قوم اثر قوم
کلاب عاویات بل ذیاب
ولکن فوق اظهرهم ثیاب
اذا ما قلت اصغوا للمقال
وان حدثت بالامر المحال
فلیس لهم جمیعا من بضاعة
سوی سمعنا لمولانا وطاعة
وان شرعت من شتاق الالفاظ
جلست لهم علی عالی الرفادة
واسست السؤال لمن تکلم
ودلست الجواب لکل مسلم
وفرزت المسائل والمطالب
ولست بذا الوجه الله طالب
ونمقت لهم کلاما فی کلام
وقلبک من ظلام فی ظلام

فلقد نموا و کل قوم
تعرض فقیر اعتبارنا بقلم
ومن کلامه علیه السلام
افضل العبادة الصبر
الصمت وانتظار الفرج
ومن کلامه علیه السلام
الصبر ثلثة صبر علی
المصیبة وصبر عن المعصیة
علی الطاعة ومن کلامه علیه
السلام اربع من کنوز
الجنة کتمان الصدقة و
کتمان المصیبة وکتمان
ومن کلامه علیه السلام
ابعاف العامة علی کی
ودلیل علی معرفة
ومن کلامه علیه السلام
معروف بینه
ومن کلامه
صلوات الله علیه
دار ودار الآخرة دار
یعلم الشیء
ولا
الخیر
دار
فلا
ثم
فان
وکان

ما خلف فلقد ابا دکم قدمو المکانا
لکم ولا تنزکو الکلام علیکم
فانما مثل الدنیا مثل السم یا
کله من لا یعرفه صدق ولی الله
صلوات الله علیه وآله
الطاهرین

کان الشیخ علی بن سهل
الصوفی الاصفهانی ینفق علی
الفقراء والصوفیة بحیث
الیهم فدخل علیه یوما جماعة منهم
ولم یکن عنده شیء فذهب
الی بعض احبائه والتمس منه
شیئا للفقراء فاعطاه
شیئا من الدراهم والنقود
من فضته وقال ان مشغول
بناء دار واحتاج الی خرج
کثیر فاعذرنی فقال له الشیخ
علی بن سهل کم تخرج
بهذه الدار فقال العدد
مبلغ خمسمایة درهم فقال
الشیخ ادفعها الی لا اعطیها
الفقراء وانا اسلمک دارا
فی الجنة واعطیک خطا وجیدا
فقال الرجل یا ابا الحسن
انی لم اسمع منک قط خلافا
ولا کذبا فان ضمنت ذلک
فانا افعل فقال ضمنت وکتب
علی الفقیر یا الضمان دار له

الیه وان العبد عند خروج
نفسه وحلول رمسه
یری جزاءه ما اسلف وقدمه
لا ما خلف اهیا الناس
انا فی القناعة لسعداء ان
فی الاقتصاد لبلغه وان
فی الزهد راحة ولکل
عمل جزاء وکل آت قریب

قیل لبعض الحکماء
اتحب ان تغلب الناس
فقال نعم فقال اذا احببت ان
تغلبهم حتی تکون منزلتهم
قبل القضاء مورثه
من الذی یسلم من
معاداة الناس قال
من لم یظهر منه خیره و شره
ولا شرّ قبل و کیف ذلک
قال لانه ان ظهر منه خیر
عاداه الاشرار وان
ظهر منه شر عاداه الاخیار

من کلام الشیخ
علی نبینا و علیه السلام لا تبعد الی
السماء الا من نزل منها و قال اوحی
الناس بالحمد العالم رای الله
بالتواضع العالم و قال
حکیم ما رایت احدا الا ظننته ان
لا فی من نفسی یقینا و منه علی شک
سئل الشبلی عن الصوفی
این الوقت فقال الآن لا ان نقف
علی الغائب ولا ینظر الورود فائدة
النحو و سیره العود الی الوطن الا صلی
والاتصال بالعالم العقلی وهو المراد
بقوله علیه السلام حب الوطن من الایمان
والیه یشیر قوله تعالی یا ایتها النفس
المطمئنة ارجعی الی ربک راضیة مرضیة
وایاک ان تفهم من الوطن دمشق
وبغداد وما ضاهاهما فانهما من الدنیا
وقد قال سید الکل فی الکل علیه السلام
حب الدنیا راس کل خطیئة فاخرج
من هذه القریة الظالم اهلها وتشبث
بذیل قوله تعالی ومن یخرج من بیته مهاجرا
الی الله ورسوله ثم یدرکه الموت فقد وقع
اجره علی الله وکان الله غفورا رحیما

لمؤلفه من قال فی الشیب
تولّت وقت عند وقت المشیب
وما کان من وجهان ستحی
وما نفت نفسک لما کبرت
فلا سی ارتب ولا انت صبی

کلمات ابا جاد ثمانیة اربعة رباعیة
الحروف واربعة ثلاثیة ولکل
کلمة رقم هندسی علی الترتیب ولکل
حرف من کل کلمة رقم سندی
ظروف الاولی والثانیة والثالثة
والرابع اذا کنا نشتق من رقم الکلمة
الاولی بصفوان فقصد رف ثالثها
وبرد و دفها ان فقصد جر فها ان
ویجعل رقم منه کل کلمة الاعلیها
متصلا بحرف فها المعطی بالرقم الکلمة
فعلامة الالف لی وعلامة الدال
لی وعلامة الواو وعلامة الکاف
وجعل حرف کل منها رقم معلوم کلمة وعلامة
الف علی کل حرف منه کتب احمد
هکذا ... وکتب علی هکذا علی
وکتب جعفر هکذا علی علی وکتب
خاتم هکذا اعلی ... ان مثلوکلمة
الغرض والمهو سابعة الکلمات لا من غیر ذ
نظرا انه لا حاجة الی رقم الکلمة الثانیة
کما لا حاجة الی رقم الکلمة الاولی ان
قصد حرف فها اذ الثانیة غیر متلوة
والاولی غیر تالیة واذ ثبت
الکلمة فتعد حرف فها الاخر السندی

بعضهم
اما من الناس تجنب بالمعطی لدیک
حکمه
فقط القلب عن الحق من اعظم العقوبات واکثر الذنوب وکانت انما من الاشارات
اوجمة من اهل السنة حتی من اهل القلوب عد والغافل فی ان الغافل من زمرة الکفار کما نطق به کلام العطار
شعر
هر الکه غافل از حق یکزمانست
در انزدم کافرست اما نهانست
اگر آن غافلی پیوسته بودی
در اسلام بروی بسته بودی
ولکن العامة ... الخواص ... الاخلاط
باصحاب ... کان ... ان تکون من زمرة اهل الکمال ...

[illegible]

کفاک فضلک کما لات نصعت بها
اخاک حق ... باری النسم
سل عنه ... واه ... فرق
ملا المسامع والافکار والکلم
قد شرف ... فرد ... اسم
کالارض ... فی ... الکرم
وان ... الاعدا ... فی رتب
فالتبر من حجر والمسک بعض دم
فضایل ... لیل ... محجر
... وذی شمم
... الکلم ... یصفون به
کما برئ کلام الله للکلم

[illegible]

نجم ... معالی العوالی … لعله ...
... النفس عن طلاب … ...
الشیخ الشاب ... … ... الاعنان
فانهض ... … ... نشان
... … ... العربان
... … ... بالعنوان
... … ... الاطیاب
... … ... الغوانی
... … ... السرحان
... … ... الدانی
... … یوم ... یوم اللقا
... … ... العانی

[illegible]

[illegible]

وانما يمكن تولد الولد من نطفة واحدة لانه ثبت في العلوم الطبيعية ان مني الذكر في تولد الولد بمنزلة الانفحة في الجبن ومني الانثى بمنزلة اللبن اي المنعقد من مني الذكر والانعقاد من مني الانثى لا يقطع بمعنى ان مني الذكر ينفرد بالقوة العاقدة ومني الانثى بالقوة المنعقدة بل على معنى ان القوة العاقدة في مني الذكر اقوى

[illegible]

قال الشيخ [illegible]

[illegible]

والمدرك للكليات وعن فصل الحيوان بالحساس والمتحرك بالارادة والتحقيق انه ليست من الجنس الاضافات في شيء من جواهرها لكون الجوهر جزء لها ولا يعتبر عنده وبعد ذلك عنده مقدم الا وهي ان صدق المشتق

[illegible]

رضاك نائل * بانصفك واقف قليل * بالباب بعد كف سائل * من وصلك بالقليل رضى * الطالب بالحب واثل * مالي والى محق القادي * قد ان بان يعتق غافل * ما اعظم حسرتي بحسرة * قد ضاع وهم افتر بطايل * ما اظلم ما يكون منه * والام كما علمت نائل * قد عز علامة سوء حالي * ما يفعل ما فعلت عاقل

وبعض نوره * وبقي نوع حركاته

[illegible]

17

١٧

وطيس الستي جاد سعيد وقطع نظام صورة
وصار لحظ من رماه ولعب صفاء الصفاء قد
اسلو الاحباب دا وحشه الغرب في بيت قد
الحكمة المعادل ورتب فيه احكامها وابزال
مضطربا في امله حتى استقر في اجله وجعت
الايام ذكره واعتادت الاالي ما فقد شكا

وقال فاطمة ...

[illegible]

جهان کامد تعجب از آن بدبیدار

الصلاح الصفدی بسم الجناب ... فدیت من هجره و بینه ... ان مت مالی سواه خصم ... فانه قاطع البین

الصلاح الصفدی

[illegible]

۱۹

[illegible]

الشدة الاعمال ثلثة ذکر الله علی کل حال

ومواساة الاخوان بالمال والانصاف

الناس من نفسک

اوحی بعض العرب عند موته

وهی الصالحین التقوی فانها خیر من العدة

من الحمق فاجتنبه

یقول الصادق یوم القیامة منطقه

الاالمال اذا کنت متطلعا اکتسبک الدنیا

[illegible]

من کلام سمیون الحکیم

اول اعمال العبد تحقق هجر النفس

واول هجران العبد تحقق مواصلة النفس

[illegible]

تکشف السبیل الی ذلک قال شیخ المؤلف قدس الله سره هکذا وجدت بخط والدی قدس سره والظاهر ان هذا السؤال الطالب و... ان

الفرح ان یوسف محتجب وقد ورد فی ... الرب الحلیم ... ولی ... الشباب ... والقدر ... عن ...

[illegible]

[illegible]

والقوم قد وصلوا فانهض الى ذروة العليا مبتدرا [illegible] فان [illegible] بقا وابقاء الله متصل

[illegible]

وكان [illegible] بالفرس [illegible] بالفرس [illegible]

في تسمية الآية بالعجم

المورد الالوف من المسلمين ردوا انفعال الخير من الله وافعال الشر من الانسان وان الله تعالى لا يحب الظلم ورعاية الاصلح للعباد وان القرآن مخلوق محدث ليس بقديم وان الله تعالى ليس بمرئي يوم القيامة وان المؤمن اذا ارتكب الكبيرة مثل الزنا وشرب الخمر كان في منزلة بين منزلتين المؤمن والكافر لا مؤمن ولا كافر وان من دخل النار لم يخرج منها وان الايمان قول وعمل واعتقاد وان اعجاز القرآن في الصرف وعند الاشعرية في نفسه معجز والزام العرب عن معارضته لانه بيان بلغ وان المعدوم شيء وان الحسن والقبح عقليان وان الله تعالى حي لا بالحياة وعالم لا بالعلم وقادر لا بالقدرة قال المصنف حكي ان عمرو بن معديكرب كان يسمى سيفه المشهور بالصمصامة فاعاره عمر رضي الله عنه فاستعاره عمرو وضرب به فما حاك فطرحه من يده وقال ما جئت لك بسيفي فقال له عمرو يا امير المؤمنين انما طلبت مني السيف ولم تطلب مني الساعد الذي يضرب به قال المصنف وذكر المبرد ان عليا عليه السلام قبل من الخوارج يوم النهروان الفي نفس وكان يدخل فيضرب بسيفه حتى ينثني ويخرج ويقول لا تلوموني ولوموا هذا ويقومه ذلك ومما ضرب به علي المشهور وكان عليه السلام اذا ضرب به على البيضة قدها او قدة نصفين وما احسن قول ابي الحسين الجزار يمدح عليا بسيف الدين فسلح اقول النفقري يرجى التسقني بان عليا بالكلام وضربته عمرو بن عبدود العامري وكان جبارا معدودا بالف من الرجال فقطع فخذه من اصلها وقتل عمرو وفارسه فلق فقرب بها علينا فنوادي منها فوقفت في قوائم الفرس فكسرها قال المصنف وقد حققت لان القسم انما كان قسم اللام الى احد وعشرين قسما وفصلها وذكر لكل قسم شواهد ولا بأس بذكرها اجمالا في مثل هذا التعريف لام الملك لام الاستحقاق لام كي لام الجحود لام ان لام الابتداء اللام الداخلة على المقسم به لام جواب القسم اللام الموطئة لام المستغاث

الصفرى في النسب ابو الطيب اللغوي في الاخبار محمد بن جرير الطبري في علوم الاثر الخليل في العروض فضيل بن عياض في العباده مالك

بن انس في العلم الشافعي في فقه الحديث ابو عبيده في الغريب علي بن المديني في علل الحديث يحيى بن معين في رجال احمد

بن حنبل في السنه البخاري في نقد الصحيح الجنيد في التصوف محمد بن نصر المروزي في الاختلاف الجبائي في الاعتزال

الاشعري في الكلام ابو القسم الطبراني في العوالي عبد الرزاق في الرحله الى الناس ابن منده في سعة الرحله ابو بكر

الخطيب في سرعة الخاطر سيبويه في النحو ابو الحسن البكري في الكذب الفاسي في النفس عبد الحميد في الكتابه ابو الوفا

ابو مسلم الخراساني في علو الهمه ابراهيم الموصلي النديم في الغنا ابو الفرج الاصبهاني صاحب الاغاني في المحاضره ابو معشر

في النجوم الرازي في الطب الفضل بن يحيى في الجود جعفر بن يحيى في التوقيع ابن زيدون في سعة العباره ابن المقفع في

البلاغه الجاحظ في الادب والبيان الحريري في المقامات البديع الهمداني في الحفظ ابو نواس في الطيبات

والنهار ابن حجاج في سخف الالفاظ المتنبي في الحكم والامثال شعرا الفرزدق في تعاطي العربيه السيفي في الجبال جرير في

النحو الحسن حماد الراويه في شعر العرب معن في الحلم المامون في حب العفو عمرو بن العاص في الدها ابو لبيد في شرب الخمر

ابو موسى الاشعري في سلامة الباطن عطاء السليمي في الخوف من الله ابن البواب في الكتابه القاضي الفاضل في الترسل

العماد الكاتب في الجناس ابن الجوزي في الوعظ الشعبي في الاطلاع ابو نصر الفارابي في نقل كلام القدماء ومعرفته وتفسيره حنين بن

اسحق في ترجمة الموسيقى الى العربي ثابت بن قرة في تهذيب نقل ابن الرياضي الى العربي ابن سينا في الفلسفه وعلوم الاوايل

الامام فخر الدين في الاطلاع على العلوم السيف الامدي في التحقيق النصير الطوسي في المحلى ابن الهيثم في الرياضي نجم الدين الكاتبي في

المنطق ابو العلا المعري في الاطلاع على اللغه ابو العيناء في الاجوبه المسكته مزيد في التحمل القاضي احمد بن داود في المروه و

النعاس ابن المعتز في التشبيه ابن الرومي في نظم الصوفي في السطوح ابو محمد الغزالي في الجمع بين المنقول والمعقول ابو الوليد بن

رشيد في الجمع بين كتب الاقدمين الفلسفه والطب محي الدين بن العربي في علم التصوف ٥

بعضهم باعث النجم للعمان مكانا ❊ الا لاكرم وصيف كان من كانا ❊ فاله سيدهم والان قبرهم

بعضهم او دعن امرها سر وحاجا ❊ وان كنت واديا لي سر محيا ❊ فان زهت العين بجمل نصفنا

الاخطل اذن برانك رنا اي ورك سفيني ❊ فالحق الاثكي على الاثنين ❊ فالمه ادب ريد وجهه

والعفيف سيدهم بالادم الكلما ❊ ويدرك شاهد من قولهم الشعب ❊ وترى فتاه يجمع مرا ابن ❊

ان تسمع مرا ناخلفه ومرانا ابو نكدا وجهه فانه يفيع ملكه فتفل على المراه فخلعانا ودمشا على المراه الاعوريا ٥ فبل حاء الكميت

الى الفرزدق فقال ياعم اني قد قلت شعرا واريد ان اعرضه عليك فقال له قل فانشد ❊ طربت وما شوقا الى البيض اطرب

فقال له الفرزدق الام طربت ❊ ولكنك يالكميت فقال ولا لعبا ❊ مني وذو الشيب يلعب ❊ ولم تلهني دار ولا رسم منزل ❊ ولم يتطربني

قال احمد بن محمد ابو الفضل العسكري المروزي رحمه الله في مرثية فيها امثال الفرس

من قام بالطيش الشر جبلا ابطا ❊ الشمس بالطين لا تغطى ❊ ابرش في صفة الصيد وجبه ❊ الضيل جبل لبس عدري فاطمه ❊

من شيل الفرس ذو علي الاعياد ❊ الشرب يمنع في العصا ❊ ان البعير سعيد خلت شا ❊ كمه في الفقه ما عاشا ❊

نار المحار من الضعوط في الوحل ❊ ما كان ميتوا وكان من حمل ❊ لم على الشط القدم الشط ❊ لا الروق مقنق ولا العير سقط ❊

في المثل السائر المحار ❊ قد حبق الحمار لسطا ❊ الفقر لا سل الا باللطف ❊ لا سمين الفزن لعوا في لطف ❊

الجرحوا الاراني العيان ❊ والكلب يرعى مع السباع ❊ لا يمكن من ينقى ذا الرياب ❊ ما تعكسك المره في الحراب ❊

من لم يكن في بيته طعام ❊ حاله في المحفل مقام ❊ كان يقول من ان جوانا ❊ من عران هدى الميه بالوان ❊

وما اجوبه من دلك قوله ❊ اذ وانما فوق عرق طالما ❊ فغاب فتاه والف سوا ❊ اذ وصعب على الراس الراب ❊

نسيح من اعظم النمل ان انتفع ❊ في كل مسعى صيت ذو الريب ❊ ما سلم النعت الا برد من عيب ❊ ما كنت لو ذكرت استفعى ❊

لا يهرب الكلب من الفرش ❊ طلب الاعظم من جيب الكلاب ❊ كطلاب الالافي مع الرباب ❊ من قبل الفرسان سارة ❊

في الناس ❊ الفضل يسبق لعلة الاساس ❊ سحر الحظ العلمانيه عرج ❊ وليس في حفا لكلفه فرج ❊ وليد فيها امام الشيطان فكذ ❊

ليس كما تقيس او تذكره ❊ انتهز الفرصه في حينها ❊ والنقط بجوازه اوذا انتشر ❊ لطلاب اصل الراس فقد ❊

نقعل عن اصله لحجر ❊ قربت من قطر الى صعيت ❊ على بالوابل مثعجر ❊ ان بابه عودا قتها ودمهم ❊ فقل اتمم رجل المحد

فقد مرت لمثهم عشيه ❊ الحى فلا تشكو الاكاد ❊ الكلب لا تذكره في مجلس ❊ الا برا اي عقده تا بذكر ٥ ٥ ٥

الباب فانقب حسمانس ❊ صاحبه قمر بيه العبر ❊

قال السيد الشريف

[illegible]

من الامثال المنظومة

الا كل شي ما خلا الله باطل ❊ وكل نعيم لا محالة زايل ❊ اذا جاء موسى والقى العصا ❊ فقد بطل السحر والساحر ❊ الا كل خليل كهذا غير منصف ❊ وكل زمان بالكرام بخيل ❊ ... ❊ ... اذا الشعر ... ❊ والعور اي حكس ان تنشره ❊ اذا ملكك لم يكن ذا هبة ❊ فدعه فدولته ذاهبة ❊ وان كنت لا ترى ما قد ترى ❊ فذرونك تحيل به فاخشنش ❊ اذا كان رب البيت بالدف مولعا ❊ فلا تلم الصبيان فيه على الرقص ❊ اذا ما اراد الله اهلاك نملة ❊ سمت لها اجنحة على الجو تصعد ❊ ... ❊ والصبر مفتاح كل ميسور ❊ الرزق ... ❊ ... ❊ اذا لم تستطع شيا فدعه ❊ وجاوزه الى ما تستطيع ❊ واذا اتتك مذمتي من ناقص ❊ فهي الشهادة لي باني كامل ❊ من لم يعد ... ❊ ... ❊ ... ❊ القلب ... ❊ ... ❊

[illegible]

ساعات النهار ... فالاولى الدرور ثم البزوغ ثم الضحى ثم الغزالة ثم الهاجرة ثم الزوال ثم الدلوك ثم العصر ثم الاصيل ثم الصبوب ثم الحدور ثم الغروب ويقال فيها ايضا البكور ثم الشروق ثم الاشراق ثم الراد ثم الضحى ثم المتوع ثم الهاجرة ثم الاصيل ثم العصر ثم الطفل ثم الحدور ثم الغروب

[illegible]

وعن مال ابن القوم ... كاذب
وما منك الا الفضل ... جود
وما احد الا بفضلك حامد
وهل عيب ... ادوم ... جود
علمت باني لم ادم مجلس
وفيه كريم القوم مثلك جود
... النفس ... انافع
... مني الفضل والاسم محمود
وما ... الانسان من اكل ...
... يلي ... الدود

[illegible]

فقال ابو الطيب احمد بن الحسين المتنبي اجازة ...

عذل العواذل حول قلب التائه ❊ وهوى الاحبة منه في سودائه
يشكو الملام الى اللوائم حره ❊ ويصد حين يلمن عن برحائه
ويحبني ما ... الملك الذي ❊ اسخطت اعدل منك في ارضائه
ان كان قد ملك القلوب فانه ❊ ملك الزمان بارضه وسمائه
الشمس من حساده والنصر من ❊ قرنائه والسيف من اسمائه
اين الثلاثة من ... خلاله ❊ من حسنه وابائه ومضائه
مضت الدهور وما اتين بمثله ❊ ولقد اتى فعجزن عن نظرائه

وانشده ... سيف الدولة فقال

القلب اعلم يا عذول بدائه ❊ واحق منك بجفنه وبمائه
فومن احب لاعصينك في الهوى ❊ قسما به وبحسنه وبهائه
ااحبه واحب فيه ملامة ❊ ان الملامة فيه من اعدائه
عجب الوشاة من اللحاة وقولهم ❊ دع ما نراك ضعفت عن اخفائه
ما الخل الا من اود بقلبه ❊ وارى بطرف لا يرى بسوائه
ان المعين على الصبابة بالاسى ❊ اولى برحمة ربها واخائه
مهلا فان العذل من اسقامه ❊ وترفقا فالسمع من اعضائه
وهب الملامة في اللذاذة كالكرى ❊ مطرودة بسهاده وبكائه
لا تعذر المشتاق في اشواقه ❊ حتى يكون حشاك في احشائه
ان القتيل مضرجا بدموعه ❊ مثل القتيل مضرجا بدمائه
والعشق كالمعشوق يعذب قربه ❊ للمبتلي وينال من حوبائه
لو قلت للدنف الحزين فديته ❊ مما به لاغرته بفدائه
وقي الامير هوى العيون فانه ❊ ما لا يزول ببأسه وسخائه
يستاسر البطل الكمي بنظرة ❊ ويحول بين فؤاده وعزائه
اني دعوتك للنوائب دعوة ❊ لم يدع سامعها الى اكفائه
فاتيت من فوق الزمان وتحته ❊ متصلصلا وامامه ووارئه
من للسيوف بان يكون سميها ❊ في اصله وفرنده ووفائه
طبع الحديد فكان من اجناسه ❊ وعلي المطبوع من ابائه

ابو ... البستي

في المعالي عبد الملك صاحب السمه

شعر

... الا وصل الفرج
يكل عقل العين مني والسمع
... عنه اذ ... اخاه
على ... ودمع ... والرفع
ما ... من عقل والشرعية ...
واردف من طبع والنفع ...

من كتاب ...

[illegible]

[illegible]

... الكيفية فقط والاعتبار في ... والحد المذكوره

غير موجبة ه بعضهم لما سئل عن ... حكى ان بعضهم وصل ... فلما خرج ... الفاضل

على اهل مجلس ... فصل له في ذلك فقال قد ... ان يكون ... قال

بعضهم ان المذهب في ... فالله يعلم من ... ك

قال الشيخ الامام العلامة ... [illegible]

[illegible]

من المقالات ... من الاصل ... وان ...

وجدت ... صدر

يحكى ان بعض العرب ... من بعض احياء العرب فقال لها من المراة قالت من حي فلان ...

فقال نعم ... فقال ...

لي ... فقالت ... فقال الله اكبر ...

قال ابو عبد الله ...

[illegible]

[illegible]

مفردة من الكلمات الموضوعة وما يجل بها
من المعنى فيما يلفظ مفردة من الكلمات
العربية وفي الدلالة على ذلك المعنى
فيتضمنها وينقل الى الاخرى كما يدل عليها
عليها وهذا الطريقة ... حين
المعارف لا توجد في الكلمات العربية
كلمات تقابل جميع الكلمات اليونانية
والمشهور من نقل في الترجمة كان
الالفاظ اليونانية على حالها الثاني اي ...
التركيب والنسبة الاسناد والانطباق
لم ان من لغة الى اخرى ... والغالب
من جهة استعمال المجازات ... كثيرة
في جميع اللغات الطريق الثاني في الترجمة
طريق حنين بن اسحق والجوهري ... وغيرهما
وهي ان ياتي بالجملة فيحصل معناها في ذهنه ويعبر عنها
من الاخرى بجملة تطابقها سواء ساوت
الالفاظ الالفاظ ام خالفتها وهذا الطريق
اجود ولهذا لم تحتج كتب حنين بن اسحق الى
تهذيب الا في العلوم الرياضية لانه لم يكن
ماهرا فيها بخلاف كتب الطب والمنطق والطبيعي
والالهي فان الذي عربه منها لم يحتج الى اصلاح
فاما اقليدس فقد هذبه ثابت بن قرة الحراني
وكذا المجسطي والمتوسطات بينهما

[illegible]

[illegible]

وازدحم بحكم من الملك بالشرى قال ابو الفتح ابن جني [illegible] [illegible]

ثاودات جسنا [illegible] فكيف حلن يحسن تأخير فقلت قد بعمل العفو [illegible] في [illegible] اللفظ [illegible]

اضيف الله جرى من الى الليل شعره فقال [illegible] حض بالجر وحاجة بعد [illegible] على سر [illegible]

من الكبر وذي ادب [illegible] ونكسه واو [illegible] فقلت قد يمكن اعجم عليه فغيه [illegible]

فقال اعدب ولكن انت لقومك اعجم عجم الاف فقلت له الويل من احمق فقال واحمق لا ينصرف

الواو لجمع المطلق ولا يقتضي الترتيب بدليل قوله تعالى فكيف كان عذابي ونذر والنذارة قبل العذاب بدليل قوله تعالى وما كنا معذبين

حتى نبعث رسولا وقوله تعالى حكاية عن منكري البعث وقالوا ما هي الا حياتنا الدنيا نموت ونحيا انكارا منهم للحياة بعد الموت

وقوله تعالى اني متوفيك ورافعك الي فان وفاته [illegible] لا يقع الا بعد الرفع وقول الشاعر وحتى اذا رجب تولى [illegible]

وجاء شهر مقبل [illegible] العرب [illegible] احسن منظرا [illegible] من سائر الاشياء كالشباب [illegible]

[illegible] يا ساكنا قلبي [illegible] [illegible] بالساكن [illegible]

عليك [illegible] كالخلاف [illegible] وهذا حرى الاوجب في [illegible] واليك [illegible] في قلب [illegible]

[illegible]

على [illegible] فاسلوا [illegible] الى الاحياء [illegible] والله [illegible] الى الكعبين

[illegible] مسئولتان

وحتى [illegible] وكان [illegible] كلام فليل [illegible] فوادي [illegible] مرام [illegible] القيام

[illegible] السكر [illegible] [illegible] الكلام [illegible] [illegible] عطام

[illegible] [illegible] انواع الشام [illegible] كانما [illegible] كان [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] المستهام [illegible] والصدق [illegible]

[illegible]

[illegible]

وداع الطلب [illegible] قالت [illegible]

ولكن [illegible] الملك [illegible]

قال [illegible] يوم المظلوم على الظالم [illegible] يوم

على الظلوم [illegible]

ان الظلم من [illegible] الا الله [illegible]

الصوفية [illegible] فقال يا رب [illegible]

حكمت [illegible] الطالبين [illegible] المطلوبين [illegible]

[illegible] كان [illegible] وكان [illegible]

[illegible] ذلك [illegible] على [illegible]

[illegible] الطالبين [illegible] المطلوب

في اعلى [illegible]

[illegible]

[illegible] الغضب

[illegible] وفراه القرآن [illegible]

وقيام الليل [illegible]

[illegible] ورشت [illegible]

وسمع [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

الركبان والربعان [illegible] الهوى ثم

العلاقة ثم الكلف ثم الوجد ثم الشغف

والعشق اسم لما فضل عن المقدار الذي هو

ثم الشغف [illegible] القلب [illegible]

[illegible]

[illegible] والهم [illegible]

[illegible] العشق [illegible]

[illegible]

[illegible] الليل [illegible]

[illegible]

[illegible]

عقد له بابا فان احد الاعاشق لا مرستدل به على قدر طلعته من الخلق والاجل ذلك كان اشرف الدنيا ... الذين
زهدوا فيها مع كونها معاينة وما لوا الى الاخرة مع كونها محجوبة عنها بصورة لفظه ما في القرآن المجيد

الكاف	الحروف	الالف	البا	التا
الثا	الجيم	الحا	الخا	
الدال	الذال	الرا	الزا	
السين	الشين	الصاد	الضاد	
الطا	الظا	العين	الغين	
الفا	القاف	الكاف	اللام	
الميم	النون	الواو		
الها	اليا			

نسبه ... والاهتمام بالعلم ... لو كنت ساهرا ... مع الحديد ...

... وعن ابي هريرة ... عن رسول الله ... انه قال ان الله عز وجل

[illegible]

الامامية علي بن موسى الرضا ومن القراء يعقوب الحضرمي ومن المحدثين يحيى بن معين ومن الزهاد معروف الكرخي وفي الثالثة من اولي
الامام المعتمد بالله ومن العلماء ... ابو جعفر الطحاوي ... ابن جلال ... وابو جعفر الرازي الامامي
ومن المتكلمين ابو الحسن الاشعري ومن القراء احمد موسى بن مجاهد ومن المحدثين ابو عبد الرحمن النسائي ... او القادر بالله
ومن الفقهاء ... ابو بكر ... ابو محمد عبد الوهاب المالكي وابو عبد الله ... والمرتضى
الطوسي ... ومن المتكلمين القاضي ابو بكر الباقلاني وابن فورك ومن المحدثين الحاكم ابن البيع ومن القراء
ابو الحسن ... ومن الفقهاء الامام ابو حامد الغزالي ...
والقاضي ... وابو الحسين ... ومن القراء ابو العلاء ...
... وهو عالم مشهور ... والله اعلم

من رسالة الجبرلة — قال سيدنا ... وشيخنا ومولانا ...
والدين عبد الرحمن ...
برهان الدين الموصلي ... عالم صالح ... رحمه الله قال ...
... في اثناء الطريق ...
عليها الثعبان ...
...
والوقار ...
... قال لي ...

[illegible]

... وقال الشيخ عز الدين بن عبد السلام ... [illegible]

... [illegible] ...

[illegible]

... الشيخ فتح الدين بن سيد الناس ... [illegible]

... [illegible] ...

كان نردشير بن بابك اول ملوك الفرس الاخيرة قد وضع النرد ولذلك قيل نردشير وجعله مثالا للدنيا واهلها
ورتب الرقعة اثني عشر بيتا بعدد شهور السنة والكلاب ثلثين قطعة بعدد ايام الشهر والفصوص مثل الافلاك ورميها مثل تقلبها ودورانها
والنقط فيها بعدد الكواكب السيارة كل وجهين منها سبعة الشمس والقمر ... والنقط الكعبتين
ما نال به اللاعب من النقوش كالقضاء والقدر تارة له وتارة عليه وهو يقرب اللعاب على ما جاءت به الفصوص لكنه اذا كان عنده حسن
نظر عرف كيف يتاتى وكيف يتحيل على الغلبة ... مع الوقوف عند ما حكمت به الفصوص وهذا هو حيث الاشاعرة
الناس اكثرهم لغلط في الصورة وهو ابو بكر محمد بن يحيى الصولي لكن الكاتب ... ان واضع الشطرنج ... صصه بن داهر الهندي
... ان قد معنى خالبا ان لو معنى خلفه اجاب ...
ما نبت انسان حسن فيما شرحه فقال ... حكى ان اكثر الى الفرزدق فقال الفرزدق ...
... اربعة ... تمثل ... السبيل
فقال ... حيث يقول ... الناس ... خلفنا وان
... ما ال الناس ... وكان ... الاول الفرزدق ... الثاني
... حيث ... الشطرنج ...
... الشطرنج ...
اعجبت ... الشطرنج ... وعند ...
... فطفقت ... وجوه ...
... ما تراه ... وجلود ...
... حرب ... وفرسان ورجال ... ومجال
... تستلب ... ولا ...
... الاخفا ... الملوك ...
... الرفقوفة ... القطع ...
... ولعب ... تحيه ... تسيله ...
... جيد النظر ... الافراد ...
... فضائل ... الشطرنج
والسواد ... الاعقال ...
... من عادة ... ان مالي ...
... الشطرنج ...
... الشطرنج ...

في القاموس الشير ... فلان ...
... كل ... تعرية من المعرفة
... واستغفر الله ... لا التحقيق ... من فعل ...
... ومحلوق ... في كتاب محلس الانس
قال ... ابو اسحق ... يوم جالس ... فقال ... اسحق
... مانحن ... الى ... يوم ... طب
فقال اليوم يوم الاربعاء ... الى من ... يوم
الاربعاء وهو يوم ... فقال ... الحرب
فقال اليوم الذي ... رسول الله ... يوم الاحزاب فقال ... بعدها ...
الاخبار ... فقال المعتضد ... الاعمال ...
... الامام الرشيد ... المقتدر ... ابي الحمد ...
... القرآن فقال ... ما ...
... الرشيد ... القرآن ...
... القرآن وكان الامام ...
... الاقوى ... وهو ... دعوة الناس
الى ... ان ... المستعين ... احمد بن حنبل ...
الطرق ... المعتصم فاحضر الى بغداد
وعقد ... المناظرة ... عبد الرحمن بن اسحق والقاضي احمد بن ابي داود
فناظره ... الى ان ...
ولم ... القرآن وكان ... وعشرين ...
... المعتصم ... الواثق
... احمد بن حنبل ...
... الامام احمد ...
المتوكل ...
... المتوكل ...
الى ... السنة ...
... المتوكل ... الاسلامية
... الجاحظ ... الجند ...

صفة لما اي بسورة كائنة من مثله والضمير لما نزلنا او لعبدنا ويجوز ان يتعلق بفأتوا والضمير للعبد حيث جرى في الوجه الاول كون
الضمير لما نزلنا [illegible] وهو في الثاني [illegible] بالفرق بين فأتوا بسورة كائنة من مثل ما نزلنا وفأتوا من مثل ما نزلنا
بسورة [illegible]
[illegible]

بسورة من جنسه [illegible] السليم والطبع المستقيم [illegible] حقيقة [illegible]
على وجه اعتبار [illegible] وقد ذكر العلامة [illegible] الكلام [illegible] الكشف [illegible]
كون مثل القرآن مبدأ [illegible] بالسورة [illegible] من كون مثل العبد مبدأ [illegible] ان مثل العبد باعتبار
الاتيان بالسورة [illegible]
[illegible]

... قال الله تعالى ... يا ايتها النفس المطمئنة ارجعي الى ربك راضية مرضية ...

ارباب الاجتهاد ...

... اولئك ...

السيد الرضي

... ولولا ...

في الحديث لا يترك الناس شيئا من امر دينهم لاستصلاح

دنياهم الا فتح الله عليهم ما هو اضر منه

ابن الدمينة ابو عبد الله وهو من العرب العرباء ابن ... شعره في غاية الرقة على خلاف ما كان عليه العصر الاول وانها
في ذلك الزمان ... وكان العباس بن الاحنف يطرب
لشعره ومن الاحاجي المشهورة التي تقول ... الى ...
حتى اوعدا في الليل ... الملك المصابيح

اذا كان دوني من بليت بجهله
ابيت لنفسي ان تقابل بالجهل وان كان مثلي في محلي من النهى
اخذت لحلمي كي اجل عن المثل وان كنت ادنى منه في الفضل
والحجى عرفت له حق التقدم والفضل ولست ... زمانه
فيا ... تعجب ... الشكوى ... ما
... الملك ...

بشار

اذا كنت في كل الامور معاتبا
صديقك لم تلق الذي لا تعاتبه
وان انت لم تشرب مرارا على القذى
ظمئت واي الناس تصفو مشاربه
فعش واحدا او صل اخاك فانه
مقارف ذنب مرة ومجانبه

محمد السمرقندي
الامام الرازي
القاضي
البيضاوي
العلامة السمرقندي
عبد الرزاق الكاشي
البخاري
ابن الحاجب
التفتازاني
ابن الحاجب

الى القبول
والشيخ
تاج الدين
ابن الحاجب
الغافقي
المحقق الطوسي
الشيخ
المحقق التفتازاني
المحقق

[illegible]

قال بعض العارفين ان اكل الحرام والشبهة مطرود عن الباب

نقر سنده الابرى ان الحديث يمنع من قبول فيه والحديث الحرام عليه كما يمنع ان فيه والحديث ان ان مساعات مكشف منه وهو مشغول فقد الحرام وخبث الشباب لا لم انه انه مطرود من مساعد القرب عقاده ومن ارى كان بعض العارفين يقول ان اعلم ان ما اعلا من الطاعات ومقبول عند الله ومقبول الحرام ٥ فقيل كيف ذلك فقال انى اعلم ما يحتاج اليه العقل حتى يكون مقبولا واعلم انى لست اخو ما يزيد فعلمت ان الحال غير مقبول ٥

الصفحا الثالث

وستر من دستاره جبينه
تمسى لنا وذلك الصبح فى دكوتى القلب ستى علام العوارا
فقر فقى الظلام كى تام قول ابن فارس
تضيا المستبشر الشوف كا تمكث الاعمال نضيا الاعم كى

العباس بن الاحنف

وعدتنى ما سعيد عنه نودى تجونا فردوانى من عهد ذلك ما بعقد
هو الاسم سوى لم نعرفنا المقصر فيهم تطيلنى قبل ولبس لم بعده

العبد الاحق

ما الفرق من فيح كا للنور لما بد الزرادة اشتعل الراس
منه شيبا وازداد من بعده ازدياده

شعر

العمر لا يخفى على عالمه تاكله
كذلك تقبيل اودبير فان عقاب
بكرو وعشيا صبرفان العمر لا يعمر ٥

بعض الادباء

اذا تكلف عن صدق تولها كما
فى المحلف فلا تعد بعدالة
فانا ذا تكلف

فاتل فى تفضيل الرجل على المحسن قال بعض
السلف ما من مؤمن الا والموت
خير له من الحين لان الانسان كان محف

من جى بين لابكار وسيم بن محمد قال الشيخ الاجل المولف يجوز ولبس على ما انا عليه
لانه الا نعكاس فى مرات الآخرة مشابه برودة التسوى فى المراة منكوسا والمنكوس شيئا
شيئا فلا انعكاس ورى فى المراة منكوس ونفس فى خاتم شيئا وهو العلى الاصطلاح كما ان
من ورد على الآى قرى منكوس شيئا وكان الا انعكاس
ودى ما هو عليه ... ذلك الذى نقول ان الانسان ... ٥
منقطع كما هو المشاهد تامل ٥

[illegible]

قال ابو ذر رضي الله عنه يومك جملك اذا قدرت راسه اخذك

سايرا بسيك مسرعا او بعيدا او عجلت في اول النهار خيرا كان ذلك

[illegible]

طول السير لها خايبه

كم من طيم صغير على المنى تعثر ومات ميتة وصل الى ابي بعيده

وقع حرق في المدائن فاخذ سلمان مسعده ومصحفه من الدار وخرج

[illegible]

الا باعوت حتى تفعد عنه

[illegible]

في الحديث الصدقة تذهب بالسيّئ والبعد في الحديث الخ

الكلمة الطيبة صدقة ٥ الصدقة على القرابة صدقة وصلة

اذا وقعت الصدقة من الباب خرجت الآفة من الكوّة ٥

[illegible]

من الديوان المنسوب الى امير المؤمنين ع

اذا كان امر [illegible]

اذا شام الفتى برق المعالي

فاهون فايت طيب الرقاد

[illegible]

من دره الغواص

قوله ثم دون خطا وليس فى كلام العرب فاعل
والعين وفيه واو والصواب ثا دون على وزن فاعول

وطى جلوب القطا حلو كلامه فتحسبه سهل وجانبه وعر
تطلب لرضاها فى لوجهه والكن منه ما تحطه الازر
نقت الصه والكرى كل همه وقيل والعيس لس جبر
الا ان تحلى نورعن حقوقه وقال كنت الاثم قلب الغدر
فاعرض عنه زوار كان لوجهه نقفا زمان وقد العبد
فان لشا رقد والثم خده لئلا ان نعنى وضيا ربكر
الا فاسلى وادرى طا الجلى ولا ازال ضلال كم ماتكم الفطر

٣٧

فيرد العارف مع فطمتهم الدنيا فكانت فطام الموت وحب الدنيا واختار حظوظها ويقدر العاقل بمكيب بكاسه [illegible] وملك ازمانه كلها
حل افضاء الوجود الاوحات سلب الحكما بغيه ق من كلام الاسكندر ان سلطان العقل على باطن العاقل اشد تحكما من سلطان السيف على
ظاهر الاحمق ق اقول اذا كانت دائرتان من داخل صغرى وخارج كبرى [illegible] البعد بين محيطيهما بقدر نصف ما بين مركزيهما كانت [illegible]

ا ب ج ا د ه الماس محيطا او قطعه — العظمى ا د وقطر الصغرى [illegible] وما بين المركزين
ب ه ك لحطه ح صف خط ح — فاذا ادرنا [illegible] الصغرى ليس على مركزها
على مركز العظمى وقسمها ح — دايرة طرى [illegible] محيطها على قطر العظمى
بقدر حركة مركزها قطعه ا ط — اى مساوية لحط [illegible] متساويان
الصغرى بحا الى ما كان بعد انسات الصغرى فظ — الصغرى من نصف قطر العظمى [illegible] الدايرتان

كان انساوى لحط [illegible] مساوى [illegible] انصاف قد كان ليساوى [illegible] والتقريب [illegible] كلا الحكمين

فى المطول ان كان انقسام قطع المصراع ليس الى نصفين فرقطع
يلبس الى الوزن فيسمى مجمعا ان [illegible] كان [illegible] لا ينقطع بانم [illegible]
ام لا فمن ينقطع بانم فوزون [illegible] كلام الشيخ ضياء الدين محمد الهاشمى
[illegible] فرقطع [illegible] كان
فرقطع الكلى فاستعمالان ح جاريه على بابه ولا لغيب فى الكلام
[illegible] على الصدر [illegible]

[illegible] الا وجه وان [illegible] بالقوة او السقوة المستحق
لا فصل العدد [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

على ان الكعبين هما العظمان الناتيان من جانبى الساق وقالت الامامية كل رجل اى وجوب المسح الى الكعب عبارة عن عظم مستدير مثل كعب البقر والغنم موضوع تحت عظم الساق حيث يكون مفصل الساق والقدم وهو قول محمد بن الحسن وكان الاصمعى يختار هذا القول قال الامامية ان اسم الكعب يقع على العظم المخصوص الموجود فى ارجل جميع الحيوانات فوجب ان يكون فى حق الانسان كذلك والمفصل يسمى كعبا ومنه كعب الرمح لمفاصله وفى وسط القدم مفصل فوجب ان يكون الكعب

من سوانح سفر الحجاز للشيخ المؤلف رحمه الله

يا نديمى ضاع عمرى وانقضى	فى لا تستدرك وقت قد مضى
واحل الاقداح منها يا غلام	واحتسى الارواح منها بالمدام
واسقنى كأساً فقد لاح الصباح	والثريا غربت والديك صاح
روح الصهبا ربالا تزلال	واجعلن عقلى لها مهر الحلال
...	فهى تكفى بها النغم الرخيم
مغرد كريم الحسن الشيخ شباب	...
فى ... لى ... الغم مهل	لا تقف ...
يا مغنى ان عندى كل غم	...
من ليالى الفقد ...	...
واذكرن ...	...
...	ان ذكر ...
وقرعن قلبى باشعار العرب	كى يتم الحظ فيها والطرب
...	...
قد مرمنا ...	يا نديمى ثم ...
ثم اطربنى باشعار العجم	واطردن ...
وابتدى منها بنيت المثنوى	للحكيم المولوى المعنوى
...	...
ثم غطنى لكل الالسنه	...
...	...

من كتاب ... الحكم من كلام ...

العدو ...

...

لا تنقذ بزتمنك الى وفد الكرام لطلق

لا تحفظه الاعمال ۞ من نشر نفسه و اصحابه و المتكبر

خفاه السيل المواضع الاعلى فهو قمن ثبت نفعه او اصعا

فانت من المتكبرين ۞ فليس السيل مانع الفرد العالى مواضع

راى انه فوق مانع و لكن المتواضع مواقفه فى ادوا المواضع

راى انه دون مانع ۞ اذ وارد ست ...

عليك فيح الفقر اليه انما الصدقات للفقراء ۞

ابن ابى الحديد معتزلى

قل للسلام ...

من ابيض البنين

فاعجزت العقد اذوا فيها ۞

من الشوم تعاطفنا ∴ وتطيّر بحوى بينا ∴ فلا كان ولا اصفاد ∴ ولا فتم ولا قف ∴ وان كان ولا ابين ∴ العيث فيا لحسن ∴
فقد قبل ان يشكم ∴ كما قبل كل فنا ∴ كفى ما كان من هجر ∴ فقد ذقتم وقد ذقنا ∴ وما احسن ان ∴ يرجع للوصل كما كنا ∴

اذا اوطانك الغيت الطعام ... شيعا ودبا
فكن رجلا رجله في الثرى ... وهامة همته في الثريا
وبالفكر فكن باش ... ترى ما في ... ابيا
فان ... ما الحيوة ... ودون ... والمحيا

بما ... ... فى الدنيا فسيح
... ... في ... نسيج

قال شارح العلامة

روی ان ثعلبة سئل عن ... العدد

فقال للسائل اضرب ايام اسبوعك في ايام سنتك فالحاصل

ثم ضرب السبعة في ثلثمائة وستين الحال ...

وهو المخرج نصف ثلث ربع خمس سدس

سبع ثمن تسع عشر .

ونقل سؤال علماء اليهود ... الرشيد وكلمته فاطلق له

في الجواب ... وسعت فقال ...

في البلد ...

[illegible]

بعضهم عزّ النفس من لوازم القناعة [illegible]

[illegible]

[illegible] مجالس [illegible] ولكن [illegible]

[illegible]

التربيت للمذنب الجبلي ومن العجائب في اساقي ناقد الاخبار و
الآثار الشامل كدين سرهد بن مسرهد بن مسربل بن معربل بن مرعبل بن مرعبل
بن عرعبل بن ...
رضه الله ...

مررت يوما بمجلس الشباب بحيث بن
بن فقال صدقة قراصان تعسد
الو صالح بن عبدالله وعد اشعب
معهم وقف ... تعلم ...

وشد دالقاف

وكم مزيد فتنتها لضرورة و
كان ... فقطعها لو امكن
ولكن صرف الزمان وجوده
ادافع نفسي بالتي هي احسن

روى محمود الحسن في كتاب

روى محمود الحسن في كتابه انيس الوحدة
ان قوله تعالى يزيد في الخلق ما يشاء فروح بالصوت
الحسن وقرئ في السواد في الخلق ب ...

الراضي بالله
كل طعام اعيد عليه الفصحن فهو شيء وكل شراب
لم يجلد عليه بعد شهر فهو لا شيء
نصري ساد ولا خراسان
يعرف كل شيء ... وصغيره ثم يكبر ... لا ... ب

... وجبن الخليفة الا ايام

ان البطالة والكسل احلى مذاقا من عسل
ان لم تصدق فانظر الى كسل عن كسل

الوارثة وقيل من لم يحركه السماع فهو ناقص مايل من الاعتدال بعيد عن الروحانية **قال بعضهم السماع** ادام المدام وكل شرب بلا غناء كما بلا ايمان او كعطشة بلا عقبة او كرعد بلا مطر دنبد الغناء رقبة الاباد

بمقتضا طبع ادمى زير بسط برشك آتش نباد حار يبس و بم برشك بر حار وشنت برشك آب ومثالى برشك خاك و بهانا كه مبلك ادمى بسبع و سيد محالت بسنه بعد ازان فكرت برنقشم اصوات كه نحت واكرا صفت منفهم كرده ... وبرشيمى سه بعد خوانند وآن ... بعد برطبايع كواكب نباد وبعد ازان اصوات سقالكيد ... داد وبربط ... وبعد ازانام ... وحكما اكرا ربع نغمت داوند بعد از وبركس دين صنعت ... بعد

ومنها قصيدة الشيخ ابي الحسن صاحب البريد ابتداوها

دار على العز والتاييد مبناها · والمكارم والعلياء مغناها

ومنها قصيدة ابي الطيب الكاتب · وحار ترى الدنيا عليها مدارها
يحوز السناء ارضها وسماءها · بناها ابن عباد ليعرض همة · على هم
... افتصارها · فان لم يكن في صحن دارك بعض ما · لصدت
فالدنيا بحجم اعتنارها · **ومنها قصيدة الرستمي افتتاحها**
لحبات القلوب حبائلا · عشية حل الحاجات حائلا · عيون تكلن
الحسن منذ فقدتها · وعزة رأي قبلي عيونا قواتلا · حلت ضنى
جسمي لديها ذرايعا · وسايل دمعي عندهن وسائلا · وكسبه
واحي حبيت بانهم · لسرعتهم عادوا اليك المراحلا · اذا نزلوا ارضا
ركوفي تاركا · وان رحلوا عنها رايق راحلا · وان اخذوا بي جانب
ملت اخذا · وان عدلوا عن جانب ملت عادلا · وان نصبوا للحرب
وجوههم بغوث حيا وعلى الجبذل ماثلا · يظنون اني سائل فضل
زادهم · ولولا الهوى ما كنت للركب سايلا · واقسمت بالبيت
الحديد ناو ... وعز عقى البيه الحرم انملا هى الدار ابا دار الندى ...

وتخبر النوال لنخلة ٭ فعلت اذا لم يلهه وال العز ندى
فما ذا على العليا وان كان لا يخلو ٭ اذا اتصل لم ندم عار او ثمر
تولوت في عهد نصان النصل ٭ نما على رغم الحوادث والعدى
علاك وعز الجود باقي النحل

وقول فيها اسالوق طمانة ٭ ساحمك ما صم الليالي كرو بها
اهنئك بالعمران والعمر دائم لنا ابنك ما افنى الدهور ضروبها
وقد سجلت اقبال عمرك ملكها ٭ وخطت باقلام السعود سطورها
وحارت لها الافلاك كيف ادرتها ٭ وعاشت اليك فتلانت
وهالك ابنة الفكر التي قد حطتها ٭ وقدم من صلاة الزفاف مهورها
فان كان للدار التي قد مسها نظر ٭ ففي عرض الفريضين نظرها
ولا حجبت الدول في ساحة العلى ٭ وقلت القوافي قد اعد حرورها

وعلى الله التوكل ومنه الاستمداد

[illegible]

نقصان کف بناهدان ضعیف شد زجوع آن پارسا زار و نحیف گرد منقوب راه واالکرعث دل پاره و سوس در کفش بلکه بوده از بهر قوتش مضطرب زعبادت گرد بی علم غریب

[illegible]

نصف از و سال عابد نوگر اندیشی قبال و خشت او گرفت زانکه دو جان کما بدی جنبش کند بس واشته تا نیابد زان گرند سبک گره دوان نان و از اندیشش نامکرر باورد کرد

[illegible]

کان ترا در راه دین مشغول کند قمری ای گر بسته شد سنگ کرده است خود نماند تحم آن در همه خود جستش و بس کرد ور ز باب نور فرش کرد
نور عرفان از دلت سیر کشند در حرم کعبه ابراهیم پاک در نگاه و حرج گردی تشنه آن در پس سنگ کعبه شده یوسف آنجا کرده مرهم آئین سنگی گرد

[illegible]

پیرچون کشتی گران جای مکن کو ضعیفه بیر قربانی مکن شد همه بر باد ایام شباب بهر دین مکدره نمود در بتاب عمرت از پنجه گذشت و

[illegible]

کبیرة لکنها علی المحب لشرة بل بحراحة عظیمه و لقوة کبیرة سه فی طریق العشق الواح البلا انما القلب الحزین المبتلا لکن القلب

[illegible]

مان وحلوا جبت این حلو اصل وین فزون نفس و علم معال تا دو حلوا جبت کوهم با تو قاش این همه سعی تو از بهر معاش چند بیر

[illegible]

لبعض الاعراب في تضمين الغرام

اذا هم الهمي بن عمه غربه
وكرعن ذكر العواقب جانبا
ولم يستشر في امره غير نفسه
ولم يرض الاقائم السيف صاحبا
ساغسل عني العار بالسيف جالبا
علي قضاء الله ما كان جالبا
واصغر في عيني تلادي اذا انثنت
يميني بادراك الذي كنت طالبا

التفاضل بين كل مربعين بعدد حاصل ضرب مجموع
جذريهما في التفاضل بين ذينك الجذرين

فكففت كون فرحه فوريث الغم وخلو
نعادر الهم خلا وهي مشوقة علي العدد
لا تحفظ عهدا ولا تم وصلا شيم العلما
فنها ادري لثات اسما الناس ام لا

فراغ الرضى
من شرح الكافيه
٦٨٦

ابو القلب واحاد ابدا فترد ها
تهب الدنا فالت حودها كان تخلا

بعض اصحاب العرفان

اذا ارعتان
تعرف مقامات فانقر
فيما افامك اقرب
هذه الكلمه كافيه
في ترك الرجل ما لا
يعنيه والله الموفق

سيد جلال عضد

جان ما و دوري رخ خاك كو حاجان ربنات
كوي جانان از لطافت رحمت جان ربنات
خو جكونه بر توانم تافت حسن عالمي كرده
كز نهاده زنار كباري كرجه بان ربنات

التميز ربما لا يرفع الابهام ومنه التمييز الذي قالوا انه للتاكيد في قوله تعالى
ان عدة الشهور عند الله اثني عشر شهرا اللهم الا ان يقال التمييز ما يصلح لرفع
الابهام وهو مرادهم كما قالوا في صدق تعريف الدليل بما يلزم العلم بشيء آخر على الدليل الذي قد يرد

ونقلي من الجفاء مديد وبسيط ووافر وطويل لم اكن عالما
بذاك الى ان قطع القلب بالفراق الخاسر

وبي عروض سريع الجفا وجدي بي مثل جفاه طويل قلت له قطعت قلبي اسا فقال له التقطيع داب الخليل

لبعضهم في ناظر اسمه
عمر عزل عن القضا وولي مكانه اخر اسمه احمد بالي اخر
ابا عمر استعد لعزك هذا فاحمد الولايه مستقلا ونصدق
فيك معرفه وعدل ولكن فيه معرفه وعدل

الباشي لم يبق من طلب العلي الا التعرض للحتوف فلاقدمن مهجتي من الاسنه والسيوف
ولاطلبن ولورات الموت يلمع في الصفوف من كان يهم اجله كتابك عافا عطف اليه

لبعضهم واجاد

عن عف حف علي الصديق لعاده واخو الحوائج وجهه مملول حديث ابو عمرو الزاهد قال دلك بعض الحي
جئت موم دابقاه وعصه ونام ليصح بها اثر كاثر السجود فاتخذت العصابه الحمد منه فاثر النوم هناك فقاله له
ما هذا يا ابت فقال يا بني اصبح ابوك بعبد الله علي حرف

كم انادو وهو لا يصغ لنشاد وافوادو وافواد وافواد يا سائر انخذ قلبا سواه فهو ما معبود الأهواء

حرف الغين معجمه

رخش ماه از گریبان می نماید ۞ شفق بر گلستان می نماید ۞ مدار چرخ آب زندگانی ۞ از آن چاه زنخدان می نماید
دهانش نقطهٔ موهوم دروی ۞ ز خط بر نقطه برهان می نماید ۞ نباید گشت بی جرم و گنه ۞ که بنیاد مسلمان می نماید
مگر در بند آن زلف است نقش ۞ که کارش بس پریشان می نماید ۞ لب آب بقای خضر نوشینه ۞ ز ظلمت هجران می نماید
جمالش روز بازار بهار است ۞ که آنجا گل لبیس ارزان می نماید ۞ نماند کس که آن شب در زرش ۞ چه ... می نماید
ز دوم زلف نگهبان می طرازد ۞ ز سهم ابروی جانان می نماید ۞ چو گوی آنچه دارد دیده گوید ۞ مگر تیری دو مژگان می نماید
چه خضرای فلک چه سبزه دشت ۞ بچشمش مرد دکان می نماید ۞ صبا از نرم او چمن کرد بادی ۞ لبی در خاک غلطان ...
سوار او سلیمان زمانست ۞ از آن چون پران می نماید ۞ ز رادی هر چه دارد بیفشاند ۞ ز مردی هر چه ... می نماید
آیا شاهی که از آوازه صیت ۞ دماغ چرخ طسان می نماید ۞ کم است آسمان پس تو درجه ۞ از و رمش فراوان می نماید
سخی باشد کسی گر روز تا روز ۞ همی یک کرده برخوان می نماید ۞ چو دندانش برآید ان ... ۞ چو دندان مکیدن می نماید
چو خورشید است رای غیب بینت ۞ که مستور است عریان می نماید ۞ ز طبع مرکب سرد ... ۞ از آن عریان و لرزان می نماید
عدویت گر بجانت در رزم ۞ چو جان از مرگ ... می نماید ۞ شها بنگر که جا کرد در بخت ۞ چه آیتی دید دستان می نماید
جو ابراهیم تابان خاطر او ۞ ز لفش روح و ریحان می نماید ۞ ز عکس سخن خورشیدش ۞ جهان یکسر چو کنعان ...

٨٥

و اعون ثالث وقد حال لونها و ...
كادت تقد من السقم ادور على قلبى فانى
فقدته واقا دموعى فهى تجرى على جيبى
اخر سبح فى بركة ۞ يا اسود السبح فى بركة فقت
الورى حسنا واحسانا كنت لخد الحسن خالا فقد
صرت لعين العين انسانا

فرد

بیا جانان که بستان بوی فردوس برین دارد ۞ جهان از نقش گل رنگ نگارستان چین دارد
بت دی چهره گلبن چهروی دوست بخندد ۞ رسکی طره سنبل چو زلف نازنین دارد
شقایق در نماز استاده سر آسمان دارد ۞ بنفشه در سجود استاده سر بر زمین دارد
اگر چه شیدای عاشق مگر جز در چمن منزل
بود دیوانه اگر دل درین موسم خزین دارد

قال رجل فى جواب امراته معوية قالت يجب معوية قلت اسكى يا راسه ولحيته
قلت اسكى يا راسه ولحيته من سم الرعى الحا النبى علانية فعلى يزيد لعنة وعلى ابيه ثمانية
وزاد عليه بعض وثمانية وثمانية وثمانية وثمانية ۞ وزاد عليه الشيخ الاجل بهاء الدين
رحمه الله وبرد سره من ساب معوية ذكر السهروردى فى تاريخه ان
محمد بن زكريا الطبيب الرازى كان فى مبدا امره صايغا ثم اشتغل بالاكسير وذهبت عيناه
بسبب كره الحر العقاقير فذهب الى طبيب يعالجه فقال لا اعالجك حتى احذ منك خمسمائة
دينار فدفع اليه ذلك فقال هذا هو الكيميا لاما اشتغلت به فترك الاكسير واشتغل بالطب
حتى بلغ فيه ما بلغ وقال الشيخ الرئيس هو المتكلف الفضولى الذى من شانه ان ينظر فى الابوال

الورد متى شئت وقال الشيخ الهادي في كتابه مطلع البدر في منازل السرور انه قال
يجري الى ... الورد مخلوطه بالنيل الازرق قال فسألته عن ذلك فقال ان الورد صار
ازرق بهذا وذكر ابن قتيبه ان بالهند شجرا اخضر ورده عليه مكتوب قراءة لا اله الا الله
محمد رسول الله انتهى ومن اراد الرجس في غزواته فليحرق السداب مع شيء من قشور
الجوز على مناصب اصله فانه يسرع اخراج ورقه وقال هرمس اذا وضع طاقات الرجس
التي لم تفتح في ماء البقم ابدل من بياض اوراقه حمرة شديدة وبقيت على حالها ٥
صبوت الى مليح قام يسقي بكاس من رحيق كالحريق فناولني عقيقا حشو در ونقلني
بثغر كالسعوق وقال فدى لي تقربي اليه وعظم تشوقي فقلت حقي تامل وجنتي
ودمعي وكاسي عقيق في عقيق في عقيق ٥ **الحلي** وليلة عاطاني المدام
ووجهه بدا ناصوح الترب عند عبوقه بكاس حكاها ثغره في ابانه بما ضمه من در
وعقيقه فلم ادر من اي الثلاثة سكري ام لفظه ام لحظه ام رحيقه ٥ **ابن العفيف**
اسكرني اللفظ والمقلة الكحلاء والوجنة والكاس ساقي يريني قلبه قسوة وكل ساق قلبه قاسي
جامي اي دير دست آمده پس مجور رفته آتش زدي اندر دل ... زده رفته
... ٥ چون آرزوي ... زده رفته

ندبني ساقية جارية
وترهني سافية جاريه
جارية اعينها حسنة
وجنة اعينها جاريه

صدر الدين الوكيل

لئن هجوا في ملامي انما ذهبوا في الخمر لا فضة تبقى ولا ذهب
راح بها راحتي في راحتي حصلت فتم عجبي بها وازداد بي العجب فالخمر
بحر وعوّ الحباب به در طفا والى البحر قد رسبوا وما نرى غيرها مما ازدها
ماء وانوارها تقوى وتلتهب ولا نجيم نعيم غيرها ابدا دع عنك ما قيل في الخيام قد كتبوا و
لبست الكيبا في غيرها وجدت فكلما قيل في ابويها كذب قم واطرح على القطار من حزن تعوض بحال افراحا وتقلب
عاصرا ابدي في الكاس قد جمعت ورقتها الفلك السيار والشهب ما فانو اهوا لما رضها قدح وطوفها فلك والانجم الحبب
ما المكارم عندي باطراف الا انا ما ... بالحسن نفيس لا يجلوبها الطرب شمس بالماء منها الراس موضحه تحي اعقلها
بالحسن لا يجب هنا واخفي يطير الكاس من فرح بها فاحفظها بالحسن لا تنب وان اقطب وجهي حين
تمم لي فند ... المولى محط الارب ٥

ذكر في كتاب ... الكميت ان الجري هي التي لبست له
رائحة بالنهار واذا غابت الشمس تعود رائحته شمه ريح ...
ويسمى المسعود انتهى ٥ وفي الكتاب المذكور ان من دهن باطن رجله بدهنه فانه يجد
اثر الدهن على صلعته ٥ **شهاب الدين الحجازي** رأيت بمجلس رشادلي وجره خلا من خمر فيه فالت
شمعه المحد منه وشبه الشيء يجذب اليه ٥ فجر مكانس قم واصلب الراووق واشف قلبي منه و
املئي بنا ... سولي واسفك دم الزق وادهنا اجزاء من يلعب بالعقول ٥ **سيف الدين مشد**
يبقى بها من وجنتاه وطرفه ورد كما شهد الجمال ونرجس ساق بها داء الندامى في بينهم فكانها نرجس
شيخ سعدي صاحب كمال بلا چه غم از نقص مال و جاه چون ماه سكري که بود رخ وزرد رشت مردى که بيج
... بها اتفاق بهتر زجامه که در وسيع مرد زشت ٥

ای آنکه شما بیروجوان و پیرارید
ارزق ویسان کنید دوار بد
طفلی زشما ودرین ما محبوست
ادرا بخلاص منی بکار بد

قال یحیی بن علی کنت واقفا بین یدی المعتضد وهو مقطب فاقبل بدر مولاه وکان فی غایة الجمال
فلما راه من بعید تبسم وانشدنی ابیاته فقلت وجهه شافع یمحوا اساءه من القلوب حدد رحما شفعا ثم قال لمن هذا
القلب لحکم بن المارف قال انشدنی ابیته فقلت لحفی علی من لطار النوم فامتنعا وزاه قلبی فی اوجاعه وجعا
کانما الشمس من اعطافه لمعت حسنا او البدر من ازراره طلعا مستقبل الندی تهوی وان عظمت منه الاساءة
معتذر بما صنعا فی وجهه الیوم وتعجبی من هذا قول بعضهم واذا الحبیب اتی بذنب واحد جاءت
محاسنه بالف شفیع وقول الاخر واذا الف ذنب من حبیب ثابت بقوم بها من جهه شافع فردد
العرق بینهما لا یخفی علی من له ادنی مسکة من لب

بهین زمانه مرا بس که در زمان تو ام

الشافعی
علی ثیاب لو تباع جمیعها : بفلس لکان الفلس منهن اکثر
وفیهن نفس لو تقاس بمثلها : نفوس الوری کانت اجل واکبر

آخر
ما لهف نفسی علی مال افرقه : علی المقلین من اهل المروات
ان اعتذاری من جاء یسألنی : ما لیس عندی من احدی المصیبات

بعضهم
لحی الله دهرا خصنی بخصاصة : ما قعدت عما سعی فیه امثالی
ینوب صدیقی نائبات زمانه : فیقعدنی عن رفده قلة المال
فوا اسفا من مکرمات اروفها : فینهضنی عزمی ویقعدنی حالی

ومما وعظ لقمان لابنه
ای بنی اقصد للحاجة ولا تنطق
بما لا یعنیک ولا تکن مضحاکا من غیر
عجب ولا مشاء فی غیر ادب وکن لین
الجانب کثیر التفکر قلیل الکلام الا فی
الحق کثیر البکاء قلیل الفرح لا تمازح ولا
تمارح اذا سکت فاسکت فی التفکر واذا
تکلمت فتکلم فی حکمة ای بنی ان اللسان باب
الحکمة فاذا ضیعت الباب دخل من لا یریدان یدخل واذا حفظت
الباب حفظت الخزانة ای بنی کن قریبا من الناس سهلا فان الله یحب
کل سهل الخلق طلق الوجه وهو راس اخلاق الصالحین ای بنی ما عند الله
افضل من العقل وما تم عقل امرء حتی یکون فیه عشر خصال الکبر منه مامون والرشد منه مامون نصیب
من الدنیا وفضل ماله مبذول التواضع احب الیه من الکبر والذل احب الیه من العز لا یسام من العلم طول
الدهر ولا یتبرم من طلب الحوائج علیه یستکثر قلیل المعروف من غیره ویستقل الکثیر من نفسه والخصلة العاشرة
وهی التی ساد بها مجده واعلاها قدره ان یری ان جمیع الناس خیر منه وانه شر منهم وانما الناس رجلان رجل
خیر منه وافضل ورجل شر منه وادنی فهو متواضع للرجلین اذا رای خیرا منه وافضل تمنی ان
یلحق به واذا رای شرا منه وادنی قال لعل هذا محو واهلک انا ولعل هذا ابن الباطن ولم یظهر
ذلک خیر له وادی ظاهر وذلک شر لی

ابن التقامی
وبعمیة یوما دعتنی لوصلها
ولم الکن من وصلها عالی بحرمها
وقالت فدتک النفس ما الاصلا انی ارعد وصالها منک قلت لها لدمی
الیها نصیر صدیق لی سادکره خروان حب باطنه الحیث وجان الناسین یقال عنه والله اکتوا هذا
لحدیثا ان تنک مدحتکم طمعا فیما او مله فلم انل غیر خط الاثم والتعبان لم یکن صلة منکم لذی ادب فاجرة
للنظا وکفارة الکذب ابن الولید ما عتق الارنق من فضة وما قوم العصن الرطب حبک بجارته
وافضنی بعبدان یخرج من قلبی الشریف الرضی الا لیس فیما الاولین وان علی فتح فعال الاخرین یزاید
بده سا قیا باده ارغوانی : فقد برعطی منا الغوانی : جان بنشه نوالی شراب یکن : کز وی برابر بزی جوانی : خدا کاس واسع
عن الدهر صفی : فقد صافح الورد للارجوان : دع الروح ما جد من الراح : حط او الرح حاب بروح ریحان : فرود بخت ابراز
هوا در بحری : بر انگیخت باد از بن زرکانی : قیامت بکر شد که گرد ابکی از زمین : ازان گنجهای که گوید شش نهانی : بر کوه خت
جلت رایت فتح خرد : سحاب از هوا حلقهای دخانی : آرا مسعود شاه هست : سعود بها الشرف المزغان : وشیبه المعال
نصرة : بها الفرقان هم الفرق دانی : جهان شهریار احسان می شمارد : بتو آدای ملک جهانی : برجت سیملی سخنانی

بشوکت فریدون رستم نشانی : اگر چشم عدلت دردی تو نوری : وگر جسم ملکت دردی تو جانی : بهند و بنین
سواد مدیحت : چو طلعت کلکم که چو برف نی : قنذری لا تتره الجو نعتو : وسعدی که سحر الشعرانی مرا زبیتی گه
که در وصف ذاتت : بگرد دون رسم بیان معانی : تصانیف سازم بفرخنده ذاتت : که ماند همه در جهان جاودانی
الا تا بگریه هوا در بهاران : وزان گریه خندد گل بوستانی : گل دولتت در بهار سعادت : مصون باد از تند باد خزانی
ابن سینا نفس الزمان فی احشائه بعضا لکل مفصل وصحا و یراه یعشق کل رذل ساقط عشق النحو
للاخس الارذل ه ابو العلا المعری لا یطلبن ما بملک رتبه فلم المبلغ بغیر جد معدل سکن السماکان
السماء کلاهما هذا له رمح وهذا اعزل ه قیل للمهلب الجوهر فقال بجرع الغصص الی ان نال العرض
ابن حجه خاطبنا الفاضل عند الملام لکثیر للجهل فقلنا سلام ما الاملاص قبل لکنه لما رای العارض
فی المدام الا ولیس لی من حبه مخلص لکنی اسال حسن الختام والجفن فی حبه دمعی عدا من بعدک
سبح شهرا و عام اخره مولی فیا لیته لو قال ما تری هذا غلام لم ترق هذا الثغر کم عاشق قد
هام وحماه بین مصر و شام وفیه قد احتی شارب والمنهل العذب کثیر الزحام مالی سهم فظ من
وصله لکن من اللحظ العلیل سهام ه

صاحب الملل والنحل یعد ان عد الحکماء السبعة الذین
قال انهم اساطین الحکمة وذکر اخرهم افلاطون قال واما من تلمذ فی الزمان وخالفهم فی الرای فمنهم ارسطو طالیس
وهو المقدم المشهور والمعلم الاول والحکیم المطلق عندهم ولد فی اول سنة من ملک اردشیر فلما اتت علیه سبع عشرة سنة
اسلمه ابوه الی افلاطون فمکث عنده نیفا وعشرین سنة وانما سموه المعلم الاول لانه واضع التعلیم المنطقیة
ومخرجها من القوة الی الفعل وحکمه حکم واضع النحو وواضع العروض فان نسبة المنطق الی المعانی نسبة النحو الی الکلام و
شیخ عطار صبر کو تا پای در دو من کشم تا چو مردان رطل مردافکن کشم عقل کو تا دل بدو در این نهم یار کو تا دست کم در کیم
رفت صبر و رفت عقل رفت یار این چه بخت است این چه کار است این چه بار

ومن کلامهم اذا رایت العالم
ملازم السلطان فاعلم انه لص و
ایاک ان تخدع بما یقال انه یرد مظلمة و
یدفع عن مظلوم فان هذه خدعة ابلیس اتخذها فجار العلماء سلما
قیل لسقراط ای السباع احسن فقال المراة وقال بعض الحکماء المراة
شر کلها وشر ما فیها انه لا بد منها ه عن النبی صلی الله علیه و
اله وسلم انه قال العلماء امناء الرسل علی عباد الله ما لم یخالطوا السلطان
فاذا خالطوه و داخلوا الدنیا فقد خانوا الرسل فاحذروهم ه

من کلام ارسطو اذا اردت ان تعرف هل یضبط الانسان شهواته فانظر الی ضبط لفظه
القاضی نظام الدین انتم بظلام قلبی الاضواء فکم لفؤادی جهت اهواء بردی الظلماء
انکارکم لا الماء داوبت بغیرکم فزاد الداء ه
وله در لسنح اوحدی جهت بغل
پسری با پدر بزاری گفت که مرا بر که تو بهر جفت گفت بابا زنا کن و زن نه بند کم از خلاق ازین نه
در زنا گر بیرون عیسی بجلد کو گرفت چو تو لبی زن بجای زار ها نکند ور تو بکنه از این زن جشنه
از من و مادرت بگیری پند چند دیدی و چند می خند آن رهی کن که با ن دسمه نماند زیش بابا کرکه ره نماند

ما کتب الشیخ الاجل جمال العارفین بهاء الملة والدین العاملی تغمده الله بغفرانه الی بعض اصدقائه اورد فی
الحبله الاولی من الکشکول

احبتنا ان البعاد لقتال فهل حیلة للقرب منکم فتحتال
الی کل آن للتنائی نوائب وفی کل حین للتهاجر احوال
اما دارنا الا لا ابل لا زال ساحبا ربیعک هطل العلاك هطال
واجبر لیطال البعاد فهل اری بساعدنی فی القرب حظ اقبال
وهل یسعف الدهر الخؤون برده علی رغم ایام بها یسعد الحال
خلیلی قد طال المقام علی القذی وحال علی ذا الحال اقوام احوال
بمرزمانی بالامانی ونقضی علی غیر ما ابغی ربیع وشوال
الی کم اری فی موضع ثاویا وفی الحال اخلال وفی المال اقلال
وعمی محوس وذکری خامل وقدری محوس وحدی بطال
فلا ینعش قلبی قریض اصوغه ولا یشرح صدری فعول وفعال
کانی عن الی بعلم اقتنیه ومعضلة فیها غموض واشکال
اصطحاب الخفاء عن موهبا لترفع استار وتذهب اعضال
ساغسل رجس الذل عنی بفتیة یقل بها حل ویکثر ترحال
وارکب بین السد سیرا الی العلی فما کل قوال اذا قال فعال
ما قنع بالمر الیقسر و ازوی وبالقرب منی سلسل وسلسال
اذا الاثبتت بالساحة خیمی ولا نار لی یوم الکریهة قعقال
ولا هم قلبی اللقا وتلها ولا کان عن موقف الحتف اجحال

ومن خطبة له صلعم ایها الناس زنوا
انفسکم بالطاعة والبتوا اعلوا اکم
عن قلیل قناع الخاف واجعلوا اخرتکم لانفسکم وسعیکم لمعرکم و راحلون والی الله صائرون
ولا یغنی عنکم هنالک الا عمل صالح قدمتموه وحسن ثواب حزتموه انکم انما تقدمون علی
ما قدمتم وتجازون علی ما اسلفتم فلا تخدعنکم زخارف دنیا دنیة عن مراتب جنات
علیه فکان قد کشف القناع وارتفع الارتیاب ولاکم امر مستقره ومرکزه منقلبه ه

يا كرام ما صبرنا عنهم محال • ان تناسى حفظكم شر حال
ان اتى من حيكم ريح الشمال • صرت لا ادرى يمينا عن شمال
حبذا ريح سرى من ذى سلم • عن ربوع نجد وسلع والعلم

اذهب الاحزان عنا والالم • والامانى ادركت والهم زال • يا اخلاى بحق والعقيق • ما بطل الهجر تبلى يا صديق
هل لمشتاق اليكم من طريق • ام سددتم عنه ابواب الوصال • يا نزول الابين جمع والصفا • يا كرام الحى يا اهل الوفا
كان لى قلب حمول للجفا • ضاع منى بين هاتيك التلال • يا رعاك الله يا ريح الصبا • ان تجز يوما على وادى قبا
سل اهيل الحى فى تلك الربى • هجرهم هذا دلال ام ملال • جيرة هجرنا قد اسرفوا • حالنا من بعدهم لا يوصف
ان جفوا او وصلوا او تلفوا • حبهم فى القلب باق لا يزال • هم كرام ما عليهم من مزيد • من بعث فى حبهم عيشى
مثل مسعول لدى المولى الحميد • احمدى الخلق محمود الفعال • صاحب العصر امام المنتظر • من بما ياباه لا يجرى القدر
حجة الله على كل البشر • خير اهل الارض فى كل الخصال • شمس اوج المجد مصباح الظلام • صفوة الرحمن من بين الانام
الامام ابن الامام ابن الامام • قطب افلاك المعالى والكمال • يا ابن اشمس الضحى • يا امام الخلق يا بحر الندى
عجلن عجل فقد طال المدى • واضمحل الدين واستولى الضلال • هاك يا بحر الندى نظم الجوهر من مواكب
يا مدحه يعنو لعناها العلى • نظمها يزرى على عقد اللآل

انه لا يعرف هرون من حج اقام بالكوفة اياما فلما خرج وقف بهلول على طريقه ونادى باعلى صوته يا
هرون ثلثا فقال هرون من ذا الذى ينادينا فقيل له بهلول المجنون فوقف هرون وامر برفع
الستر وكان يكلم الناس من وراء الستر فقال له اتعرفنى قال بلى اعرفك قال من انا قال انت الذى لو ظلم
احد فى المشرق وانت فى المغرب لسألك الله عن ذلك يوم القيمة فبكى هرون وقال كيف ترى

حالى قال اعرضه على كتاب الله ان الابرار لفى نعيم وان الفجار لفى جحيم قال واين اعمالنا
قال انما يتقبل الله من المتقين قال واين قرابتنا من رسول الله صلى الله عليه وسلم قال فاذا نفخ فى الصور فلا انساب
بينهم قال واين شفاعة رسول الله صلى الله عليه وسلم اياك قال يومئذ لا تنفع الشفاعة الا من اذن له الرحمن ورضى له
قولا قال هرون هل لك حاجة قال نعم ان تغفر لى ذنوبى وتدخلنى الجنة قال ليس هذا بيدى ولكن
بلغنا ان عليك دينا فنقضيه قال الدين لا يقضى بدين اد اموال الناس عندك قال هرون
الا امر لك من رزق يدر عليك الى ان تموت قال نحن عبدان اترى يذكرك وينسانى

سمع رجل امراة قد مات عنها خمسة ازواج
فى مرض السادس فقالت الى من تكلنى فقال الشيخ
الشقى • سئل جحظة عن دعوة كان حضرها
فقال كل شيء كان باردا الا الماء •

وفد ابن ابى محجن على معوية فقال له انت الذى اوصاك ابوك اذا مت فادفنى الى جنب كرمة تروى
عظامى فى الممات عروقها • ولا تدفننى فى الفلاة فاننى اخاف اذا مامت ان لا اذوقها
فقال ابو محجن لى انا الذى يقول ابى لا تسال الناس ما مالى وكثرته وسائل الناس ما جودى
وما خلقى اعطى الحسام غداة البين حصته وعامل الرمح ارويه من العلق واطعن الطعنة
النجلاء عن عرض واكتم السر فيه ضربة العنق فقال له معوية احسنت يا ابن ابى محجن لى انا الذى
اسلى محجن وامر له بصلة •

جو عصمت بست خدمت کن جو دا ایان • که زشت آید گرفت رو مبان احرام و کی خفت در بطحا •

احدكم درعا حصنا ليدفعوا سهام العدى عنى مكم نصالها

قال سمعت من ابي جعفر الملك انه قال معقبا لرواية عن افلاطون انه قال الشرف ثمانية
شرف النفس وشرف الحكمة وشرف الاباء اما شرف النفس وشرف الحكمة فانه يفصح السبيل
الى طلب هذا البقاء واما شرف الاباء وهو اخس الثلثة فانه تزيد في قدر صاحبه زيادة
يصلح في ظاهره الموفور وهذا الشرف الاخير بالاصلاح والعادة واما الشرف الاوسط
بالاجتهاد والاكتساب واما الشرف الاولى فهو بالطبيعة لان شرف النفس لا يدخله
الاصلاح ولا يحدث بالاكتساب ثم يقول من عدم شرف النفس لم ينفعه شرف الحكمة لان
الحكمة لا تغلب الجار انا نا ولا يجعل الشيطان مكا طمانية للقلب وادعة للروح و
الانس في الوحدة وطرف الى الرشد وسد بين الان والغى ثم قال كتب قيصر الى كسرى
ثم انبسطت مملكتك واستقامت رعيتك فقال بخصال ثم اهزل في الامر والنهي ولم اخلف
وعدا ولا وعيدا وعاقبت للجرم لا للحقد واستملت قلوب الرعية فلما قرأ قيصر
هذا كلام يجب ان يكتب بماء الذهب • لا غرو ان فاق الذي اخا العلا في ذا الزمان
وهل لذالك حاجة فالدهر كالميزان يرفع كلما هو ناقص ويحط عنه زائد • لنا سالك
للحال سل الغسق • وان الى يسكى ظلام الطرق بالرحب لقيته ونخ رجتا رسلت
اذا عوقب الجاني على قدر جرمه فتعنيفه بعد العقاب من الربوا • من غاب
حاب وكل نفسه الاصحاب لوكان في النوم خضرا ما سلم من الصياد •
ای درین تنگره طبع قریب • برده غوغای بتان از تو شکیب • سنگ ریگ که آذر زن • در جهان ...
نامه عزت زسر بری گشتن • رخت طاعت بدر سوی کشش • ... ایمان ...

چون نصیب است وصل حبیب • روی خود بنما بت کفتی زدور • ای عزیز مصر در بیان ... یوسف مقصود ...
ما وردی المقتضی النصیب • کاش بودی این سعادت عنقریب • در خود عمل کی خوانی ... روز ... الحشر

لسان من يعقل في قلبه وقلب من يجهل في فيه • من كلامهم
من كلفك اجلاله وضعك ماله •

قال ابو العيناء لبعض الفضلاء ما السبب
في ضيق رزق الحاذق واملاء وسعة
عيش الجهلة الاغنياء فقال احب الله
ان يعلم الخلق ان سعة الرزق ليست
بالكد والحذق بل هو هذه ولا يدخل
لهم فيه فقال ابو العيناء سبحان خلاق اللوم
باع لكما انموذج فهلا اكتفى في ذلك
بالبعض •

من كلامهم

ان بقاءك الى فناء وان فناءك الى بقاء
فخذ من فنائك الذي لا يبقى لبقائك الذي
لا يفنى اعمل عمل المرتحل فان حادي الموت
يحدوك ليوم ليس بعده ليس قبل الموت
شئ الا والموت اشد منه وليس بعد الموت
شئ الا والموت ايسر منه •

لله در القائل

لما حضر بشر بن المنصور الموت فرح فقيل له اتفرح
بالموت فقال اتجعلون قدومي على خالق ارجوه
كمقامي مع مخلوق اخافه

لله در القائل

اندم حلو الحديث تجاربك بما تشتهي في
مسائلك التي كان قبلك في اضلاعه و
كلا تلك اناك •

زاهد آن آشنای ده • که تا با خودی در خود نه ره یابی
که از دست خویشتن رهائی • درین کشتی جز خود آگاه نیست

سر بسته خودی نرد و خورش • جو خورد که ای می پرستی کشنده • بتعلیم سر در گریبان زند • بخجل اندر آید و ...
ولیکن نه هر وقت باز است گوش • آواز و ولب مستی کشنده • جو طاقت نماند گریبان درد • تو ...
بگویم سماع ای برادر که چیست • که از برج معنی برد طبرا و • اگر مرد لهو است و بازی ولاغ • جهان پر سماع است و مستی و شور
مگر مستمع را بدانم که کیست • فرشته فرو ماند از سیر او • قوی تر شود دیوش اندر دماغ • ولیکن نه بینند در آینه کور
پریشان شود گل بباد سحر • نه هیزم شکند در حد دی تبر • شتر را چو شور طرب در سر است
نه بینوم که نیکو فندش جز تبر • که خوانش برضی اندر ... • اگر آدمی را نباشد خر است

ما ابصر الناس صبري • على بلائي وكربي • بالصمت ذات لساني • وقد تكلم قلبي

هین و هین ای راه رو بیگاه شد ⁂ آفتاب عمر سوی چاه شد

هین مگو فردا که فرداها گذشت ⁂ تا بکلی نگذرد ایام کشت

تو مگو ما را بدان شه بار نیست ⁂ با کریمان کارها دشوار نیست

عمر و بر وخنه شکل و بی ادب ⁂ [illegible]

اف ادرکان بقیت ذاک ⁂ سوی او بشنو و او را طلب

وعده فردا الجیس فردای تو ⁂

انتظار خر ما شد دای تو ⁂

[illegible]

قال الفضيل لا ينبغي ان يلاموا على سوء الخلق الغضبان والصائم والمريض والمسافر

في الكشاف عند قوله تعالى ويطوف عليهم ولدان مخلدون اذا رايتهم حسبتهم لؤلؤا منثورا

شبهوا في حسنهم وصفاء الوانهم وانبثاثهم في مجالسهم ومنازلهم باللؤلؤ المنثور والمأمون

انه ليلة زفت اليه بوران بنت الحسن بن سهل وهو على بساط منسوج من ذهب وقد نثر

عليه نساء دار الخلافة اللؤلؤ فنظر اليه منثورا على ذلك البساط فاستحسن المنظر وقال

[illegible]

فاسئلوني ايك وانتظروا قال فاخذت عمر الادعية واهتز وقال اسئلوك

الى وانتظروا اذا والله لا يجلس حتى يرجع اليهم غانما وامر له الف دينار

ورده من ساعته الى اهله

[illegible]

في كتاب بستان الادباء قال كان بالمدينة امراة شديد الاصابة بالعين لا تنظر الى شيء الا دمرته

فدخلت على اشعب تعوده وهو محتضر يكلم بنته بصوت حزين ويقول يا بنت اذا مت

فلا تنوحي علي وتندبيني والناس يسمعون بك تقولين وا ابتاه من اذيك الصلوة والصوم

والفقه والقرآن فيكذبوك ويلعنوني والتفت اشعب فرأى المرأة فغطى وجهه بكمه

لها يا فلانة نشدتك بالله ان كنت استحسنت شيئا مما انت فيه من امري فقال اشعب قد علمت

ذلك ولكن قلت لا يمكنني قد استحسنت حضور الموت على وسهولة النزع فيشتد ما انا فيه

فخرجت من عنده وهي تشتمه فضحك من كان حوله حتى اولاده ونساؤه ونظير هذه الحكاية

ما يحكى عن ملا صوفي انه لما احتضر اتوه برجل يقرأ القرآن عنده وكان الرجل ردي الصوت

جدا فلما طول القراءة قال لحملا يقرا القران عنده وكان الرجل ردي الصوت جدا فلما طول

ملا صوفي بالفارسية ملا بس کن که مردم ومات بوقته اورد هذه الحكاية الشيخ الاجل

بهاء العارفين بهاء الملة والدين العاملي رحمه الله في المجلد الخامس من الكشكول

[illegible]

المحقق الطوسي ... او فضلكم والحكمة المجردة عندهم هي ما حقق عندهم وجه الحكمة في العالم

كالملائم لبعض العباد وموت الاطفال والخلود في النار ...

الايمان به والرضا بوقوعه واعتقاد كونه حقا وعدلا ...

[illegible]

وايوب اذ نادى ربه اني مسني الضر وانت ارحم الراحمين الطف

في السؤال حيث ذكر نفسه مما يوجب الرحمة وذكر ربه بغاية الرحمة

ولم يصرح بالمطلوب ويحكى ان عجوزا تعرضت لسليمان بن عبد الملك فقالت يا امير المؤمنين

مشت جرذان بيتي على العصي فقال لها الطف في السؤال لا جرم لاردنها تثب وثب الفهود وملأ بيتها

ولا تبع اطفان مثلی بواجد

ما ابکی وارعی الهم لم یرزا

فعلی حتی عادنی منه عائدی

تذکرت یوم السطام العائم

وما ابو منا من الحرب تواجد

بالهم الماضون اثنا تفعلهم

فعلوا علی تلک الفواعد

رمونا کما یرمی الظماء عن الروی

یعودنا عن ارث جدو والد

لئن رقد النصارع عما اصابنا

فالله عما نال منا براقد

طبعنا لهم سیفا فکنا نحده

فما اسبی عن ابنائهم والسوءه

الا لیس فعل الاولین وان علا

علی قبح فعل الاخرین براشد

لبعض المتاخرین

لئن ارایت عارضا مسلسلا

فی وجنة کجنة یا عاذلی فاعلم

یقینا اننی من اهل سعاد الجنة

بالسلاسل ابن الوردی ملیح وجهه

حسان الورد مهفهف لغابانه

انثنی وذکرت تا قربنه قلت سلکی

فهو قره الصنوبری بالمعظم

بعد حتی نال العدایا والذی

البرحد بلذ من الورد حقا

والذی صبر خطی منک محمرا

الحسا حالذی قال عبادالصنوبر

انی المری رجل فجمل یقرعه بالذنوب التی فعلها

فقال یا امیر المومنین ان اعتذاری مما تقرعنی به

رد علیک واقراری بها یوجب علی ذنبا لم اخذه

ولکنی اقول اذا کنت ترجو فی العقوبة راحة

فلا ترهدن عند المعافاة فی الاجر ومرکلا

اذا نزل بک ملمة فان کانت مما لها حیلة فلا تحتل

لها فلا تجزع فی الحدیث اعمل لدنیاک بقدر

مقامک فیها واعمل لاخرتک بقدر مقامک فیها

واعمل لله بقدر حاجتک الیه واعمل للنار بقدر

صبرک علیها غالجهم زهو لسدهم والعبید موالیهم

فی الکتاب فی تفسیر سورة الانعام

ان دخول موسی علی نبینا وعلیه السلام الی مصر کان

بعد دخول یوسف علیه الصلوة والسلام باربعمائة عام

عمرو بن معدی کرب

اعاذل عدتی سیفی ورمحی وکل مقلص سلس القیاد

اعاذل عدتی انما افنی شبابی اجابتی الصریخ الی المنادی

مع الابطال حتی سل جسمی واقرح عاتقی حمل النجاد

ویبقی بعدنا القوم حلمی وسعد قبل زاد القوم زادی

بعضهم واحاد اسل العرف ان جئت لهم ...

فاذا لم تجد من الذل بدا فالق بالذل ان لقیت الکبار

لیس اجلالک الکرام بذل انما الذل ان تجل الصغارا

فی اوائل کتاب المکاسب

من التهذیب عن عبد الاعلی قال استقبلت

ابا عبد الله علیه السلام فی بعض طرق المدینة فی یوم

شدید الحر فقلت جعلت فداک حالک عند الله

عز وجل وقرابتک من رسول الله صلی الله علیه

واله وسلم وانت تجهد نفسک فی مثل

هذا الیوم فقال یا عبد الاعلی خرجت فی طلب

الرزق ولاستغنی به عن سوال مثلک

من آثار البلاد والغالب على اهلها الفرح واللهو لكون طالعها الثور ربه الزهرة ويغلب
عليهم البلاهة قال لا تلمني على نكد عقلي ان تيقنت انني همذاني قال عبد القاهر بن حمزة الواسطي
في هجو همذان وشتائها خص الله همذان في الشتاء من اللعن باوفره ومن الطرد باكثره فما اكدر هواها
واشد بردها واذاها واكثر مؤنتها واقل منفعتها سلط الله عليها الزمهرير الذي اعده
للكفار والعتاة من اهل النار فاذا هاج الرياح العواصف وحدث البروق والرعود القواصف
ووقع الثلوج والدمق وعم الاضطراب والقلق وانقطع السبل وعم طرقاتها الوحل والزلق
وجوه اهلها متشققة وشعورها من البرد منتفشة وانوفهم سائلة وجباههم زائلة واطرافهم
خضرة ودوابهم قذرة ومجامعهم وخانقة والوانهم بادية نجاسيرهم في شتائهم الالم من العذاب
والوجع من السخط والعقاب وكتب اليها احمد بن الحسين المعروف ببديع الزمان ومن رسائله
حضرة التي هي كعبة المحتاج لا كعبة الحاج ومشعر الكرام لا المشعر الحرام ومنى الضيف لا منى الخيف
وقبلة الصلات لا قبلة الصلوة ومنه الماء اذا طال مكثه ظهر خبثه واذا تحرك منتنه سكن نتنه
وكذلك الضيف يسمج لقاؤه اذا اطال ثواه ويثقل ظله اذا انتهى محله ومن شعره في ذم همذان البلد
همذان لكنه من اقبح البلدان صبيانه في العقل مثل شيوخه وشيوخه في العقل كالصبيان انتهى

[illegible]

السيد المرتضى علم الهدى بمدح امير المومنين عليه السلام من قصيدة

سبت العشاق بمبسمها دخم كلام كالعسل • و باعدها و ناهدها • و بحول الخصر و بالكفل

ليال سبحها من صلاصل في الاصل اجنى التفاح بوجهها واح الراح من العسل وادغمها

عنقا سما من الدل واعناعها فتعرشتى خدا كالورد من الحلل • واغادها فقد الكاس و بحرى

العزل فكان سواد ذوائبها كالليل المظلم في الرحل وكان بياض ترائبها • بدر قد تم من الفلك

وكان قسى حواجبها • مى بسهام من تحل • وكان لواحظ مقلتها صارب امير النحل

صلوات الحق عليه الهادى الناس الى السبل فابو الاطهار المنا عصم ثم عرسل حجج سرح هج

بهج لجج • فى العلم وفى العمل عربى عضب سهب • سحى كب وبل • وهذه طويل جدا

حدا اورد تها فى مجموعه الموسوم با ام اباد فليرجع اليها •

[illegible]

برداشته بكادم سپرد و چون صبر و قرار از دست رفت چون از تقدم غايب شفقت با خود آمد

بر من غايب شد با خود گفتم الحرية بالفرض ما يعرف تداوى و تدارك ممكن بود ليكن اين مرتبه

باور ده دوازده هزار دينار سرد و بكادنا تا بحرح چشم داشتن حقايت فرقه خاندان مرا

كه برين حكايت گشت و نزديك بود كه صاحبان نفسش از اضطراب و ... با خبر كرده ...

[illegible]

افتضاه كرده بشام العطر وحدس زيركان ودحب وتمن رسد واز لفظ برای يسبق بالطرق چند سه سوال
حدوراويه فاده مرکز پست که صورت ستويه واعتدال است در جانب قوال على جمع منطقه محيط الارض

ازهر ثابت وكل شيئی لمانه تدل على انه واحد ٥٥

ور جاكران وزر سمان بانک کس سرای • است من رو ورنا نگاه آگه
كار ارد شده دی وجا كرا ورو • مغرب فرو برد و دیگر زق خرا آمد

قد حقق المحقق الدواني في حواشي شرح التجريد والمطالع والمحاكمات نقلا عن العلامة التفتازاني

روز چون صورت گران جانی • چو عود سوخته شد در بر آتش دود
طبع چمن مبنی سمانی • چو بر فروخت زشرف او بمجلس

ابو العباس محمد بن اسحاق الضمري وكان شاعرا ظريفا خليعا مدح البحتري المتوكل بقصيدة

وكان ابو العباس حاضرا في المجلس الذي اراد انشادها عليه فلما انشد مطلعها وهو
قوله عن اي ثغر تبتسم وباي طرف تحتكم اورد ابو العباس انحاء الاغراء بلغ
مهم واي كف لمنظم قلم لمنقت البحتري اليه وانم سعرع بقول حسن بعض
محنه والحسن اشبه بالكرم فقال ابو العباس نهم نعوع بحسن والصفع ابق
مالهم فضحك الخليفة ومن حضر قال البحتري فقلت في نفسي انشد مدح الخليفة
عدلنكت فقلت قد الخليفة ايها المتوكل بن المعتصم فقال للمائل الفحام وذي الناظ

بسم الله الرحمن الرحيم

اما بعد حمد الله فتاح القلوب، مناح الغيوب، والصلوة والسلام على صفيه المحبوب ونبيه المرغوب، وعلى آله واصحابه المطهرين عن دنس الشكوك ودرن العيوب، فقد سألني الاخ في الدين والمحب على اليقين المولى الفاضل المفاضل جامع فنون الكمالات والفضائل حاوي محامد الخصائل وفواضل الشمائل التقي النقي الزكي الذكي الالمعي مولانا سعد الدين محمد الاسترابادي اسبغ الله فضائله ومعاليه وحف بفيوضه القدسية ايامه ولياليه ان اجيب في تفاشان بعض الاسفار وانا مسوفر ان اكتب له ما حضرني في الوقت من الدقائق المتعلقة بمسئلة خلق اسجما تقرر لدي وبين على غير ناسج على منوال مسطورات الكتب المتداولة والصحف المتناولة وحيث كان هذه المسئلة من غوامض الاسرار ولذلك اختلف فيها اقوال الائمة الكبار اولي الايدي والابصار كما يشهد به من مارس صناعتي الحكمة والكلام وشاهد من سمع اقاويل هؤلاء الاجلة الاعلام وكنت ايضا في مشاغل شاغلة ممتطيا غوارب الاغتراب والاسفار حتى سحب عناكب النسيان على مناكب الصحف والاسفار صحا القلب عن سلمى واقصر باطله وعري افراس الصبى ورواحله فاستعفيت عن اسعافه ولاحق تكرر الطلب ولم يكن بد من انجاح الارب فاحدث فيه غير مراجع الى كتاب مقتصرا على الالباب الهام الحق والصواب انه مفتح الابواب وها انا اشرع في المقصود متنفضا من ذيل الطول والجمود فاقول افعال العباد دائرة بحسب احتمال العقل بين الامور الاول ان يكون حصولها بقدرة الله وارادته من غير مدخل لقدرة العبد فيه والثاني ان يكون حصولها بقدرة العبد وارادته من غير مدخل لقدرة الله وارادته اي بلا واسطة اذ لا ينكر عاقل ان الاقدار والتمكين مستندان اليه سبحانه اما ابتداء او بواسطة والثالث ان يكون حصولها بمجموع القدرتين وذلك بان يكون المؤثر قدرة الله بواسطة قدرة العبد او بالعكس ويكون المؤثر مجموعهما من غير تخصيص احدهما بالمؤثر والاخرى بالالية وقد ذهب الى كل من الاحتمالات ما خلا الاحتمال الثاني من محتملات الشق الثالث طائفة اما الاول فقد ذهب اليه الاشعري ومن وافقه واما الثاني فقد ذهب اليه المعتزلة القائلون بان العبد خالق لافعاله الاختيارية بقدرته وان كان الاقدار والتمكين منه

ان ذلك مكابرة وذلك مما لا يعلم العلاف عن حار بشر ومن ههنا يعرف الفرق بين الجبر المحض وبين ما ذهب اليه الاشعري فان الاول نفي القدرة والارادة عن العبد والثاني نفي تاثير قدرة العبد وارادته لا يقال التاثير معتبر في القدرة فانهم عرفوها بصفة تؤثر وفق الارادة لانا نقول الاشعري يقسم القدرة الى المؤثرة والمكاسبة وما ذكرتم تعريف القسم الاول لا مطلق القدرة ومن ههنا تبين ان معنى الكسب الذي يثبته الاشعري هو تعلق قدرة العبد وارادته الذي هو سبب عادي لخلق الله الفعل في العبد ثم نقول اذا فتشنا عن حال مبادي الفعل وجدنا الارادة منبعثة عن الشوق هل هي تأكيد الشوق ووجدنا الشوق منبعثا عن تصور الشيء الملائم واعتقاد الملائمة من غير معارض فهذه امور لا يتخلف تحقق الفعل عن تحققها وجميعها بقدرة الله وارادته فان تصور الامر الملائم واعتقاد الملائمة غير مقدور وانبعاث الشوق بعده لازم بالضرورة وانبعاث القوة المحركة بعده ضروري وتلك الضرورة اما عقلية كما هو مذهب الحكماء او عادية كما هو مذهب الاشعري فالافعال الاختيارية للعبد مستندة الى امور ليس شيء منها بقدرته واختياره لكن لا يخرج الفعل عن ان يكون اختياريا للعبد فان صفة القدرة والارادة والعلم ليست في شيء في المواد باختيار الموصوف الا ترى ان الله تعالى فاعل مختار بالاتفاق مع ان علمه وقدرته وارادته ليست مستندة الى الاختيار اذ لو كانت مستندة اليه لتوقف على العلم والقدرة والارادة والمعتزلة لا ينكرون ان قدرة العبد وارادته منه تعالى ثم لا يخفى النزاع بين الاشعري والمعتزلة الا ان في قدرة العبد مؤثرة عند المعتزلة غير مؤثرة عند الاشعري وانت خبير بان هذا الفرق لا يؤثر في دفع الشبهة التي سارت الى اوهام العامة في ترتب الثواب والعقاب عليها لكون قدرة العبد مؤثرة فلما بال ان يعود ويقول هل القدرة والارادة وتعلقهما بقدرة الله وارادته اولا ومعلوم ان المعتزلة لا ينكرون كون القدرة والارادة وتعلقهما من الله سبحانه كما علم من الفصل الثاني وصدور الفعل بعد تعلق القدرة والارادة المتعلقين بالفعل الى العبد نسبة المقتول الى القاتل لا نسبة المفعول الى الفاعل فالشبهة عنه منحسمة عن اصلها اذ مثل العبد في كونه معاقبا بالمعاصي مثل من اضطر الى شيء ثم عوقب به فان الله تعالى القى في ذهنه صورة الامر الملائم واعتقاد النفع فيه ثم صار ذلك سببا لحدوث الشوق الكامل الى ذلك الامر ثم صار ذلك

يوحد جميع الاقسام واصل هذان الصفات الالهية باسرها يقتضي ظهورها في مظاهر الاكوان وبروزها في مجالي الاعيان وكما ان الاسماء الجمالية يقتضي البروز والتجلي فكذلك الاسماء الجلالية تستدعي الظهور ومظاهرها وكما ان اسمه الهادي يتجلى في محال نشأات المؤمنين والابرار كذلك اسم المضل يظهر في مظاهر المشركين والكفار واعتبر وا ذلك في جميع الاسماء والصفات بكشف عليك لمعة من لمعات انوار الحقيقة وبهتدي الى نسيم من نفحات الاسرار الدقيقة والسوال بانه لم صار هذا مظهر الاسم الاخر مضمحل عند التحقيق فانه لو كان هذا مظهر الذالك الاسم الاخر لكان هذا ذلك ثم توهم بقاء السوال بعينه فتامل فانه دقيق ثم اعلم ان للتوحيد بحسب القسمة الاولى ثلث مراتب ادناها مرتبة توحيد الافعال وهو ان تحقق بعلم اليقين او بعين اليقين او بحق اليقين ان لا موثر في الوجود الا الله وقد انكشف ذلك على الاشعري الاّمن وراء حجاب القوة الفكرية واقتبس الشيوخ فانه قلما ما بقا دق ظواهر الكتاب والسنة والحكماء بان الله تعالى هو الفاعل الحقيقي لجميع الممكنات وان ما عداه بمنزلة الشرائط والالات وهذا ان كان خلاف ما اشتهر بين المتاخرين المتحملين لاوقا لمهم لكنه مما صرح به المحققون منهم حتى شيخهم ورئيسهم ابو علي الحسين بن عبد الله بن سينا في كتابه المشهور بالشفاء وتلميذه الفاضل عمر بن الخيام رسالة في تحقيق ذلك اسبع فيها القول وبينه بمقدمات دقيقة لولا ما انا فيه من الشواغل العائقة وكوني على جناح السفر مستوفز التحصيل بعضها وذكرها ايضا تلميذه بهمنيار في كتابه التحصيل مشيرا الى بعض مقدمات دليله واعود الى اصل الكلام واقول ان هذه المرتبة من التوحيد الافعال اول خطوة السالكين الى سفحات او من نتائج هذه المرتبة التوكل وهو ان يكل اموره كلها الى الفاعل الحقيقي ويثق بعنايته وجوده وثانيتها مرتبة توحيد الصفات وهو ان يرى كل قدرة مستغرقا في قدرته الشاملة وكل علم مضمحلا في علمه الكامل بل يرى كل كمال لمعة من عكس كماله كما ان الشمس اذا تجلت وانتشرت اضواءها على الاعيان والذي لا تحقق جلية الحال وما بعتقد ان الاعيان مشاركة للشمس في النور لكن المتبصر يرى ان تلك الانوار باسرها نور الشمس ظهرت عليها بحسب قابلياتها ومناسبتها اياها وهذه المرتبة اعلى من المرتبة الاولى ومشتمل مرتبها وثالثتها مرتبة توحيد الذات وهناك تمحي الاشارات وتنطمس العبارات ولا احد من الوقت السابح للخوض فيه فانه بحر عميق ويكفي في تحقيق هذه المرتبة الكلمات المالوفة عن المرشد ويعسوب الموحدين على النبي وعليه الصلوة والسلم والتحية والاكرام في جواد كميل

الى المكارى جايعا سلمه التطوي الى التوى والتصدي الى الردى فاخذه المكاري مرتجا امدا اذنيه وقبل بين عينيه وزاد في علفه خوفا من تلفه فلما دخل الصباح وظهر اثار

هلكت حاري فازلت فراي وها انا اقول ما قال المكاري ان اثنان

نكون كنا الامير فهي النفس والتربوكا فالربسي والفرس

فيتاغورس الحكيم

اخذ الحكمة من سليمان وانتجع بذكائه الموثق وواقعه بجسب النسب العدد بر وهو اول من قال ان اموال الاخلاء شائعة غير مقسومة وكان برمز حكمته ويسترها فمنها قوله لا تحرك النار بالسكين لانها قد حسن منها مرة اى احتمل كلام المحروض عند الغضوب للغاضب وقوله لا تجلس على قفيز اى لا تسرف في البطالة قيل له من اشجع الناس فقال من يجمع نعمي وقيل له من صديقك فقال من لا يغضب من الحق اذا سمعه مني وقال الدنيا دول مرة لك ومرة عليك فاذا تولت فاحسن واذا تولت فلن ونظر الى رجل وعليه ثياب فاخرة يتكلم كلاما فاسدا فقال اما تشاكل لباسك واللبس لباسا يشكل كلامك وقال لا تعجب من البلاد الشديد اذا نزل بالانسان كيف نزل ولكن اعجب من الصبر كيف

ولقد ادرت في طول الليل

كم ليلة بت مطويا على حرق اشكو الى النجم حتى كاد يشكو لي

والصبح قد مطل التزويق الحمرة كانه حلمة في نيران

اخرى

ولرب ليل تاه فيه نجمه قطعته سهرا فطال نفسا

وسالته عن صبحه فاجابني لو كان في قيد الحياة تنفسا

اصغي لاقوال العذول تحلقا مستفهما فيه بغير ملال

لتلقطي زهرات ورد حديثكم من بين شوك ملامة العذال

اگر زوقت ورا نصف تيس سازى

بيكدو نكته ازين رمز فهم كردو تمام

كتب الشيخ بدر الدين الدماميني ما اسم حبيب للنفس سد بالبدء خليف للشر ان قلب كان قلبه

من العين مكان من المناسبة وان سقط قلبه مع هذا الفعل كان ضد الاقوال الكاذبة وان صحف بعكس الكل

ابناء عن الذكاء وهذا غاية الشرح وان حرف ثانيا على درب الكلام المحرف انه دل على الطرح حاشاه مع التصحيف

الله للصيد معينه على المكر الكيد ان قطع طرفه كان مزاج باقية قواما وان عكس على الاطراف صار

بصحيفه مداما وان زال اوله كان العكس عقابا بالتعاطي ثمه وان صحف اساقت النقاد الى تقبله وكثر وربما

كان عند الكون بصحيفه الاخر منافيا لاسمه مباينا في الحقيقة لحده وربعه صفي الدين الحلي لطغرا جاولنا

الدهر بعد ما تجلا وبجلس لانس قد صفا وحلا فاهدلنا لا برحت دائم ما ضد بصحيف عكسه عدلا ه

نظیری نیشابوری ساقیان چمن نارسیده درکوچند شکوه میرود و شاخ بازمی بندد محمد خان مهدی گی تیغ تو زراه خانه بگرد

دو چشم منتظر انش سپرده ایم باد ه ارضا عاکف على قدح كانه ابهام ترضيع الولدا او عاكف من بنى المجوس اذا توهم

الكاس شعله سجدا ه وقد اعترض على هذا البيت والاعراض وجوابه لا يخفى على من له ادنى مسكة الشعر مجد الدين

ابن تميم قالوا رايناك كل وقت تهيم بالخرب والقافلات انى فى قنوع اعلس بالجلد والهواء قال يحيى بن خالد

...

قال السراج الحلبي ... الزاهد الشاذلي ... بن ... الناس ... سعر الطيب القضم بالعدل

فى عيادتهم الاخصام وقال روسائهم الحجاج وافضلهم

نقله فقال الله اخراكم قبلها شيئت فاخبار الشيخ ...

ثنين وكان بدر من كلامه مثل فيثاغورس ...

وقوله ازيع الاسود واحصد الابيض ...

اسعر حد الفاظ منقبه ...

مجلس بعض الوزراء وبين يديه اطباق من الذهب
فيها ورد ابيض واحمر فامر بوصفها فقال كانما الورد
الذي نثره بعضهم من طيب معاليكا ومما اعتدت
سفره كم قد قالت بعض الاذكاد رش بماء
الورد وجه غلام حسنه لسلبي عقلي فقلت ارش
بروجهه قد رجع الفرع الى الاصل ومما قيل
في الورد الاحمر ووردة جمعت لونين فايقة خد
حب وخدي هائم عاقد فدى فاش
مراعها فاحمر ذا خجلا واصفر وا فرقا

كعوض مولانا واضافة العرب الى حرفا بلا مين اسما سلطانيا
لطفا به مخافة نظهر للعينين لكنه تعدد حينا اذا اسقطت
من اول حرفين المهتدي بالله اهديت شبه فاملك
الناس غضا طيبا ما انشا من آس كانما تحكيه في حركاته و

45

گر کنی بار درم گرزی چو گشتی ویران خانه دیگر بیای در اوراق سعدی چنین پند نیست گر چون بابی دیوار کندی بالیست

اجتمع محدث ونصراني في سفينة فصب النصراني
من ركوة كانت معه في كاس فشرب ثم صب ثانيا
وعرض على المحدث فساوله من غير فكر ولا مبالاة
فقال له انها خمر قال من اين علمت قال اني اشتريته
النصراني فقال المحدث ما رأيت احمق منك نحن اصحاب
الحديث نكلم في مثل سفين بن عيينة ويزيد بن هارون
افصدق نصرانيا عن غلام عن يهودي والله
ما شربتها الا لضعف الاسناد

بن عبد الطاهر ولقد اجاد وقد قال الحسن بن رجب
لقد احث كوسا من الوصل يوسف سعادة بعد
تفسل مبسم سعلدات الهوى في المنهل

قال الامام اربعة يوم الريح للنوم ويوم الغيم
ويوم المطر للشرب ويوم الصحو للقضاء الحوائج
يسمى شرب الغداة صبوحا والعشي غبوقا ونصف
الليل والنهار جاشرية واذا شرب الرجل
فهو نشوان فاذا دب فيه الشراب فهو ثمل فاذا انتشى
فهو سكران فاذا زاد على ذلك فهو طافح

قال انه اول من حمل النواة
علامة مصريون بها من مجلد
اذا اراد نوشروان وذلك

قلت ما يمنعني من القتل قال فما هو قال قول الشاعر
ما جاءنا احد فخبر انه في جنة من مات او في نار
افتقتلني بالصدق قال ولست القائل
الرحمن في كل ناحية في سيدي بعض جارها
قال يا امير المؤمنين فصار القول فعلا
لا اعلم فان اقتلني على ما لم اعلم
دع الهدية فقد اغرقت في شعرك
وهو الزنا واللواطة قال ابو نواس
قبل امير المؤمنين فاحسن الى قولك
او لعلك الشعر تتبعهم الغاوون

في صورة الحيوان عند ذكر
طاوس على ان آدم عليه السلام

زار الحبيب بليله ... شعر
فضممته ... الذكر

من كلامهم
الملهوف ...
... وهو عالم
... من
كلامهم الناس
الاسد ... الاسد

قيل لبعض الادباء ما احسن الشعر فقال الذي
كثيرا العون ... لا مجة السمع ولا
يستاذن على القلب وقال اخر احسن الشعر
ما كان القلب اسرع منه الى الاذن

9

10

44

خرج علي بن رستم الى بغداد فاسلم وكتب الى اهله ما ...
كتابي من مدينة السلام عن سلامة واسلام والسلام فلما
قرا اخوه الكتاب قال والله ما خرج الى بغداد واسلم ...
الا ليعرف كتابته من هذه الكلمات ...

صاحب ...

[illegible]

قال الفرزدق ربما اتت
على ساعة كان قلع ضرس اهون
على من انشاد بيت ...

نقل عن السيد الفاضل امير صدر الدين
محمد انه قال احصرنا واولادنا وصلنا
بعد حصر كثير الى ... لا ارى ...
اصلاح ... اكثر ...
الشيخ رحمه الله ...
من طبقات الارض ...

تمام

اذا ما استهدف السفهاء عرضي
فلم تخشوا من اللوم لو ما كوت
من السكوت ... قلت

من كلامه لابن المقفع

... قتنا وتركنا
... انسداد لها
... فقد ابالك انا
... امن الجزع ...

واذا غنت على ...
بالليل ... الرفد ...
ولقد اردت الصبر عنك
فعاقني علق بقلبي في هواك

[illegible]

بالله عليك يا رسولي ان جزت على الحاجز
فاسال عن ... اذا ... من قاسيد
العشرون ... لصاحبي ...
من ... احد في ... قلبي
من ... وقد توصل ...

[illegible]

قال ... مرت ... قال ...

[illegible]

... ٩/١

عن ابي عبيده قال اتي الحجاج بقوم قد خرجوا عليه فامر بقتلهم وبقي منهم واحد فاقيمت الصلوة فقال الحجاج لعنبسه
بن مسلم ليكن عندك وتعدو به علينا قال فلقيته فخرجت والرجل معي فلما كنا ببعض الطريق قال لي هل لك في خير قلت
وما هو قال ان عندي ودايع للناس وان صاحبك لقاتلي فهل لك ان تخلي سبيلي لاودع اهلي واعطي كل ذي حق حقه واوصي
بما علي ولي والله تعالى كفيل لي ان ارجع اليك بكرة قال فتعجبت من قوله وتضاحكت منه قال فاعاد علي القول وقال يا هذا الله علي
ان اعود اليك ومازال يلح الي ان قلت اذهب فلما توارى عني كاني انتبهت فقلت ما صنعت بنفسي ثم اتيت اهلي فاخبرتهم
باطول الليل فلما اصبحنا اذا برجل يقرع الباب فخرجت واذا انا به قد رجع قال جعلت الله كفيلا فلا ارجع وانطلقت به
فلما بصر بي الحجاج قال اين الاسير قلت بالباب اصلح الله الامير فاحضرته وقصصت عليه القصة فجعل يردد نظره فيه
ثم قال وهبته لك قال فانصرفت به فلما خرجت من الدار قلت له اذهب ان شئت فرفع بصره الى السماء وقال اللهم
لك الحمد ولا اقول لك احسنت ولا اسات فقلت في نفسي مجنون ورب الكعبة فلما كان في اليوم الثاني جاءني فقال يا هذا
جزاك الله عني افضل الجزا والله ما ذهب عني امر ما صنعت ولكني كرهت ان اشرك في حمد الله تعالى احدا

كل حرف بدا فابدى الضحى والغصن والبدر ... الفلك لا يستر بمعزل
من التزايد ... المواصي ولا صبر ...
اخواني اذا ذكروا له حديثا كان لا احب له ذكرا واضحى اذا
جاوا بغير حديثه سمعي ... فكري ... وقلبي ... اذن
... الحسن ... عهود

ان الاغتذاء الاعضاء سوى صوفها درد وجعل اجلا لما ...
الانسان لولا اللسان الا بهيمة ان الله الخلقه رسولان
احدهما من الباطن وهو العقل والاخر من الظاهر وهو النبي
الباطن يعلم صحة دعوى الرسول الظاهر والعقل واحد والدين
مسدد فالمعقولات تجري مجرى الاغذية الحافظة الصحة وكما ان
الجسم متى كان مريضا لا ينتفع بالاغذية بل يتضرر بها كذلك من
كان مريض النفس لم ينتفع بسماع القرآن الذي هو موضوع الشفاء
بل كان ضارا له مضرة الغذاء للمريض وعلى هذا قوله تعالى واذا ما
انزلت سورة فمنهم من يقول ايكم زادته هذه ايمانا فاما الذين امنوا فزادتهم
ايمانا وهم يستبشرون واما الذين في قلوبهم مرض فزادتهم رجسا
الى رجسهم الاية وايضا فالقلب بمنزلة مزرعة المعتقدات والاعمال
فيه بمنزلة البذر ان خيرا وان شرا وكلام الله تعالى بمنزلة الماء الذي
يسقى الارض يختلف نباته بحسب اختلاف بذوره كذا القرآن اذا ورد
على اعتقادات الراسخة في القلوب يختلف تاثيراته والى ذلك اشار
تعالى بقوله وفي الارض قطع متجاورات من اعناب وزرع ونخيل
صنوان وغير صنوان يسقى بماء واحد ونفضل بعضها على بعض في
الاكل ان في ذلك لايات لقوم يعقلون وقال تعالى والبلد الطيب
يخرج نباته باذن ربه الاية ه

ف
الشيخ الاجل المولف من اخلائي
اشكل على بعض الطلبة من ابيات خاتم ما قبله
وجه ارتباط البيت الرابع بما قبله
وسالني عن ذلك فقلت ... وامتثلت امرت بالخلام
كانه يقول لعامل ... اطعمت فاعودا الى الكرم الذي هو
البيت ... لا زوال بالطبع
طبع الاصل فان الطبع لا يحصل بها النجاة من ... القوى
البسملة تسعة عشر حرفا ... اعني الحواس الخمس الظاهرة
التسعة عشر التي في البدن ... والغضبية والسبع
والباطنة والقوة الشهوية ... ومسائل الذنوب لهذه
الطبيعة التي هي منبع الشر ... تسعة عشر بازاء تلك
جعل الله سبحانه خزنة النار تسعة عشر وايضا فالنهار
القوى فقال عليها تسعة عشر ... ساعة منها خمس بازاء
والليل اربعة وعشرون ساعة ... تسعة عشر ساعة د
الصلوات الخمس وبقي تسعة عشر ساعة حرف ه
من غيرها فنزل فيها لكل ساعة ...
قد نقل البرهان من علم عام الى ...
على اخص من الاول كما طلب البراهين ... المسائل
المسائل الناظر ...
الموسيقى صار كل منهما علما منفردا ...

في شرح المثنوي المعنوي قبيل حكاية البطال التي ترتب
عجب الدجاجة ما حاصله ان العلامة جار الله اجتمع بحجة
الاسلام الغزالي وعرض عليه تشام الخفاف قطعا الغزالي
وقال انه ادمت من علماء البشر فكان العلامة يفتخر بحمل الغزالي فاسئل
من العلماء انتهى قال بعض الفضلاء الظاهر ان هذه الحكاية
موضوعة وان العلامة متاخر عن الغزالي وان لم يتعاصرا فليحقق
ذلك من التواريخ قال الشيخ المولف رحمه الله المستفاد من التواريخ
ان وفات الغزالي سنة خمس وخمسمائة ووفات جار الله سنة
ثمان وثلثين وخمسمائة فوفات الغزالي متقدمة على وفات جار
الله بثلث وثلثين سنة فاجتماعهما غير بعيد ه

٧٩

قال بعض العارفين من كان نظره فى وقت النعم الى المنعم لا الى النعمة كان نظره وقت البلاء الى المبلى لا الى البلاء فيكون فى جميع حالاته غريقا فى ملاحظة الحبيب الطاف وعطايا ويكون على مراتب السعادة ومن كان فى السفلة من زوال النعمة بعكس ذلك كان خائفا من زوال النعمة وقت البلاء فيكون وقت النعمة بخلافه

من كلام الشيخ نجم الدين الكبرى

وقد سئل عن صحة السؤال فى قولنا اللهم صل على محمد وال محمد كما صليت على ابرهيم وال ابراهيم مع ان رتبة نبينا واله اعلى من رتبة ابرهيم عليه السلام ما صورته انه ليس المراد طلب الحاقهم بدرجة واله لكونوا محطوطين عن تلك الدرجة كما ظنه من لا علم له بمعانى الكلام وانما المراد الرغبة الى الله تعالى فى ان يفعل لهم ما يستحق من التعظيم والاجلال كما فعل بابرهيم واله ما استحقوه من ذلك فالسؤال انما هو طلب نظير ما استحقوه من ذلك وان كان افضل مما استحقه ابرهيم واله ونظائره فى الكلام كثيرة كما تقول لعامل المركبى عملا من عنده اذا انعم عليه تفعل مع هذا كما تفعل مع فلان

سئل زين العابدين علي بن الحسين عليه السلام عن افضل الاعمال قال ان تقنع بالقوت وتلزم السكوت وتصبر على الاذى وتستسلم على القضاء ومن كلامه عليه السلام من لزم الصمت هابته العيون

فى الكشاف وحسنت فيه الظنون عند قوله تعالى قل نار جهنم اشد حرا من بعض ساعة فرقهم لسبب ذلك ان التصون من مشقة ساعة فوقعوا بسبب ذلك فى مشقة الابد كان اجهل من كل جاهل

مع احضاب يلعب بعد ما ساء فيمواره نشبه الصاب بحضبان يلقى سناعد

نا منه وتحمل له ما به فقيل

نا فه ان دخل فى السلم فاعجب عنده ذلك وقد دخل على النعمان يشيع بالمعيدى خير من ان تراه فقال له عمر هلا اتيت اللعب فانما المرء باصغريه لسانه وقلبه فان نطق نطق ببيان وان قاتل قاتل بجنان فقال هل عندك من علم الامور فقال نعم والله انى لاريم منها المفتول واحكم ما ابرم تحمل قال فى الشوسل قال الرو الصحابه الحبصفر نكانه قال فما الفقر الحاضر قال الشاب القليل الحيلة المطيع لحليلته قال فما العجز الحاضر قال الشيخ قليل الحيلة اللازم لحليلته الذى ان كان فوقها قبرها وان كان دونها شتمها ان سمعه لغيرك وان اعطيتم كفرته فقال له النعمان لله ابوك لقد احدثت فاعطاه خمسين الف درهم

كلتهما مشركان فى كونهما عالما روحانيا وجواهر نورانيا غير مادى مشتملا على صور العالم وقد صرح الشيخ قدس سره فى الفتوحات فى الباب الحادى والعشرين وثلثمائة بان هذا البرزخ غير الاول ويسمى الاول بالغيب الامكانى والثانى بالغيب المحالى لامكان ظهور ما فى الاول فى الشهادة وامتناع رجوع ما فى الثانى اليها الا فى الاخرة وقليل من يكاشفه بخلاف الاول ولذلك شاهد كثير منا البرزخ الاول ويعلم ما يقع فى العالم الدنياوى من الحوادث ولا تقدر على مكاشفة احوال الموتى والله هو العليم الخبير انتهى كلامه

١٠

فى الكشاف فى تفسير قوله تعالى يحرون للاذقان

فى الفصوص فى شرح الثانيه التوحيد مراتب اولها توحيد اللسان مع تصديق القلب وهو قول لا اله الا الله وهو القول ترفع الشرك الجلى وما يترتب عليه لا غير وثانيها ان لا يشاهد لقابل فاعلا ومتصرفا فى الوجود الا الله وهو توحيد الافعال وثالثها ان لا يشاهد صفة كمالية الا لله وهو توحيد الصفات ورابعها ان لا يشاهد لشى ذاتا ولا وجودا الا لله تعالى وهو توحيد الذات فالطالب ما دام فى نظره لشى فعل او صفة او ذات او وجود وان كان قائلا بكلمة الشهادة فهو مشرك بالشرك الخفى ولا تخلص منه الا عند استهلاك ما سوى الله تعالى فى نظره ذاتا ووجودا وصفة وفعلا واذا استهلك كلما فى الوجود وسمى الغير عنده وفنيت نفسه من رويته هذا الاستهلاك ايضا فنى الحق وحده فى ثانى النظر يرى الاشياء كلها ما فيه بالحق موجودة قائمة بقيومية مظاهر لذاته واسمائه وصفاته فيكون قائلا بالخلق والحق ولا يلزم هنا الشرك الخفى فانه لا يرى الاشياء مظاهر الهوية الالهية الا انها خالق

فى الكلينى فى باب تعجيل عقوبة الذنب عن ابى عبد الله عليه السلام قال اذا اراد الله عز وجل بعبد خيرا عجل عقوبته فى الدنيا واذا اراد بعبد سوء امسك عليه ذنوبه حتى يوافى بها يوم القيمة

العارف العامل ابى عبد الله الانصارى رحمه الله

الهى بحق تو کشتى ... عبد الله كشت ... دو دوست تو محمد رسول الله صلى الله عليه واله وسلم ... برشت دوفو ... كنى ... الهى دوشا ... نشستم ... برق ... ومن كلامه ايضا ...

من كلام ابي الصباح الواعظ يا ابن آدم انت في حبس مذ كنت انت في الصلب محبوس فتخرج الى الرحم فتكون محبوسا ثم تخرج فتكون محبوسا بالكد على العيال ثم يصير في القبر محبوسا فاطلب لنفسك ان لا تكون محبوسا بعد الموت ايضا ه

استدل على تغاير النفس للبدن بان النفس تتعلق ايضا بالبدن المثالي في عالم البرزخ والمثال ... على البدن العنصري ... في النوم ونشاهد في النام ... صغيرا او كبيرا وغير ذلك مما نعلم يقينا انه ليس البدن العنصري فنشاهد ذلك البدن ... فنعلم ان النفس مغايرة للبدن العنصري ...

الدعاء من دعاء يوم الاسكندر رزقك الله حظا تخدمك به ذوو العقول ولا رزقك عقلا تخدم به ذوي الحظوظ ه

ان الشرطية لعدم تعين تقابلها ... كون الشهر ناقصا وكذا الحال في ...

... علي بن محمد الهادي ... الى المتوكل ان في منزله سلاحا وكتبا ... من اهله ... فبعث اليه جماعة من الاتراك ... فهجموا عليه ليلا فلم يجدوا في داره شيئا ووجدوه في بيت مغلق وعليه مدرعة من صوف ... يقرأ القرآن وهو جالس على الرمل والحصى فحمل على تلك الحال الى المتوكل فادخل عليه وهو في مجلس الشرب والكاس في يده فعظمه واجلسه الى جانبه وناوله الكاس فقال والله ما خامر لحمي ودمي قط فاعفني فاعفاه وقال اسمعني صوتا فقال انا قليل الرواية للشعر فقال ... فانشد ...

في الكليني عن ابان بن تغلب قال قلت لابي عبد الله عليه السلام اخبرني عن حق المؤمن ...

ام اشد غضبك ... كلام بعض الحكماء ان المزاج ... العناصر الاربعة واجتماعها على تاليف ونظام كذلك نظام الحيوة الدنيا التي هي وسيلة الى الدار الاخرى ... من الخلق ... ارباب العلم والمعارف الذين هم سبب قوام الدين والدنيا ... في العناصر والثاني اصحاب السيف واهل الباس والشجاعة وهم بمنزلة النار في الطبايع والثالث اهل المعاملة كالتجار والصناع الذين هم سبب معيشة النوع ... والرابع اهل الزراعة والفلاحة ... وهم كالارض ...

في الكليني في باب التواضع عن ابي عبد الله عليه السلام قال مر علي بن الحسين صلوات الله عليهما على المجذومين وهو راكب حماره وهم يتغدون فدعوه الى الغداء فقال اما انه لولا اني صائم لفعلت فلما صار الى منزله امر بطعام فصنع وامر ان يتنوقوا فيه ثم دعاهم فتغدوا عنده وتغدى معهم

دخلت مرة زوجة مروان على الخيزران وعندها زينب بنت سليمن بن على الهاشمى فقالت زينب الحمد لله الذى ازال نعمتك وصيره عبرة اتذكرين ما عدوه الله حين اتاك اهل بيتى يسئلونك ان تكلمى صاحبك فى اموال ابراهيم بن محمد فلقيتهن بذلك الجفا واخرجتهن ذلك الاخراج فضحكت وقالت اى بنت عم واى شىء اعجبك من حسن صنيع الله بى حتى اردت ان تتاسى بى فيه قال الراوى ثم انها ولت خارجة فكان جوابها هذا من الاجوبة

من المنصور والناس بجانب الخيمة على زنجيين من البيت ... الظالم وان اشكاك ... من التفنن الكبير

على زنجيين ... فقال ... الضالم ... اوقف صبى فى بعض الغزوات

ينادى عليه من يزيد فى يوم صائف شديد الحر فبصرت به امراة وهو ينادى عليه فعدت مسرعة اليه واخذته والصقته الى بطنها ثم القت ظهرها على البطحا وجعلته على بطنها تقيه الحر وتقول ابنى ابنى فبكى الناس وتركوا ما هم فيه فاقبل رسول الله صلعم حتى وقف عليهم فاخبروه الخبر فقال اعجبتم من رحمة هذه لابنها ان الله ارحم بكم جميعا من هذه بابنها فتفرق المسلمون وهم فرحون مستبشرون

قيل لبعضهم هلا ادخرت منه شيا لولدك فقال بل ادخر هذا المال عند ربى وادخر ربى لولدى ان الذى شق الاشداق خلق الارزاق ... يتصدق بعضهم بجميع ماله

من كلام الاكابر ان الله تعالى خلق الملائكة من عقل بلا شهوة وخلق البهائم من شهوة بلا عقل وخلق الانسان من شهوة وعقل فمن غلبت عقله شهوته فهو خير من الملائكة ومن غلبت شهوته عقله فهو شر من البهائم

للشيخ ابن الحاجب ... هل ما رايت ايدكم عن سبطها بالنوال منقبضه ... كالتى ارضعه

من الكتابة ... مايتان وعشرون رجلا ... عبد الله ...

[illegible]

قيل لابى العينا ما اشد عليك من ذهاب بصرك فقال فوتهم تبدونى بالسلام كنت احب ان ابداهم وربما حدثنا المعرض عنى فكنت احب

فى كتاب مجمع اهل الادب اجتمع ابو يوسف القاضى والكسائى عند الرشيد فقال الكسائى انا ابو يوسف لو قتل غلامك ... فقال انت قاتل غلامك ...

من كتاب ... عبد الله ابن عباس ...

فاما الاصغرون فانهم ... ضعيف ... الغلام ... فاخطاه فقال ... احسنت يا سيد ... فقال الشعرانى كيف احسنت قال انى ... العصفور شهد جماعة عند ابن شبرمة على فرخ نحل فقال لهم كم عدد نخلها فقالوا لا ندرى فرد شهادتهم وهذا فقال واحد منهم كم لك تقضى فى هذا المسجد فقال ثلثون سنة قال كم فيه اسطوانة فخجل وقبل شهادتهم وشهد عنده اخر فرد شهادته

وقال بلغنى ان جارية غنت فقلت لها احسنت قال قلت ذلك حين ابتدأت او حين سكتت قال حين سكتت قال انا استحسنت سكوتها فاضلّ شهادته

كان ... بعضهم فى ايام كبره ... هوى ... اشد ... فى هذا المعنى يقول عصيت بالكبر ... وقد اشد فى هذا المعنى ... الليالى ... الصغر ... نفسى صغير اعندما اشتهى ... عكس القصة ليتنى خلقت كبيرا ثم عدت الى الصغر

فى ربيع الابرار

ان ابليس قال الهى ان عبادك يحبونك ويعصونك ويعصونى ويطيعونى فاتاه الجواب انى عفوت عنهم ما اطاعوك بما يعصونك وقبلت منهم ايمانهم وان لم يطيعونى بما احبونى

... الاصبهانى صاحب كتاب الاغانى تعرض يابن ... بعضهم ... فدى من ارادت شف المكان فعالجته فى المقراض

[illegible]

قال فسلتنى رضيه معاذ غير هذا البيت قال لا قال فلم شعل الناس عن الطواف به قال الراوى فلما نص الحسن بعد ما

الشيخ العارف السهروردي قدس الله روحه

ربع عهدتم فيه كل ليلة معتنقين برق الكاظمية يعلو بها النظر
لا يكاد في القضاة الا ترثون به ولا تحسيح في اركانها النظر
ولا الرياح وان رقت نسائمها الا تعد كسر لا تنشها العطر
ولا خطيب حتى تشكو سرحتى وجرعة قلبي يا حبابكم عطر
ولا رقت عبرتي حتى تكونت ذات الهوى وتصابى عمر تعبر

فكأنه من الغصن الرطيب رقيقه فما الجمر الا قلبي
هلالا ولكن افق قلبي محله غزالا ولكن سفح عيني
اقوله من كل حسن جليله ووافقه من كل معنى
بديع التثني صار قلبي اسيره على ان دمعي في هواه
على سالفيه للعذار جليده وفي شفتيه للسلاف
من الترك لا يصبيه شوق الى الحمى ولا ذكر بانات الغوير
على خده جمر من الحسن مضرم يشب ولكن في فؤادي
على مثله يتحسن الصب هتكه وفي مثله يحلو الصديق

اللهم انا رشحنا مخايل جودك فاثنى على مرابع امانا سحب العواطف
وتعرضنا لنا ويه الطافك فالتوجنا شيم البروق الموارف احاد احولنا
عطل ضبطها فلا تبد احسانك واصبا ربعيا برنا ريحنا ريحا وعرفنا
تعرضنا النفحات قد سلك بنا قدم صدق في السلوك وعمتنا من صوب
الهامك سحابه لبسد عجاجه الظنون والشكوك اعتنا تحديه من حضرنا ملك
عن التمسك بحيل العقل الواهي ولا رحمة طوينا شطرك لسطع في سر انا ما صحوا

بعض الحكماء فصح طلاب عامك كما تصح خطابه
قراءتك قال بعض الاعلام من علامات
اعراض الله تعالى عن العبد ان تشغله بما لا ينفعه
دينا ولا دنيا قيل لبعض الحكماء اي اخوانك احب اليك
قال من سد خللي وقبل علتي وغفر زلتي

بسم الله الرحمن الرحيم

احمد الله على جزيل الائه واصلي على اشرف اوليائه وانبيائه اما بعد اين شكسته بي حدات
دور مهجور گردد در میان مشهور و مالوف و در میان شتو امر غیر مالوف محافظ قرار افقر فقرا بهاء الدین محمد عاملی
نفحه از نفحات حبوب در صفحات حقایق مشحون آن در نبود حال گفت که اهل استعداد که عالم انه تنزّل الاضداد من عجز ران
دور اصلاح معایب آن کوشند واجرهم علی الله ولا حول ولا قوة الا بالله اى مرکز دائره امکان ...
خورشید خطابرا لا موتی ... درجات طبعت جودانی ...
سلطان سریر شهود ... در روز الست ...

أوصيكم بتقوى الله في السر والعلانية
وقلة الطعام وقلة المنام وقلة الكلام وهجرة العادة
وقلة الطعام وقلة المنام ودوام القيام وترك
الآثام ومواظبة الصيام واحتمال الجفاء من جميع الأنام
الشهوات على الدوام ومصاحبة الصالحين والكرام
وترك مجالسة السفهاء والعوام وخير الكلام ما قل ودل
فإن خير الناس من ينفع الناس
والحمد لله وحده

عشاق جمالك قد عرفوا : في نعت كمالك واحترقوا : في باب نوالك قد وقفوا
ولغير جمالك ما عرفوا : نيران الفرقة تحرقهم : أمواج الأدمع تغرقهم

عقوق کری برون ز حدست : لیکن ز درحرم چند بن هیچ
خواهان گناه فزون ز حدست : گر توبه او برت شکند

بگو از ذوق دل آگاه : کین ذکر رفیع همایون فر : در بحر غریب هر جلوه شود : از ابر جوانی هوای جز
الله الله الله الله : وین نظم بلند بدیع اختر : دریای فرح برخش کشود : وز قند عرش لبش شکرین

در علم رسوم کرد مانده
بی بهره ز علم فرع و اصول
زرنت باد از خدا و رسول
زان می که کند مس او اکسیر
وعده سهل کمل عیر
از صفحه خاک رود از شش
وز قند عرش رسد جز شش

ای مانده ز مقصد عالی قدر : در علم رسوم کرد مانده
لنگت زپای خود این کنده
تاکی افتی بهزار کزاف
وز صبر و مقابله و حطائی
جبر نعمت نشود فی البین
ز رسد ز عراق در نادی
نه شکل عروس ونه ناموس
نفعی ندهد بتو اصطرلاب
علمی طلب وز بس نامود
وندر طلبش تا کی بودی
علمی طلب که ز آفاقی
علمی طلب که بجان شنود
علمی که بود از آن محفوظ : کردد دل لوح المحفوظ
علمی طلب که کتابی نیست : بینی ذوقیست خطابی نیست
علمی که ازدوست ازدوتی : محتاج بالت فانی نی
علمی طلب که نماید راه : وز سر ازل کند آگاه
علمی طلب که جدالی نیست : حالیست تمام و مقالی نیست
علمی که بمجادله زاسبیست : نورش نی ز چراغ ابو طیب
علمی طلب که گزافی نیست : احجابیست خلافی نیست

[illegible]

یارب بکرامت اهل صفا ؛ بهدیت راه روان وفا کن نامه‌ای نیک از ...

کا در ده عالم قدس خبر ؛ بوسته نخته نقاش کن ؛ مقبول خواص و ...

سلام علیکم من محبت و داده ؛ لکل ذوی الالباب والفضل صادق

[illegible]

از عید و عیش بهره کی یافت گرکنون ؛ در بوستان کام و دوستان نشست

العاصی ابن بحیا واخو اللبا کالابل مرعاها ما بین ادهم جلبها ولا اشهب فالارض لی کبرة او اصل ضربه ملما ولا وصولی اعدی المطایا بالتعب **بعض الحکما** العقل الداعی لمعرفة العبودیة لا لمعرفة الربوبیة سهی الغضب مغزول وطلب الجود معزول الحی جاهل موجود مفقود العالم المیت مفقود

احمد بن الحاد سالت الناس عن خل وفی فقالوا ما الی هذا سبیل تمسک ان ظفرت بود حر فان الحر فی الدنیا قلیل **احمد** واطر ابن عمی حتی منی انا بالسفار مع الایام بین الشدة ولا انقطاع بنا اصبح بالسلام محلة حتی متی اهلها بوداع

[illegible]

بر زبان هر ذره سر نموده ؛ حسن جمالت صد هزاران ربی اذا ؛ وامحبت ...

از جمال خویش دیداری دگر ؛ هر دو در هر ذره دیداری دگر ؛ تا بجه هر دم گرفته ...

[illegible]

ای نجم گر زو ابروش صد ذوالفقار ؛ تو حرج می خوانی و من جان منقش

وان لب که از دو گوش کرچه شکر ؛ تو نعل می کری و من عقل معرو

[illegible]

[illegible]

اکنون سرخر سر بلستان آید ؛ گون خرا کز بلبستان ننگ **شیخ عطار**

[illegible]

گفت مار کرو از عم بهر ؛ **مولوی** آن خواجه که مار از بهر قند زرست

در دکان پوستین دوزان بجز ؛ از مستی خود ز قند خود بجز است

[illegible]

جوان بخت باش و مستی و نیکوی ؛ بگو با کس سخن کز بخت گیرد

شبابی و شبابی و شبابی ؛ بگو والله اعلم بالصواب

[illegible]

مرا نیست آن مرم آنکه هست ؛ دو صفت شد که کار بی من دگر گرفت

بود تنگدل مردم تنگ دست ؛ شکر ز پیش خود ابن شکر ز پیش گرفت

[illegible]

دی رفتم بخانه ناگاه ؛ گفتم ز کجا می خواهی ؛ تو زلف ده و دی بیاری

کامد شمی مرا بدیره ؛ ای ابرخت آفتاب تیره ؛ از سوزش کرمی ظهیره

[illegible]

السوجي على هذه النمط مضت لنا بالحمى والبان اوقات
صفت لنا وصفت فيها المسرات ايام عال في ثوب الصبا رحبا
وللصبا وزمان اللهو لذات ولا اماني اشارات ترمي باحسنا
باحسنا تلك الاشارات احبابنا اهل الاوقات لنا سلفت بشملكم ولما
الشمل عودات وهل يعود كما كنا ونحن داري ويقضي لنا منكم بانات
منهم فلا البان بان بعدكم ولا الروضات روضات كم قد قطعنا
لسلاب برهنا مضت فلله هاتيك السلافات فاعدلوا لي كرد
لوهم على شرب المدام فما تعدى الملامات مادرى الي اللهو و اللذات
واغتنم الاوقات ان بين الهوى فات واشرب على وجه من تهوى مشعشعة
منها شذى الزهر المسرات راح ترى من الافراح سلطنة هذا على الهم
والاحزان غارات كانها الشمس نورا والمدير لها بدر الدجنة

خيالي بود و خوابي وصل ياران ميان باغ يار سرو بالا چه بهتر زعكس عارض
شب مهتاب و فصل نو بهاران خرامان بر كنار جويبار سنور چمن ديل پرير

فصل في ذكر الخلاق ...

قال الاصمعي في ... الكلام ...

الدعاء واقول اللهم اني اسألك بحق نحكم عليك ان تكفيني مؤنة هذا العجلة
هو سبب كل بلية واصل كل حاجة والحاذف الى شر والطالب لكل خطية
وان تسد الافلاس على اهل وحبه وافضل حال الاخر معاد منك وفضلك
باذا من وكلا فضالك فان رأيت ان ترافقني وتوافقني في استعمال الخفف
رجلك وتمرذلك وتقصر آمالك وظهر طلقك وتقطعت سلع وسلم وكلامهم
كان كذا

بصد جان جامد باد بجمالت ... خان باد زلف حد و مضوان
چو گاه بود القاس نگارت ... بکاب از این دلهای خونان

بده ساقی بدو باقی بکف زد ... اگرچه عمر نیست نباشد ... همه جهان کرد و اول ...
کمی ترسم از آن لب نمی بارد ... نحو ... که تا ... و دل ...
ساد ان بیدکان کان رخ نه بینه ... مانی روی او ... سوم ره ...
مباد ان جان که بی جانان نشیند ... نگار ... نماند ... که نازه ... مانده ...

قال بعض العلماء

منعت قلوب الخائفين وذرعت آمال المقصرين ... قلوب العارفين ثم يعض يديه وهو يقول

[illegible]

حکی ان علی الجلی

کان علی الجلال مرة صب
ویتامل الاطعمة من الشفا فلما وصل
الی فصل الواجد فاکثر ونفع الجلال بین
العروض وقام وصلی فاوصی ولم یاکل ولم
یشرب فلما صلی العشاء الآخرة سجد وکان یقول فی سجوده
اللهم لا عرفتک علی سلم امکانی فاعفرلی فان معرفتی ایاک وسیلتی
الیک رحمه الله

[illegible]

ب زبان بجان حسن سوخت ایم
بوز رفت ز ز طرق بار ز ز بست
کی ز جملہ نکبتی نزاری نیست

[illegible]

رسران این جوان بسیار ... دعوی نشنیده و دهان بسته نشناکو ... اگر رخت ره ور کرد عاده فانده ... همه مردم و دشنه مردند

[illegible]

وسبب آخر اورده بعض العارفین بهاء الملة والدین العاملی محمد الله ...
المجلد الثالث من الکشکول وعنان تحقیق ۳ هذه عند العامی نفاس ...

[illegible]

محمد عبد العزيز السلمي وذي حال لما كشفت له عن خفاء
كان قد نفعه فلم يمنعني بخبر نكته والضحك
في غير موضعه سفه ما في ثم يهذ الضمير قبل المذاق
ما ثم عذب كشهادة الله خالصة نسل العان ما ثم ريب

للشعر والحكام بسعر

على ان علمنا محيط
بجميع المعلومات كلها وجزئها
وليس التئام صورة ما وتة العلوم
بل هو حضوري فالاشيا بانفسها حاضرة منكشفة
لديه جل وعلا ولا اشكال هنا لشهوده فان حضور المعلومات
بل الممتنعات لديه بطور وراء طور العقل وتصوره صعب ولكن
انا نعلم ان عالم تلك الاشياء لانها معلولة لذاته تعالى لانه علم ذلك العالم
لا امكان لاحد من الجهل بذلك لان علمه عين ذاته ينكشف لا ينكشف من الجهل
بذاته وينكشف من الجهل كيفية العلم الذي هو عين ذاته ولما اصله ان عمر على
وعلا معلوماته سطوف علمنا به وهذا هو شهود العلي وقد صرح الشيخان
ابو نصر وابو علي بذلك وكلام بهمنيار يومي اليه واذا كان علم معلوم
مفهوم عن علم بذاته تم صرح بره هؤلاء فلا معنى بعد الاعتراف بالعجز
عن تعقل الذات وسد هذا الباب بالكلية لان نطمع في ان نعلم اي شيء
ما هو عين ما قد دونه الباب وخاضت فيه الالباب وضرب ببنيانه حجاب

٧٩

وان العلام هل عرفت ... فقال الغلام انت اعرف بوجهه وانا الا رض ٥٥٥

عن عبد الله بن جعفر

عز وجل عندي ان افضل على

عن وجود بر ان اقطع الف

عاده فاخاف ان اقطع

بعضهم

فيقطع عني كلامه

ان كنت ...

وجل

ذل الذي ما ان لهم ... اطعمه الجهد ... اثنيان به ...

صحاب ... العضو ... كلام النبي ... ما ... القلب

الفتى حتى عمر مقلته على انشاده فالقاه بلا عين وبيت كنت سالته عن

فكان يحرك بالكمد والقهر كانها حين قلت اخذنها فاشق في الزفر ...

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحيم

اما بعد الحمد والصلوة فيقول احوج الخلق الى رحمة ربه الغني محمد
المشتهر بهاء الدين العاملي عفى الله عنه لا يخفى عليكم ايها الاصحاب العظام

[illegible]

واخذ نصفه يكمل الرجل والنصف اخر تم الشهادة ثانيه قابل الانواع
لا تقبل الا واحدة فقط ان الكل معروف وشقوقا نبه الا احتياط

[illegible]

[illegible]

ومكث بين ضلعيها بحفظ مواز لاخر مماس لها يخرج في المحيط الك اقاما ولصورة

[illegible]

الادعان بان ساحة ظفرت ان ما يكثر ساحة مثلث قاعدته
بمعاد ونقتصر على هذا القدر من الكتاب ... الكتاب والعاقل

بسم الله الرحمن الرحيم

يا قرينا عزيزا جيد كلانا كلا في الولد احرسنا عن الاوهام ... الساهمة
واحفظنا من الاوهام لا هذا انك حميد مجيد المهندسانا الملق حقا

[illegible]

قال بعض الحكماء لا ينبغي للعاقل ان يسكن بلدة ليس فيه وليس فيها خمسة سلطان حازم وطبيب عالم وقاض عادل ونهر جار وسوق قائم

قالت

لقد اثمت في حسدي
اذ بحث باسرارهم معلنا الا كلما عنفك
وحفظا ونظر باعينا على سرنا قلت انا
قالت فلا انا قلت ثمرات التي صرت اخاها
للجسم خلف الضنا قالت فلم طرفك ضمن الذي
حتى على جسمك اقتضى قلت فقد كان الذي كان
من طرفي فكونك انت هزاهنا قالت فالاحباب
تنت اللقا قالت لقا اعراك بكما قلت لنسلي
قالت انك تعلم العناء ولتش العيون

ومن
قيل له اوصى
بعض الاعراب انه
فقال اي كن سعا
حاسب اولادنا حاسا اكلهم احاد
ولا يكن انا نا قضاه ومن يسيه قدم
على بعض الاعراب
وقد سرار الامر ولا لغط فقالت كرما ما انجاه

دوست دستم گرفت ... درپایم ریخت

وتقيت كلما صوت هوار اضرع للبلوى واعضي على القذى

فلو زار افلاطون اعتاب قدسه ولم يغشه عنها سواطع انوار ذي

قيد منى نا[؟] اهصنه في اثر له فا مرعت نحو الف لام وقلت الشريف بحرير

قال السيد الشريف في حاشية شرح المختصر ان قلت ما يقوله

ايج جزء ا سعد و م بنزان ساحت مثلا جب بجسم بمود ذات او معدو

[illegible]

غفا عنان فلانا تكلم الكم نكفرنا[؟]

قال المصنف

نابن كيب بود سيرخ وان كمي ساه ازين سان بو نحن الحائف

د والسيد و حلى في شامرة البيت

[illegible]

[illegible]

اسمه ومعنه الآية لكن معنى البيت خلق ازواجا ومعه حلق الناس وارجعا
بعضه يلكن ايلاجا ثم عرضه تكن خاجا فقال صدقت الك تحمد ...

[illegible]

... ابيت الحديث الحماسه شرا بان لحادثه نها وتعذ فعلها فاتعجب ... شرفت وانتشارت واستفات ...

[illegible]

ان الكشف في المخزاكر فيكون معنى الكلام ان كل تغتب ... كشف المقيد فهو سبب لاخفاها وسترها في الحقيقة

[illegible]

ياقوت بن عبد الله المستعصمي الكاتب

يا مجملاً فقد محنته : اصحب ولعادثات في قرن

واوجها بنعمت روبتها : ما نظرت مقلتي الى حسن

لا ابيب محتى ماربها : ان سكنت بعدكم الى سكن

سكرى العلوى امر كنة توفى سنة ... ومن شعره : قرض خاتمك عارض
بقاتسها وحاجب الذاياب الذي محتنب ولاجل اذا كان في الاوطان
منقضر فاستند الرطب في اوطان خ

قال الشيخ محي الدين في الباب الثامن من الفتوحات ان من جملة

يبعاش بن طسان ما يقول الناس في ارواح المومنين فقال يونس يقولون
يكون في حواصل طير خضر في قناديل تحت العرش فقال ابو عبد الله سبحان الله المومن
اكرم على الله من ذلك ان يجعل روحه في حوصلة طائر اخضر ما يونس
اذا قبضه الله تعالى صيرهم في قالب كقالبه في الدنيا فياكلون ويشربون فاذا قدم
عليهم القادم عرفوه بتلك الصورة التي كانت في الدنيا ورويتي بعد هذا الحديث
عن ابي بصير قال سالته ابا عبد الله عن ارواح المومنين فقال في الجنة في صور ابدانهم

يلقى لاحد من ... ميم الاعراب ...

[illegible]

فصل ... العرض

[illegible]

[illegible]

كتاب المغيبة ان اباعمر والشاى راى الصادق جعفر بن محمد

اليه فقال لصاحب الاقل قد انصفك فقال يا امير المؤمنين هى اكثر
من ذلك وانا اريد الحق فقال عمان كان كذالك فخذ انت درهما
واعطه الباقي

لما الفتح عم الفضل عن
عيون اهل الفنون لاح لهم
هلال الهدى فى فتح النقطه فسواسه الصوم
عن الهوى

جماكانا فقال فهما انهما لا يعقلان لانهما فى الفضلات العادية وحيث
ان لامر يوجد فى فضلات مجاري غضبه فكونان عنهما انتهى

بقب

ان الالف ثانيه
الحالات الاحديه اى الغوث
حيث هو اول الاشياء فى الازل
والباء ثانيها الحاوى الموجودات الممكنه بعى
المرتبه الثانيه من الموجودات وفيه ايضا ان المعبود
صوله داعيه هوى النفس واستلائها ثمت مع المعبود الى
ان فرحتا الغرب لاشتاها فرحة الطبيعة الجسمية التى هى منبع التوحيد
معالمها القبول وهى منبع اصا التى اى فرحة الشرق وهى صولة داعية الرحم
واستلائها وليهما فالسه تصرف بالقضا والملك بالذ القلوب

[illegible]

ما خص الله الانسان بكرامته واصطفاه من بين الموجودات بخلافته

كما قال اني جاعل في الارض خليفة على الخلق اعلامه والتشريف

[illegible]

وصافهم واستفيدوا من اخلاقهم واوصافهم فالى متى انت ما مكثت في
اوقات العالم نائم وقلبك في سهوات البهائم هائم ان صرفت في
وبعض ... ولا تصعب طريقتهم فالمعنى قادر من اعطاهم و...
... كلام

من كلام بعض الاكابر

ان قوارع الايام خاطفة فهل اذن لقظاتنا داعية وان مخايم الدنيا

[illegible]

سني بعض اعمار الانبياء صلوات الله عليهم من بعض الكتب التي يعتمد عليها

آدم	حوا	شيث	اخنوخ	ادريس
٩٣٠	٩٣١	٩١٢	١٨٠	٣٦٥
نوح	هود	صالح	ابراهيم	اسمعيل
١٤٥٠	١٥٧	٥٨	١٧٥	١٣٠
يعقوب	يوسف	موسى	هرون	
١٤٦	١٢٠	١٢٠	١٢٣	
سليمان	داود	زكريا	عيسى رفع الى السماء	
٥٣	١٤	٩٩	٣٣	

[illegible]

نظر الحكيم عرف ان اسباب حزنه اسباب غير صرف مفيدة وان كثيرا من الناس ليس لهم ذلك وهم غير محزونين الى فرح مغموس وعظم

ذهب الوفا

مضى الذي عهده لم يولا
سامت ابو حاسد واذا اصح
لك في زمانك واحد فهو الرد
فاين ذاك الواحد الوفا نم
ان ما اصحبته اتمنه لم يكف محاسنه

وليس يزيد المبيد نورا و بهجة اطالة ذي وصف واطراد مادح

من يصحب السعود كالاسد معسول الحركة والحيا مشتق المولف
والتقدير مصقل الحيلة تعمر روضه خضرا شهده زعاف
من مقلته ثمل مواقعه افلاذ الكبد ربوبيات التي قلت قلب
سليب المهجه والخلد وحقيق من محبك في سهم اطول من
مطلبك الموعد

91

[illegible]

من وصية افلاطون الالهى لتلميذه ارسطو

اعرف معبودك واحفظ حقه وداوم على التعليم لا يمحى اهل

[illegible]

[illegible]

ما في الثعالبي كان في بحر شابور ذو الاكتاف وكان يدعي النبوة وكان من معجزاته ان يضع المدار ... واذا ادير عليها الفرجار يكون فيها خط السنة وكان قطر ... اقدح وكان يخطط ... المستقيم ... فاذا ظهرت عليها السطور انطبقت عليها

كانت مدة بني امية احد وثمانين سنة

على هذا الترتيب

معوية يزيد معوية مروان بن الحكم

عبد الملك بن مروان وليد بن عبد الملك

سليمان بن عبد الملك عمر بن عبد العزيز بن مروان

يزيد بن عبد الملك هشام بن عبد الملك وليد بن يزيد بن عبد الملك

يزيد بن عبد الملك ابرهيم بن وليد بن عبد الملك

مروان بن محمد مروان

ابرهيم بن عمر العري انما هذه الحيوة ساع والسفر القوي من بطنها ما مضى فات والمؤمل غيب ولك الساعة التي فيها

[illegible]

ملوك المغل الذين حكموا في ايران اربعة عشر رجلا ومدة ملكهم من سنة ظهور جنكيزخان وهي سنة الى سنة انقراضهم سنة هكذا

جنكيزخان **اوكتاى قاآن بن جنكيزخان** **كيوك خان بن اوكتاى** **منكوقاآن بن تولى بن جنكيز** **هلاكوخان بن تولى** **ابقاخان بن هلاكو** **احمد خان بن هلاكو** **ارغون خان بن ابقا** **كيخاتون بن ابقا** **بايدو خان بن طرغاى بن هلاكو** **غازان خان بن ارغون** **سلطان محمد خدابنده بن ارغون** **سلطان ابوسعيد بن سلطان محمد** **ارپا خان بن سوسه بن سكقاى بن ملك تيمور بن اريق بوكا بن تولى** **واول من تشرف منهم بسعادة الاسلام هو غازان خان**

...

الصواب فان هذه الامور كلها من غلبات وهذه الالهامات تعطف دنيا الوهم على المعاني المخالفة المحسوسات فالبصر ينفع فالذنب محدث وكل شاء وان لم تره فقط كما اصابها منه نكبة وجوانح العقل محلها الفرض ...

...

وعن ابن عباس لا يكون الظالم اماما فقد وكيف يجوز نصب الظالم للامامة والامام انما هو لكف الظلم فاذا نصب من كان ظالما في نفسه فقد جاء المثل السائر من استرعى الذئب ظلم انتهى كلام جار الله

العوالم الكلية منحصرة في عالمين عالم الخلق وهو عالم واحد ...

فصل في الإيجاز عن يحيى بن معاذ انه كان يقول

...

ثم يصلك بي فاوصلك بي ورضيتني بك فلم يرضيني بك

...

بينهما في العين
ربعها في السادس
الخارج منها عشرة اثارها
استخراجها بالاربعة المتناسبة بعقد
الكعب ومن قبل من مخرجها ستة حمسه
بلاى عشرا ليها بسبة المحوف الى الثلثة والخارج
مرتبة مربع الطرفين على الوسط سبعة وهو المطلوب والجذر
يعادل ثمانية ربح ثلثه ورددنا على ربع شي وسدسه
ثلثه ضمنا على كثيرة نحرج امرد القائم بفرضنا اثنى عشر ثم اربعة و
عشرين فتكون الفضل من المحفوظ ستة وثلاثين وهي للعقالين
وبالتحليل نزيد على الثلثة ثلثيها وضمها لان الثلث والتسع من كل عدد
تساوي ما بقي وحده وقس على هذا امثاله

[illegible]

رايت في بعض التواريخ ما سود شرح كلام امير المؤمنين ع في

[illegible]

الان قبل فتح بغداد فطلبهم فاتوا فحضر اليه والذي خاصة فقال وكيف
اقدمت على الكتابة قبل الفتح فقال لان امير المؤمنين قد اخبرك وعلى عليه

[illegible]

قال بعض الاعراب ابعد عشر قد خلا بعدها عشرون
يوما بعدها عشر نلهو عن الجد وترضى الهوى ونطلب اللعب الكبر

[illegible]

فموضوعه الذات الاحدية ونعوتها الازلية وصفاتها السرمدية
ومسائله كيفية رجوع اهل الله تعالى الله سبحانه وكيفية سلوكهم و
مجاهداتهم ورياضاتهم وبيان نتيجة كل من الاعمال والاذكار في دار
الدنيا والآخرة على وجه ثابت في نفس الامر ومباديه من حيث معرفة
حده وغايته واصطلاحات القوم فيه وقال القيصري في تعريف
علم التصوف هو العلم بالله سبحانه من حيث اسمائه وصفاته ومظاهرها
واحوال المبدا والمعاد وبحقائق العالم وكيفية رجوعها الى حقيقة
واحدة هي الذات الاحدية ومعرفة
طريق السلوك والمجاهدة وتخليص
النفس عن مضائق القيود الجزئية
وايصالها الى مبدئها
واتصافها بنعت اطلاقها
والكلية
۴۷۵

[illegible]

[illegible]

ولـه ثمان اذا جاد الزمان لنا بها فالى علينا بعد ذلك
مطلوب مقام ومغرب من دوح وكل وملهى ومحبوب ومالي

[illegible]

باز با دا بن … نزده هم در سفر هم در حضر : ملک ودین وبخت ودولت …
عز وجاه ودهر ومال ونام وكام وفتح وفر

[illegible]

واذ ظفرت بكاف الكيس كفى : ظفرت بمفرد ان يحيى

[illegible]

شاميـ

باورت … وشمع … دی وشوق … کشته … فراق …
زلف … کاه … بکیرم … کاه … لب … کاه … بکیرم …

شیخ سعدی

… لب … بد … : بخت … مخواه … کند ی

[illegible]

قال دخلت على المامون فقال لي …
الناس فقلت اختلفت في هذا فقلا … اذا … وزهرا اذا …

[illegible]

حكمتها … وسلامتها الصفة ان قد …
سبع فانا بالثلاث … : … وقواد … : …

[illegible]

… : جوابکه … : …

[illegible]

… شغل … کند ی : ودبای روم … وجور …

[illegible]

کریه زار … خنده … : شبهه … لاله …
از ابر وبرق … کند ی : برباد لطف …

[illegible]

عمر الوردی نعت والبيان عجلة متنده بر قال فا قولك في
خبثة متحقه فقلت لا قال فلا حمرة كرم بعصر فقلت لا قال لا لحمه

اما انكعه الفتى ومن النادى الوداعى وليلة خلت محبلسا ساماً
وصحبى كالشبابة اجتماع ذات الطرف بحالس شأن حلو منه الطبع

آزادی دیگر که مجنونم ساخت
در عرصهٔ عشق دور بیهم بر ماند

احوال زمانه زشت و نیکو همه هیچ
دنیا معرض عرض و نعف همه هیچ

زرف شعرده کر توانی ای صبا بگذر بشی در کوی او • در وقت خواب
از نابیب می سوی او • حلقهٔ زلفش مجنبان جز باکشت ادب • تا ن وقان
زنگ کن باطره هندوی او • ور همی خواهی که بر قدر بلند او رسی • نر دبان عنبری

نه پنداری این قول معقول نیست • خرده در درویش سلطان پرست
چو راضی شدی سنگ و سمت یکیست • که سلطان ز درویش مسکین تر است
گدا را کند یکدرم سیم سیر • فریدون بملک عجم نیم سیر

المغناطيس والزمرد للحديد وعين الافعى وعندى ان
الامر كما قالوا عسر والخطب خطر ولولا ان العلماء رضى الله تعالى عنهم
عفا عنهم خاضوا في تلك اللجة متمسكين بنوع من الحجة لما تجاسرت ان

الشامل والاحاطة بذلك كله بينة ان الاعمال الصلحى واقفة على

كما يتهالك في الأجر سواء ورجل آتاه الله مالا ولم يؤته علما فهو
يخبط بجهله في ماله فيقول رجل لو ان لي مثل ما آتاه لعملت مثلما

ليبلوهم أيهم أحسن عملا

ولكن الله قتلهم

وما رميت اذ رميت ولكن الله رمى

بعوضة فما فوقها

فقد عرفت الفرق بين القدرة والفعل ...

وبما عرفت ان الاعتقاد ...

ولكن الله رمى

فاطلم ... وقيل كان من بطلان السابق ... [illegible]

يعني فلان القرآن ... استعمال العلم ... [illegible]

ومع التي ... خارج عن العرف ... [illegible]

بماهو متناك على تفاصيله فالعبد يفعل بقدرته وارادته التي عطا

[illegible]

از آنکه بکمر مفارقت نسبت و مغایرت ندارد و قاضی منکشف عدم مفارقت مانع مغایرت:

بغیر معلوم که سر سود بر بیزه کرد و کمان لکّا و پیوست شوق و از همه بسیار
منبر و گفت از برای ساید و دانش ادات علم و هنر نخس همان کیفیت وجود تا جبر
رخشنده پس مجاز یعنی باقی و جزو است یعنی منکشف فلا و نیز مقصد یعنی نگار زمن
و شنوس از رخشنده چه این نقش تمام کردم همه نخس بسیار و افزون فراوان کرده
و سلطان نخبت منبج و سرور است و خشنودان و عادت خشنودی و یگانگی
آن بود که خواجه علی شادان را پیشگوئی یادکردی پس گفت رحمت خدای بر او احمد سلی
باد که هر چه گفت راست گفت ۵۱

ان الوجود من حیث هو خیر و العدم من حیث هو شر فبدیهی اردو
لعلبی و النسبة الاصل اعلا المتصل و هنا غالب استعماله فی تلاوتک

قال الاصمعی دخلت البادیة ومعی کیس فاودعته امراة منهم فلما

بنحو الثریا لا یسئل عرابها فکشفت عزة عن وجهها فلم یقطع کلامه وقال

و لکنما ترمین نفسا مریضة بعزة منها صنوها وقلیبها فضحکت و قلت اولی

لک بها نجوت

فوجد وما فی کفه السبات وحاجه نفس فقد روده دلالت بر احوال من

دارد و اقعه دلالت بر احوال قیس دارد لیناء سکان در لغات خود سوم عرض

مصطفی صلی الله علیه بر اصحاب کتفی هل رای احد کم منرویا

حکایت شریح بن القشة آنکه کار امرؤ القیس بن محمد الکندی سرگشته بادکوه ...

غایب بنده به بدو نسیم کو و الله ید رو مادر دو بر دیرشتی گفت مدم رفته ...

ز زنک کفله و زندگی بو دور و مادرم رفته تا اب سخن بوده سخن کنه و برادرم

نسخهٔ دواء المسک معتدل

گل گاوزبان	ابریشم مقرض	طباشیر		
۳ توله	۴ توله	۳ توله		
گل سرخ	صندل سفید	گشنیز	تخم کاهو	زرشک منقا
۳ توله	۳ توله	۳ توله	۱ توله	۱ توله
تخم خرفه	مروارید سفته	یشب	یاقوت	مشک
۳ توله	۳ توله	۱ توله	۲ توله	۱ توله
عنبر	ورق نقره	ورق طلا	مرجان	کهربا
۱ توله	۱ توله	۱ توله	۱ توله	۲ توله

شربت عوکر و قند ۵

عرق روسه

۸ سیر

قال الشیخ محی الدین فی الفصوص فی الفص الاسماعیلی ...

لان الانسان من الحکماء ما لم یحصل له ملکة خلع البدن فلا یلتفت الی قوله المتشبه بالفلاسفة المتخبطین فان الامر اعظم من هذا

فی البساط طول اعرابی صلوته فمدحه الحاضرون فلما فرغ من صلوته قال وانا مع ذلک صائم

یک نسخه چاپی از این مثنوی جزو کتابهای [illegible] است [illegible] تفاوتش زیاده کم است و در [illegible]
ابیات آن از این جهت این نسخه [illegible]
در صفحه [illegible] که نسخه اصح [illegible]

هو المستعان

محمود و ایاز زلالی خوانساری

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

فی التمهید

[illegible]

[illegible]

ایضا فی الحمد

[illegible]

الهی بنگیب بر لطف تو دارم
گناهان از رحمت بیشمارم

[illegible]

دم آدم ز نفس بو الفضل است
مسیح ... وصف ... بو الفضل است

[illegible]

چنین گوید ... بو الفضل ...
بکام ... استاد ...

[illegible]

شب ... نو عروس ...
... بر ...

[illegible]

بکام ... مادر ...
در ... حظ ...

[illegible]

[illegible]

چوبش
علی جوید انصد ... صد زد
قلایش دایلکت و کمد ... [illegible]

تا نم دیکر بلا افتاده سازدم
غنبت از بو کعبه جادو سازدم

[illegible]

اسعد از هیچ اشک فتاده در
چو شبی می زنجی ز نغیر پر دوی

قلندر زهره و خورشید بام
دو دو ختم سپند می جنبند رم

بگوهستان بسی ماهیندر تنک
نشسته همچو آتش در دل سنک

ز آتش باده چون میسید روزی
دماغ دل ز هیکلی جام سوزی

ازین آتش که در جان راه دارم
پریشان ناده در راه دارم

سرود نغمه چلو خاره فانی
من و محنت بهم در باده نوشی

الا ای مغنی بهر صوت دلکش صفت
که دارد نقشبندی محمل پرستند

شیخ ابو القاسم ...
... آسمان ...

[illegible]

شیخ ... صنعان ... هستی
که ... هستی

[illegible]

بقارن تاخت روزی که در کشتم
به هفت هوی دارای بهشتم

[illegible]

جهان افسانه از تاریخ جستم
طلسم کیمیا بر گنج بستم

[illegible]

[illegible]

[illegible]

شه مقصود خود رسید
بالا مرغ دست آموز او

چو جست از خواب ... درست
حسرت دامنی خود دانست

[illegible]

چو شد در کارگاه کار تقدیر

[illegible]

جهان یکدم ضد دیده کل

[illegible]

تمام اندی اندیشه سر

چو ... تاب ... گفت دست

[illegible]

[illegible]

درآمد مطرب خوش نوای از خواب نوش
چو مرغ نیم بسمل رقص آموز

[illegible]

نعال گر کهن بر سید پرویز
بپای پی سپر چون شعله تیز

[illegible]

سیاه شعله داس چو کرد داشت
چنین دو نکبای دلیل داد

[illegible]

کرتا شب ماه اسین برآمد
مصیبت نای دو زنگی بگرید

[illegible]

۱۱۲

شبی جان آفرین ... یاد آورد
نکارستان جان ... آورد

چون می شست آهو ما بر آمد
که بوی دوست از آهو نیامد

... کاهست
... بخت در ...
اگر کوه گران باشد که ...

شاقلم کرغم ... جانان
سر درسر کرده بی‌بخت ...

بلطفش برد روزی باتفاق
شهیدان جون را کاروانی

... عاشقی
بلطفش جست ...

تا بمیخانه مصور حس کرد   بیا ای جود بر مصور میوز
بعشق بر جود و فتح گلگد کرده   که بی وفا میر ود از گلی امود

کنون از من که شو برو ز کلام
تلف داها شنی خواتسام

سفر جودی شاد گیرد
ترس حیندی صبای قود

شکلاب گر ابش خمخانه میرفت
بیرغ دل زبو سر دانه میرفت

دریغ باز از شور بخو کام
خریداری بغیر از خود تمام

دل لکنش و کسید دوی
دل شادی غم عشق بود

تمالشی حبیبی ند سبزه خفته
گلستانی ز برگ گل دو نهفته

چمیدن مرغ هندی بر سر او
کف جوهر تر و میر حجت ازو

سحر خیزان راه کعبه دل
چنین بو نا قدمی بند نه

جهان تیرش کمان تقدیر
قضا نا آدمی نادو جهان دشت
بسی حار از نقل در زمینه

چو هاموق انکلاری یه سر شد
دهی کرامی تقدیر سر شد

بر گلشن شود ناصبور ا ق
بلبلک چراغ چشم دوله

سحر عیان ایلاب کلتیمیزی قلاماق
تیا بست مین بویغی آمدی قراماق

سلطنت تختیدا ایلابلار ار ... قلاماق
قیلماستمین بویغی ... مدی

نقد حقیقتی ... کلتیمیزی ...
سیلابلا ... کلتیمیزی ...

[illegible]

اگر در آب اگر در خاک دیدم
محبت را گریبان چاک دیدم

[illegible]

بیا تا سوی دست آریم آهنگ
که دل تنگیم و حیله تنگ [illegible]

[illegible]

یکی روز داراب و تاب صبح نوروز
گل کشی می انوبین و ساقی نوآموز

[illegible]

بگفتش از کجایی تا بدانم
بگفتا از دیار بیدلانم

117

شبی شاه از بزم ساقی صبوحی
که می زد [illegible]

[illegible]

ایاز آمد خم زلف بر دوش
کند صد جان عاشق در آغوش

171

بروی آن ای صبا ای از ترا

که عالم را گرفته زهد و ...

بعشق نقطه ...

دست ... صاف ساغر ...

نگارستان ... نقش اد ... می لبت ...

عروس ... تبسم ... جو ...

ظلمت شد دست ... شاه ... که شیرین ...

غبار قند از ...

نمک از ... دل رفت

[illegible]

ندامتم هشت جام از کل کیست
که آتش تو از زمانی به حریق عیبت

[illegible]

اگر صبر کیمی ...
جو ببرک کل ...

[illegible]

کاشکی الصحبة قرمن نابدلها
نه ایکدیم چاک کریبان

[illegible]

بی نفتی زموج ...
تو لطف ...

سیمی ولد و جعفر ندیدوش
دوان دن کوچه باقلاق

موئی چو بیکی از سر بدر شد
که آئینه چو جام می ز سر شد

مگر یوسف در آئینه نظر کرد
نمود چون تعجب خیره کرد

[illegible]

گرازو قطعه ماده ویم بیدم
عنان آهسته از تنکنای

[illegible]

چاره جهانی ... سنک
که جنت ... از

[illegible]

آگرچه مالش دست فروشسته
کل چیل دوزه دیدیم سرشسته

[illegible]

هنوزم ... تا سدیکنده
کیا باشد خوشان دکردن

[illegible]

... شاهی ... سخن
که سوزیج ... دولاقوش

[illegible]

کجا عاشق نصیحت میکند گوش
که بیش از استماع کرده فراموش

زمینی داشت نو چون باغ آرای

[illegible]

شه غازی کیم محمود
چراغ دل بلدی هند آلود

[illegible]

زعرش دین بقاغه رسالدینگ
بیکر بین بت اعظم قیلدینگ

[illegible]

بلغضی خاره یباری مبرند
قاب دست شیم برفزرند

[illegible]

بلغضی در آمد کیم ملک
زیج فلک
دولت شدانک دیابر

[illegible]

[illegible]

بهارست و بیا الدوکتیکل آت
بیمرادی اولی گنی زود دیر است

[illegible]

شه آفاق محمود جوان بخت
کلاهش آفتاب کوثر دخت

[illegible]

دمش مینو نشت دمی بنفشه
بگالدنچ و تاب دفتر نوری

[illegible]

چو عاشق راست شب هجران شود روز
چراغ اشك بود ...

[illegible]

که هر قاصد برای خود برآید
ز لالا الشاد و ذو ... کرد

زدود ... انلها ساز ... / ... بیدلها ... کرد

[illegible]

دو بالا شد دو ما عشق ازین ناب
چراغ عشق ... خوناب

بهر حیله که عشق وفا ... انگیز
ظلم ... وا ...

[illegible]

کنادیتیک محمود دلشناک
کوسنه های وهری تیر احتیاک

شیکاینه دو زه کر بود
جمال و ماهی در نظر بود

بالله تعبیر وریم کریم چشم
کم از من نوبتی وبیر وفا

شیخ محمود بیرو اقتی تیار و زد
جمال از مردم دیده پنهان شد

آن شب تیره ی وبیش فرزند
چراغ عالم او دیده سوزد

که ای گل از آن کلام آب و هوایی
که خوش باش باز کار دوستانی

بیا بشنو از آن قاصد تیز تک
که دشت از مهر خشن سوی فلک

شهر با سپه دانچه آشنایی
که باشد آشنای روشنایی

کر برآرای نامه از نام آفتابی
که محصول خوش باز دو بیابت

شی زهره چشم عشق خوش
نسوزن قانان چاه با بار بیرد

بگرید دید محصول چه کار
چنان جوش شکر انگند

شو
بمعنی باشه آن کشیر جون
که بو دان شهر و دوست دارین

[illegible]

براو ده وازمیان شمیر ضیفی
گوران اتیتن و حم دروفی

[illegible]

نهادو نامه چو طعن نامه
زماردم زده کم نیست نامه

سپه‌کش مقتدر افزون دلی شد
پی آورده لشکر روان شد

جهان و صبهای دیریز و دیرین
بنودی اهنجه چنین نطعن یزد

[illegible]

بوست
بی قبیل و سعت دست
زرشک
زمین میرفت و گنگو بن

خراشی بر ده آهنگ قلم شد
هوا المسعود طغرای قلم شد

که تا شد دل تنگ در طلا داد افتاد

چو لیلا از دل عاشق خبر داد

شمع اندر دود و دود رخ چو شمع
و مانند ان دو دو دم رو کرفته

تمام من تراخوش دماهست
شنیدا بوی آن هندوی بد

شمع حیثیت ... ناتاید چو قبر
...

بلا آمد سراز زلف شبرنک
چو صیاد کمند سایه ...

[illegible]

معمم در قالب پوشیده بانزا

جفا که خود رسان این ایمن

[illegible]

[illegible]

شعر هر تیلکی بیر خط بلا فوج
طبیدن لرده موسوی چو کای برد

[illegible]

هلاک کویده بی اختیارم
فراقت دن شراب ناگوارم

ملک یاسانلار ظلم یوغی نیستة
نوای برده ساز شکسته

شبی چون عنکبوت تیره و تار
تار
تفنیده بر جهان اندوه و حل

کی تاکی عمارت آب و گل را
خرابا باد غفلت آب و گل را

من و تو تنها جان آفرینیم
جز بکامی جانم و جنیم

[illegible]

بر رو آن ای هوای از خرابات
که علم را گرفته زهد و طامات

[illegible]

[illegible]

بدست چون ...
نگاه کن چو شاخ لاله

نسخه ای ... آتش ...
... ماه

دریا لقد محیط بود تا
عمر در کیمیای دل نباید

دل تخیاست ای طالب
زسعد را بیش آمد ساحب

شبی صفاتی موی خیالم

کر دوست آنکه توقفه ابرو

چراغی مانی فتها ابرو فروز

[illegible]

شیخی کسی اتک داغ نظر [illegible]
شب [illegible] قیامت در [illegible]

[illegible]

جو [illegible]
طوعشی [illegible] جان [illegible]

[illegible]

ایا نار آب و گلی [illegible] آکاز
کدای کوی [illegible] جلوه ناز

[illegible]

شیخی النسانی [illegible]
محو [illegible] و جان [illegible]

[illegible]

بار [illegible]
شکستی دارد و [illegible] ندارد

[illegible]

ایا تاکه آفتاب شب لشکنک
طلوع صبح دوزخ دین جنا

[illegible]

ایا تاکه معده دوله طلوع تنک
زهنا اقش نواده سینه تنک

[illegible]

دون جهانکه شرق تیغ
دهان پر کلکو دو زهر قش

[illegible]

رنکی نور ظلمت دو قلبی
عمر سنکی مجنون هنر لیلی

بیگنان دردم محو چند گردد
چنین گوهر بکار گفتگو کرد

چو شد دانا عاشق محو آگاه
کاباز خاص آمد خاص درگاه

چنین گفت آن حکیم عشق تقریر
که گلستان از فرو ریخت

تو هم از یار ...
برتنهای من ماه ...

بلقمان سیوم محمود عادل
ضیائی ملقه من وزر پرچر دل

دگر وقتی که چون ما صحبت در گیر
خیال آنچه کردی ابتدا ان گیر

جادو در فنون شاه کن فن
چنین دادبر سخن شد گهر افکن

نشانم ده که در راز جهانت هست
زیست
چو دریا بینی پنجم میتوان

[illegible]

جهانبان نشسته چنین گفت
در شهوار ناسفت و چینی

[illegible]

بهفتم تیمن کبره ... الود
چنین خوبا ... [illegible]

[illegible]

بچشم عین و تشبیه لف و نشر ... دوست
چو مغز ... [illegible]

[illegible]

مثنوی بیل ... آدمی را تاب
... چیست دریا

بشاه ... تشان ... کرد
نشان ... [illegible]

[illegible]

نهم فن ز اشعار محمود عادل
چنین خوش کرده در نظم

دهم فن ز اشعار محمود عادل
زمعانی فنی صنعت آرای محمل

بهشتم مرکب دل ناشاد ویکرد
چنین گوهر نثار گفتار کرد

دهد هجرت زهر شغل رهائی
تاند جان رهائی دل رواقی

جو شیشه بنده اگر گوشه برو آید
شنو قهقهه زیر و کاسه بر دار

غزال منیه لوای بود حیاء
که مست دل نالهای بشر داغ

دماغ جام ترکی بر کشاده
چو چشم دفتر آخر نظاره

در آمدت که جوهم عقل آلود
طلاق عشق صید دام

زعشقت بر یکو نقش نکو یی
نثار حسرت تا نا آفرین کی

[illegible]

بغلر قلمدر ختم ايباى
[illegible]

نقطه نوده بابا نازقصه
كه بو ابر ايله تكرر دونسه

[illegible]

حرف لطفى كه كليم ايلم مجهز ايدر
جولانى سحر قلمى ست ... ايدر

[illegible]

بو منتهى ماتلو قطرات عرقى ايله
كه بالاى سخنى اككه سيله

[illegible]

۱۴۸

وزن دام و درم و قیمت

درم — مثقال

تانک — دانک

بنجے

گویا که سودا ... [illegible]

بلغم و سودا ... [illegible]

[illegible]

فلفل — زنجبیل — ... [illegible]

بوره ارمنی ... [illegible]

[illegible]

فی الاوزان الهندیه

کرودون — بل

برهنه — طلا

توله — المثقال

الدرهم

[illegible]

۲۱

۱۲۴

[illegible]

[illegible]

طریق ختم خواجه ها

که خواجه عبد الخالق عجدوانی و خواجه محمد پارسا و خواجه یوسف
همدانی و خواجه بهاء الدین نقشبند و سلطان بایزید بسطامی
و خواجه ابو الحسن خرقانی و خواجه احرار رضوان الله تعالی
علیهم اجمعین از برای بر آمدن حاجات و کشایش کار
و از برای دفع دشمن و از برای معظم شدن در پیش پادشاهان
و رفع بلاها و بیماریها هر که این ختم بکند بکذارد یک حاجت او
بر آید و چند اولیا ختم کردند حاجات ایشان بر آمد ختم
اینست اول بعد از غسل و جامه پاک فاتحه هفت بار
بخواند و صد بار صلوات بر رسول صلی الله علیه و آله و سلم بفرستد
و هفتاد و نه مرتبه الم نشرح بخواند و هزار و یکبار سوره اخلاص
بخواند و در آخر ختم هفت بار فاتحه و صلوة بر صد بار بکوید
و شروع از شب چهارشنبه نماید بعد از نماز مغرب
و ختم در شب جمعه کند و اکر بعد از نماز صبح بعمل آورد اثر
اجابت زود تر ظاهر شود و از سه روز زیاده نکردد
که مراد بکرم الهی و فضل او حاصل شود ۲۲۲

[illegible]

جهت قوه

بر دانه تخم دهموره کلجی تخم جاز موتهه بوست کبر سرخ
دام دام دام دام دام نیم دام

عود بسته خنک کبر سرخ قرنفل افیمن جوزبوا مبهته همه ادویه را جوکوب کرده
نیم دام دام دام نیم ماشه نیم ماشه نصف جمله

در شیر بز که برابر همه ادویه باشد انداخته جوش دهند تا شیر خشک گردد بعد از آن روغن بکشند بعده در ظرف کلی نوده دیکدان که در وقت

طعام پخته باشند دفن نمایند و بیست شبانه روز نگاه دارند بعده برآورده ایچنین استعمال نمایند که اول قضیب را

از گلاب سرد بشویند بعده اگر مجلوق یکنیم رتی تا دو رتی و اگر صحیح البدن باشد یک رتی مالند اما بایست جائی که رگی و کمی است

دو وقت استعمال نماید تا ایام که صحبت بیدار جامع و ترشی و غیره پرهیز لازم داند صفت دارو دیگر که تهیه باید جهت

خواطین بوست کبر سفید سیماب هر کدام یک درم کنجد پاو آثار ریخته تا یک مجری گردد کنند که گداخت شود در قضیب

طلا نموده برگ پان بالای آن پیچیده از پارچه محکم بسته نگاه دارند بالهمان وقت تجدید کنند تا هفت یا زیاده

ازان قدر جوشیده

[illegible]

[illegible]

روغنی که جهت قوه باه نظیر ندارد و بتجربه رسیده و شک و شبهه در ان راه نیست اشتهای بسیار آورد

و طعام را زود تحلیل برد و اگر روغن مذکور را بر موضعی که درد میکرد مالش طلا نماید درد را زایل کند و اگر کسی را از وی تلخ

گرفته باشد و وجع در کمال شدت باشد بر ان موضع مالند تسکین وجع مذکور نماید و برکات در تجربه برآمده است لکه

و لاکشبه رفیعه دارچینی جوزبوا انگله قرنفل احمود تخم کبر سفید مالکنکنی مصطکی افیون کهنه کبابه سفید
ادام ادام ادام ادام ادام ادام ادام ادام نیم دام ادام

این ادویه را یک شبانه روز در میان شیر میش تر کند خوب کوب کرده چنانچه از ورق شیر در ادویه جذب

کرده بعد از انکه شیر خشک شود گرفته در شیشه جوده گشته انداخته خاک جوده بکشد ذو قسم روغن ازان برمیاید

یکی سرخ رنگ است و دوم سیاه رنگ است انکه سیاه است بکار خوردن می آید و طریق خوردنش انکه سرخ را

در میان شیشه فرو برده بر چه از سیخ بچسبد بر برگ پان خطی ازان بکشد و برگ مذکور را بخورد تا وقتی که امر کند زیرا که

بسیار خوردن این روغن حرارت بسیار می آورد مبادا اثر کند و روغن سرخ رنگ را بر قضیب طلا نماید در یک هفته کمال

می آورد و از تجربه گذشته و بتجربه رسیده ام

از برای دفع زخم [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... اطبای

[illegible] ... و لطافت از آن

[illegible] ... اصلی باز آید و بعد یکی

[illegible] ... اگر آن را اسهال گرده خوانند

و خانه زنبور روز پنجشنبه ...

و وقت برآمدن آفتاب ساخته خورد آن را

احتیاط کند و هر دو جراحت بسوزاند و خاکستر آن را

نگاه دارد اگر کسی از آتش سوخته باشد و سوزش عظیم

در بدن او باشد باید که اول روغن کنجد را بر آن بمالد بعد از آن این

این خاکستر بر آن جراحت بپاشد ان شاء الله تعالی به سه روز بکند

بدن بمثل روز اول شود و مجرب است

[illegible] ... باید که شیره آن داخل شیر شود و آنقدر جوش

بر هند کرده گاو شیر به پیچ آتش بادیه و آن شیر را ماست بسته روغن آن را

شده

گرفته در شیشه کنند و هر روز به قدر یک ماشه از آن روغن با پان بخورند شخص که جوانیت او قطع

باشد به قوت جوانی باز آید و این تجربه رسیده است

[illegible]

[illegible] ... ختم خواجگان [illegible]

اسناد ختم خواجگان خواجه

خواجه عبدالخالق غجدوانی رحمة الله

علیه است و خواجه بهاء الدین نقشبند

قدس الله سره العزیز و خواجه ابو یعقوب

خرقانی و خواجه ابومنصور و خواجه بایزید بسطامی

و خواجه ابوالحسن خرقانی اجمعین از برای کشاد دل

کارها و برآمدن حاجتها و دفع دشمنان و در آن معظم شدن

پیش پادشاهان و دفع بیماریها آخر ایشان هر که این ختم را بکند خدای تعالی

هزار و یک حاجت او را برآورده خبر کرده اند چندین اولیاء الله این ختم را بکنند و هر اوقات

ایشان برآمده است ختم اینست اول فاتحه هفت بار و صد بار درود و نود و نه بار الم نشرح

بخواند و هزار و یک بار سوره اخلاص با تسمیه بخواند و در آخر ختم باز هفت بار فاتحه و صد بار درود و

درود اینست اللهم صل علی محمد النبی الامی و علی آله و صحبه و سلم

و سه روز بکند که بر نمان هفت ... جمیع مرادش حاصل کرده و اگر مرادش حاصل نکرده داین که گیران صاحب

ختم شود هر که شک آرد کافر گردد نعوذ بالله منها هر که این ختم سه مرتبه بکند اول ثواب آن ختم بخوا

بخشد مرتبه دوم سیوم را از برای مقصود خود بخواند حق سبحانه تعالی مراد او برآورده خبر کرده اند اما

پیش از ختم دو رکعت نماز نفل بگذارد بدین طریق در هر رکعتی بعد از فاتحه آیت الکرسی هفت

بار بخواند بعد فراغ نماز ده بار این دعا بخواند دعا اینست اللهم یا مفتح الابواب

و یا مسبب الاسباب و یا مقلب القلوب و الابصار و یا دلیل

المتحیرین و یا غیاث المستغیثین توکلت علیک یا رب

و افوض امری الی الله ان الله بصیر بالعباد یا رب و لا حول

ولا قوة الا بالله العلی العظیم ه این ختم عمل کند اما ابتدا ختم از شب چهارشنبه کند و هم سه روز روزه دارد و روزه از روز سه‌شنبه کند تا روز پنجشنبه این ختم در هر شب یکمرتبه بکند و در شب جمعه این ختم تمام کند اما ختم بعد از نماز عشا کند و در میان ختم سخن دنیاوی نکند ه

نقلست از سید نظام الدین حسن گویند اگر کسی از مفلسی و تنگی معیشت عاجز آید باید که رجوع الی

این اسمهای بارمعانی چنانچه حکم شده ورد سازد بضرورت ناغه نکند و از کهل و جهل ترک نماید انشاءالله

تحمل مشارالیه برادر سید خصوصاً من که نظام الدین ام در حیات خود این اسمها لا به نیت دنیاوی ورد میکردم

آنچنان از عنایت الهی سرفراز شدم که از خانهٔ خویش شش هزار تنکه که گوهر مرصع داشتند در تن

من می برآمدند و روانیست بسم الله الرحمن الرحیم

یکشنبه	شنبه
ایاک نعبد و ایاک نستعین هزار بار	یا حی یا قیوم هزار بار

جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه‌شنبه	دوشنبه
یا ذوالجلال والاکرام هزار بار	یا عزیز یا وارث یا ودود هزار بار	حسبی الله نعم الوکیل نعم المولی و نعم النصیر هزار بار	یا الله یا رحمن یا رحیم هزار بار	سبحان الله والحمد لله هزار بار

نسخهٔ علاج [illegible]

عناب بادام ۱۰ دانه | آلو بخارا ۱۰ دانه | سپستان ۱۰ دانه | عناب ... | گل گلاب ۱ توله | گاوزبان ۲ درم | نیلوفر ۲ درم | بنفشه ۲ درم | [illegible] ۲ درم | خار خسک ۲ درم | اصل السوس ۲ درم | گلقند ۲ توله

[illegible] گلقند را حل کرده [illegible] صاف نموده [illegible] شربت [illegible] ۲ توله [illegible] نموده [illegible] ۴ توله [illegible]

نسخهٔ حب جدوار جواهردار که [illegible] حکیم محمد ارشد از بیاض حکیم [illegible] [illegible] حسین [illegible]

جدوار ۱ توله | زرنباد ۱ توله | دارچینی ۱ توله | دارفلفل ۱ توله | بج ۱ توله | قرنفل ۱ توله | سنبل الطیب ۱ توله | اسارون ۱ توله

صمغ عربی ۱ توله | بهمن سرخ ۱ توله | بهمن سفید ۱ توله | شقاقل ۱ توله | طباشیر ۱ توله | تخم زردک ۱ توله | تخم خربوزه ۱ توله | تخم خیارین ۱ توله

تخم کدو ۱ توله | تخم ترتیزک ۱ توله | سعد سالیه ۱ توله | دارچینی ۱ توله | مروارید ۱ توله | کهربا ۱ توله | پوست ترنج ۱ توله | پوست پسته ۱ توله

بسفایج ۱ توله | بهمنی ۱ توله | اشنه ۱ توله | مارشکر ۱ توله | لعل ۳ توله | یاقوت نیم توله | مشک ۳ توله | عاقرقرحا نیم توله | زعفران ۳ توله

ثعلب مصری نیم توله | صندل سفید نیم توله | زهرمهره نیم توله | درونج یکتوله و نیم | قاقله یکتوله و نیم | آمله یکتوله و نیم | مصطگی یکتوله و نیم | عود قماری یکتوله و نیم

مغز بادام ۲ توله | روغن بنفشه بادام ۲ توله | فرفیون ۳ ماشه | ورق طلا ۳ ماشه | ورق نقره ۳ ماشه | عنبر اشهب ۳ ماشه | جوز ...

ادویه را کوفته بیخته با شیرهٔ نبات و گلاب یا عرق بهار حب سازند خوراک یک ماشه

دواء خشک اگر خواهند بجهت رفع یبوست دو توله روغن زیتون اضافه نمایند ه ۱۱ توله

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

افریدون که در زمین شفقت جز تخم نکشت بعنبر زندان خود این توقیع نوشت که صفحات ایام صحیفهٔ اعمار است در آن منویسید
بجز آنچه بهترین اعمال و آثار است قطعه صفحهٔ دهر بود دفتر عمر همه خلق اینچنین گفت خردمند چو اندیشه نگاشت
خرم آنکس که بر این دفتر پاک از همه حرف رقم خیر کشید و اثر خیر گذاشت در خدمت نواب عکاسباشی در غرهٔ ربیع الثانی شهر ۱۲۹۴

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

[illegible]

[illegible]

وصف چهار صفت ... شاه عباس ...

[illegible]

[illegible]

خامه ... [illegible] ... سطرهای ... [illegible]

[illegible]

عشق ... [illegible] ... عقل ... [illegible]

[illegible]

[illegible] ... سلام ... [illegible]

[illegible]

مجموعه ... [illegible]

[illegible]

آسود علی الخصوص ... [illegible]

[illegible]

خورداید [illegible] ناپیدا [illegible] سر [illegible] گلزار [illegible]

زیب و لطف در سکون و رنگان صورت بدیع [illegible] اسلوب [illegible] خاطر

جیب دوران مرصع صدف [illegible] امکان صورت [illegible] تمام [illegible] اصحاب حال [illegible] نشانه

و علقه ابداری چمن بدر چمن [illegible] نازک [illegible] عبارات [illegible] در [illegible] همه جا جوهر [illegible] اعجاز [illegible] آرام

سر تا پای نازک عبارت و پای تا سر [illegible] یاره [illegible] لب [illegible] دی [illegible] قلم [illegible] سحر [illegible]

و لطافت مضمون [illegible] الفاظ [illegible] گلشن معنی موزون [illegible] کار [illegible] چمن [illegible] رعنای [illegible]

و لطافت مضمون [illegible] خلاف [illegible] ستان [illegible] تمام [illegible] در [illegible]

خواه در [illegible] بیان و [illegible] انجمن [illegible] اعجاز [illegible] ازو [illegible] سخن

همنشین [illegible] راه [illegible] سخن [illegible] نظر [illegible] کلک [illegible] اشعار [illegible] است

محفل [illegible] وجود او [illegible] مانند صحرای [illegible] نگارد [illegible] همین [illegible] اره

دشت [illegible] عاشقانه [illegible] سخن [illegible] بسته [illegible] دارد [illegible] جان

از دل [illegible] و [illegible] اگر [illegible] صحیفه [illegible] خط [illegible] سخن [illegible] من

است [illegible] الفاظ [illegible] نازک [illegible] دیگر [illegible] بلند [illegible] بیان [illegible]

و از نار قانون [illegible] سخن [illegible] دیگر [illegible] زیب [illegible] جان [illegible]

اوراق [illegible] شکل [illegible] اعجاز [illegible]

[illegible] و همت [illegible] جنید [illegible] زمین نهاده

فرو [illegible] امید [illegible] انجذب [illegible] موافق [illegible] و [illegible]

درستی [illegible] تمام [illegible] سخن

[illegible] دو چند [illegible] داده [illegible] باز [illegible] آن [illegible] ز [illegible] درداده

باران [illegible] همنشین [illegible] دارد [illegible] سخن [illegible] تراز [illegible] داده [illegible] ازو

لمس [illegible] سوار [illegible] عالم [illegible] آورده [illegible] سخن [illegible] گلشن

و قلندر [illegible] سخن [illegible] جهان [illegible] اعجاز [illegible] عالم [illegible] فارس

و افکند [illegible] کامل [illegible] پایان [illegible] لمعان [illegible] سلطان [illegible] ملک [illegible] خود [illegible] عالم

داو [illegible] زاده [illegible] سخن [illegible] نیل [illegible] جلوه [illegible]

دو [illegible] سخن [illegible] ملکوت [illegible] جلوه [illegible] بیان [illegible]

روان [illegible] دو [illegible] جام [illegible] نصیحت [illegible] بنده [illegible] سخن

[illegible] جام [illegible] دست [illegible] باده [illegible] آورده [illegible] سخن [illegible] جام [illegible] داد [illegible]

داده [illegible] شاخ [illegible] مانند [illegible] سخن [illegible] دریا [illegible]

کشته [illegible] سخن [illegible] سلسلة الذهب [illegible] نسبت [illegible] سخن [illegible]

از لطافت [illegible] لطف [illegible] سخن [illegible] قلم [illegible]

[illegible] دانش [illegible] نفس [illegible] سخن [illegible] جام [illegible]

نظم [illegible] فرمان [illegible] سخن [illegible] اعجاز [illegible]

بادی [illegible] سواطع الالهام [illegible] معجزه [illegible] اللؤلؤ المکنون [illegible]

گوهر [illegible] جام [illegible] لالی [illegible] منثور [illegible] و [illegible]

[illegible]

زلف سلسله

[illegible] زبان [illegible] عجب

[illegible] جهان [illegible] عالم

[illegible]

آن [illegible]

[illegible]

[illegible] الی باب [illegible]

۱۸۲

[illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

ولہ

[illegible]

سینه تیره و مجمر عنبر از دود آه پریشانه · به تاریکی کشیده هم خود لیلی را از زلف پریشانه

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

وله

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

از جواهر مجسّمه یادگار کتاب فصل الخطاب
منقول است که هر که این دعا را سه نوبت هر روز
هفتاد مرتبه بخواند مستجاب گردد
اللهم بحرمة الحسین واخیه
وجده وابیه وامه و
بنیه فرّج عنی من الغم انا فیه

وله

همین جلوه کردن صبح مرا

سرکردن باغ را نفس ...

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

مرزا ابراهیم

[illegible]

سخن

[illegible]

از عکس او بست ... گل ... [illegible]

[illegible]

زان ... جلوه ... محو ... [illegible]

وقت ... [illegible]

... ... [illegible]

شد ... [illegible]

نه ... [illegible]

وحشت

[illegible]

گر ... [illegible]

ناصر علی

رنگ عشرت بر نمی‌آید ز دل آزرده ام
شکست خنده بگیرم در این کباب را

طوطیان سوا ز لب لعل صدف بر رنگش
غوطه در سیخ شکر چشم ز سینه رد منقار را

دشمنی خوب ختم شیخ و برهمن علی
بسکه از شوق شکستم سبحه و زنار را

ندانم هر شب از شوق که این شور محشر ها
نمک در پرده‌های خواب میریزد اختر ها

می‌درانم سینه کیفیت داغ افزودن ها
که چشم طاوس در پرواز می‌آید مجمرها

دل در سینه دارم از کتان یک پرده نازکتر
که بر زخمش نمک تا میزنم مهتاب می‌گردد

تو چشم زیبا خواهی ناز خوبان خواب میگردد
بطرف سرو قمری از سینه سیماب میگردد

نیاز عاشق سوالی جبین از میان رفته
تهی از خویشتن هرکس شد محراب میگردد

علی از نو خط طرز سخن انداخته دارم
که تا بر آتش حاسد همه سیماب میگردد

تا تیغ خوش خرامم تو تیغی کشیده است
طاق کلاه فاخته حقی بریده است

[illegible]

هر شب از شوق تو ای سرو روش [illegible] تنها
شمع بیرون ز لگن در چشم از بر وا نه

ولہ
ای فدای سر و پا بر و اخواهست [illegible]
همچو برق آواره شوق قدت آغوشها

ولہ
ای بسیار ز خیال تو پروانه داغها
چشم برق تبسم لب نازت چراغها

ولہ
تا بی سخنی نازک سر سرکش کلاه ما
چو آینه به نفس داغ نشود دل ما

ولہ
یک چند تکلف خانه دل آفتاب ما
بی‌دل از شبنم جدا آب گهر آتش فزا ما

ولہ
هست پنهان چو [illegible]
مردم دیده شبهات مگر خانه ما

[illegible]

دیده ام در علم صحبت رنگین صد کتاب
کرده ام یک مصرع تنها نشینی انتخاب

ای دل دنیا ز غفلت زنده دل بنشسته ام
خفته دایم مرده کار از زنده میرسد بخواب

چشم وا کردم بروی راه دل حیرت گرفت
روزن این خانه را بستم بنور آفتاب

ولہ
هر که آمد در جهان دایم پریشان بوده است
موج این دریا بیاد نم دست بر هم گشته است

تا صبا بسته چشم تو در کلبه گلگشت
[illegible] مرغ چمن مژگان خواب آلوده است

۱۸۳

[illegible]

که در بتخانه و برهمن [illegible] که من دارم   چراغ کعبه و دیر است آنانکه من دارم   بدست آورده ام دل را [illegible]

همه لطف و معرفت [illegible] که من دارم

وله

[illegible]

یکیفی آن ... خلوت آتش بود

... شکفتها بهار من هنوز

[illegible]

۲۷۰

ولہ
بسکه غفلت ... [illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible]
[illegible]

ولہ
[illegible]
[illegible]

ولہ
بسکه داده ... [illegible]
آب در خواب ... [illegible]

روشنم کم ... [illegible] ... ام
هست خال چهره زنگی چراغ خانه ام
[illegible]

[illegible]

[illegible]

۱۲۱۹

دیباچهٔ گلزار بسم الله الرحمن الرحیم ابراهیم عادل شاه

خرمی چمن سخن بطراوت حمد بهار پیرایست که گلزار ابراهیم در رخ روسف طلعتان فردوس نکهت زینت داده و اجرای لفظ و معنی بکجنت شنی تارک آرایست که تمی خلیل خو یعنی ابراهیم عادل شاه در هفت اقلیم بهر صفت یگانه و معمور گردانیده صفت اول معروف که با وجود جهت کثرت در شاهنشی بمه وحدت معنی کلام معجز نظام لو کشف الغطاء ما ازددت یقینا وصف حال او ساخته و گلستان سنت و عقیده اش با ازخس و خاشاک و شبهه پرداخته مجموعه عرفان

[illegible]

به پیرایهٔ اجتهادش رونق بر شرع مفتون و بدرستی اعتقادش کار ملت از شکست مصون فرق دین آسوده سایه حسن کلاهش شور ترویج ملت نمک مایده خوان شهنشهیش با مردی تقوی هیبش پایست کاخ ایمان خار بنیان

[illegible]

نفس سرکشش زر بر دوستانش در هر رشتن ضابط رشتش عنف از زر تیغش علائی حلقه در گوشش شرع ولائی گرز دار الفضلش ان آرند اسمان سولت کشان آرند تا نا یکوسحاب بطبر شرع لب تشنه بیره زن زدو ریغ

۶.

[illegible]

در بیانش نار جمند بها کو تی مهکسند بلند بها نه چنین شاه کشورش خوانند در همه چیز سرورش دانند نه بجایش عدیل او نه بهتر صد فلاطون بهزار اسکندر صبح گردون کدام روز و ماند که بروزش فلان لقا دخواند

صفت چهارم

[illegible]

و بآز فروشان بازار عز تا سعادت دی حمد فرو دین غلغلک کس عمل در بازش نظم می عیشش و آن ظلم جاک بین قوی بخت کوب زور عمل عدل از انصاف او ترازوی عدل کر زخار خلیلی زده سر کرده سلاح گزند بر

[illegible]

فیمانا نشور و جان غنیمت شمرده نظم آورد در و غاز کاسه سر بسر گشت چشم شیر برد

چشم زنه گوهر آسا سوفار ٭ بسته سفت در دل شب تار ٭ زخم زنبور چو خم خوش رنهم ٭ اجل از دست افگند زهرهم
ظفر از تیغ او است قصه طراز ٭ نیست بر دین زبان کفر دراز ٭ از کمانش بخسته تیر خطا ٭ قبضه از دست او گرفته قضا ٭
نامه ظفر نامه او کشنده رقم ٭ چه قلم در دست گشته قلم ٭ آرزوها خصم گشته به بین ٭ هیچ کس تیغ کین زمانه چنین ٭

[illegible]

لافدار شیشش از پری دریا ٭ پیچ کرده در شش حباب است ٭ وعده او شده وفا بهش انتظار نگشته گمگشتی
ماه در زیب سکه شاهی ٭ در درم عرق گشته ماهی ٭ کمترین بذل ملک شهر داده است ٭ نقد صد گنج صرف کرده است
کار افتاده از جباران سوا ٭ دیده آن دست گوهر فشان سوا ٭ صفت هفتم صورت زیبا و طلعت جمال آرا
حسنی که از ابراهیم علیه السلام بیوسف میراث رسیده بود و تا غایت در تتق غیب بودیعت مانده بود اکنون

[illegible]

صفت هشتم سیرت پسندیده و اطوار گزیده ٭ صاحب خلق و کمال ٭ جامع صفات جمال و جلال
بمطالعه نایف لطیفش بیگانگان در شرح می آشنائی ٭ و در حله پیروی بهبر لطفش پرو بال خضر تشنه وادی را ماند
آب سحاب تیر برکش هم فرو نشسته غبار طامع و عناد ٭ و هم روئیده بهار صلاح و سداد ٭ ریزه خواری خوان نعمتش

۸۰

الکن نعمت سیر چشمی ٭ و چاشنی کبر شهد را فتنه شوربختی لذت زهر چشمی ٭ بجوه ماهچه از سرش نور در دیده انبار
و بر صفحه ضمیرش گاوی آفتاب ورقش را ٭ تند بارانگی بمالش سوخته سندان ٭ دسو امان قضا بخاید از بحر
عدالتش کند دندان ٭ از قصور تاریک و بیش نشتر در روسیاهی ٭ و از تعقل بعد از بیش کوه در کمر با تن

[illegible]

انباشته ٭ و بکلبه طلافت قفل نگشت در بیاض بود گشته ٭ روشنائی بانش شام طیلسان صبح طرازی
و در بستر او بیش کوتاه در کان در زبان درازی ٭ دست دست رس معانی سره گشت ٭ قفل فرش بر طاق نسیان
نهاده ٭ و قدرت خریداری الفاظ سنجیده گرانسته قفل خوش بر بیاض کمی قیمت داده ٭ عبارات ابکار بی تو عدن

[illegible]

و غلغله فضایل و کمالاتش در منزه سکان سپهر هفتم ٭ کاو نعمت آن آن که بر خوان هنر انداخته بیش انبار بنده
و تحفه شکر و ثنایش در زین کام و زبان نگارند ٭ زبان شکر خود گرانست ببذل زر و سیم همانا نهی هنر وران
شکنی ٭ و تجشیل معانا و مضامین دیوانها نهاده غزلان رنگین ٭ بالطف رنگیده و معنی از جمله معانی انعامی که

که در جریده اشعار این ثناخوان ثبت است اشعاری مربوط روزی در تعریف بود و مذمت اسب لاغر شعری گفته
ایستادگان مجلس بهشت نشان میشدند شاید بخاطر هم گذشته باشد که طبیعت بکاهی از خود و دامنی از خیال را
فربهی و فکر سواصید افگنی هست اهمیت را بعبرت فرا گرفتن دریافته قریب بیست معنی و تشبیه رسا تدوین ادای

[illegible]

بعضی از حاضران و مستفیدان اند و تعلیماتی که درباب شعر و شاعری نشسته شد از بس اقتضای مقام و مناسبت
بنای کلام والتزام افتتاح والتیام اختتام تفصیل و توضیح واجمال والمام و سنجیدگی عبارت و نغزی
اشارت و متانت معنی و جودت لفظ و چسپانی ربط و شکدرزی کلمات و درستی ترکیب و نسبت قافیه
و نسبت ردیف و تلاش کیفیت و صافی سینه و پاکی زبان و عرق ریزی و سحرخیزی خواب

[illegible]

این پایه نباشد بر تخت پادشاهی بر آمدن دست نه دهد و نادر رحم و مهربانی دریا نشوند که مهر
و دارائی و فرمان فرمای بکف نمی رسد و تفوق پادشاهان بر هم مهربانی و شفقت است نه بعریض و طول
مرحمتش بر روی هر که خندید دیگر بر زخمش انگبین مالیدند طفلی که سرانگشت مهر بخشش لیسید لبش گزیده ماست
مادر گردید بتقریب حرف مهربانی در نقل همزبانی که سند اعتبار و سجل افتخار این بیمقدار است قلم در تحریر

تا

[illegible]

او بر داشته بمنزل العیان مقصود توانم رسید شده

[illegible] چشم [illegible] صحرا [illegible]

[illegible] صحرا [illegible] راه روان [illegible]

از گل داغ [illegible] شعله آتش [illegible] دل [illegible]

[illegible]

[illegible]

و نقوش [illegible] عکس [illegible] که ذات است [illegible] تحریر اشکال اقلیدس [illegible] از دایره و [illegible] است و [illegible]

مباحث تجلی و خارج مرکز فلک الافلاک اتحاد مبغ شناس حقیقت اساسی داند که شعله آتش گلنار شوق و [illegible]

داد آتش [illegible] ربطی نیست و پرتو آفتاب عالمتاب اشتیاق [illegible] نبود چراغ افسرده [illegible] طراز

[illegible]

بسم الله الرحمن الرحیم

قال علی بن ابی طالب علیه السلام لا یعرف فضل اهل الفضل قال بعض الشعرا ان المعلم والطبیب
کلاهما لا ینصحان اذا هما لم یکرما فاصبر لدائک ان جفوت طبیبه واصبر لجهلک ان جفوت معلما

بسم الله الرحمن الرحیم

معالجه‌ای که بکرات و مرات به تجربه رسیده و در اسم داوی
بهمین مطلب در ظرف ... و تخم بوادر جوادر
نیم کوب کرده و در ظرف سفال آب ... ریزند ... داخل آن
کرده ... شبانه روز در زیر آسمان بگذارند که آفتاب و شبنم بخورد
و ... بعد از سه روز هر گاه آب ... کم شود دیگر داخل نمایند
و تخم بوادر را کوفته و ... ساخته با آب ... مخروج ...
قبل ... شود و بعد مخروج ساختن آب ... و تخم بوادر ...
که ... ربع ... بعد ...
یک ساعت ... که ... صبح ...
بشویند ... قسم ...

[illegible]

[illegible]

دفتر شناسان
عالم امکان کامبخش
سخن جهان قلم و دست
باطن نکته بخود دانش است
در مصباح شبستان دل عارفان جز
وزری وقت طبع ملازمان روشنائی بخش
چشم چراغ معنی و دانش را آئینه خانه دل
مزال کرا از ساده لوحی باطن و سستی ادراک یکدل بی نفسی که
دیده حرمان کشیده مستعدان از قلم سرخی مژگان بر آب زده
جان جلای دارد که اگر مخاطب برقسم دیوان اوراق صحیفه اش را از شوق سیاه قلم
ایام افتراق مکدر سازد بر مزیت او و حفظ انتخاب سطر و فاق در نظر احباب تعاقب سحاب
دل چون بر شست تا تو نفور کند نوع آنکه چون درد باچکنات صحیفه الاخلاص محبان که صحف فضل این نفر تا نوانست
فراموشی معنوش بلکه فکر ده و فراموشش نیست خدام بر این فراموشی فراموش کرده در انجا طره دانسته
مجاوران احوال خبر یافت ممنون و خوشحال فرمایند زیاده در باب بست والت و عمر مخلد باد

[illegible]

[illegible]

زنقش آنکه نگون آری غنچه عرب و اولیاء نفس بحبس فراق
بیرحم مهر هستیم

عذر دراز نفسی کفر نوشته کوتاهی شده این موج و دیگر اسباب است که عذر تطویل باید گفت و خجلت اطناب
باید کشید ساعه در سعادت تقاضای که در شکر گذاری ناطقه نشاید از شادلبا گفتن آتشی سخن هنوز هم
اما جز آخر سکوت و عجز و درد سخن خود کنده دعا هم احرام کعبه اختتام است نظم کو اجابت لب باین باز
کعبه اهل دل ابراهیم باد تا بود عیش و عشرت انتظام عیشهای خاطرش تقسیم باد از همه نوبت دوست ز دست
بیش قدرش چرخ در تسلیم باد تا بکیا جمله سلامی یست خاطرش را اول دو نیم از بیم باد عقل کل
در مزرع تمنا دلکش خوشه چین خرمن تعلیم باد دستان نخل ختم لستان خوش عشرت کلکه ابراهیم باد

[illegible]

بر روح خالی برست از نفرد دست بین دل سوکه بر مید بوست [illegible] و در لحن
بر نوا زنی هست آنکه فال دین مضراب بر ترش بر صد است وصلوات بر شعر و آوازی
برای وال محال سخن که بر نکته حضرت حشت ان سازد عشق نفر است نظم سلطان زمان که جمله وقتح است

قانون طفیل ادنیٰ نغمه درست : درشش جهت از شعبی اوزده دم : هر کس ز دوازده مقامش خبریست
اما بعد مژده شنیدن را بگفتن سخن شهنشاه سخن نکته پرداز : ترانه طراز : عرش طارم افلاک حشم
کیوان همم : برجیس شیم : مریخ حشم : خورشید علم : ناهید نغم : عطارد رقم : قمر خدم : شکیل اقبال

[illegible]

ودلارای از دو رشته هم می مانند : حبذا ابر ویز بار بدترانه که سرگشت نغمهای سرت نوازش
گوش محبت هوش میمانند : شمیم خلقش با نسیم سوختن ختن نافه در جیب و دامان : و نسیم
لطفش غنچه سوجمن چمن خنده در زیر زبان پنهان : ترنم زمزمه نمایش نطق سلودم نوازش تو بر

[illegible]

ریشش درست : کوه بر در نظرش بقدر تر از ریگ صحرا : وعده اش بوفا زود تر از موج دریا : باشکوه
بحر عطش ابر سعد رفتنا : و به نسیم رخ ز دل فروزش آفتاب سود رخشنا : همسنگی حلمش گرانی زمین
و با جلوه قدرش بلندی سدره پستی گیاه : نخل ناکی سربلندی که از کوتاهی سقف فلک بر جا خمیده

[illegible]

خواص را [illegible]

نظم ز بس در نغمه انگیز بست آرام : نه زود رقصد اگر در گور بهرام : تذرو نغمه بر لب آشیان ساخت
ترنم خانه در کام و زبان ساخت : بنهر مرغ و لهجه آهنگ : که از بام و درش میرود آهنگ
هوا را ز استماع نغمه آن حلق : که موسیقار سازد مرغ را حلق : زبان ها از شراب نغمه مست نغمها

[illegible]

زهره سلام زهره از پرده بدرفت دل نظم قلمش مانند صفحه دهر : رقص منقح جبهه ناز
نظم ز خطش سرمه بردرچشم دیدن : ز سازش حلقه در گوش شنیدن بفرتاج و نوکشته خورشید
بتارساز او پیوند ناهید : چکد جزخامه بر دلو باشد : عطارد از دواتش قطره آب : عروس

عروس صفحه سو خطش نگاریست · حرفش گرچه خود هر یک نگاریست · نقطه بر حرفهایش دانه چیدست

چنین دام نکوگیری که دیده است · گمر جنبی درین صورتگری است · قلم از طره حور و پری است · بگرد

طایرش بر صفحه آرام · نسازد گر بر خشش مهر خود دام · اگر بلبل کند آوازش گوش · دهد آواز مسیحا پرواز

[illegible]

هادکان عرب نکته رخش · گاه تفصیلش قطره منبع دریای بیکران · دوقت اجمالش ذره منور آفتاب

درخشان · اوراق طومار بلاغتش آویزه کعبه فصاحت · شور شیرین گفتارش نمک خوان حسن

نکته خامه الماسش مهر گنجینه اسرار · شعشعه شعله تو مخشش صیقل آینه اظهار · کام سخن در رشته قالم

[illegible]

نغمه و آهنگ ثابت و لازم ساخته اند · که بترتیب و تسوید کتاب نورس پرداخته · وسامعه و ناطقه را

از خواندن و شنیدن آن نواخته · والتزام این بوده که چنانکه تازگی معانی طراوت الفاظ بخشیده · نوای

نغمهای که درین اشعار در رشته بسته حلقه از بر در وطا گوید · و بهار نفس گویندگان کرد نغمهای نو دگیند

از

از زوالای خطر شنوندگان رونده · ارباب نزهت گزینه

[illegible]

خضر تشنه سیرابی ادا · مسیح مرده جانبخشی هوا · نکهتهای رحبته · غنچهای درلسته · رنگینی الفاظی مو کار

و شگفتگی نثرش بر باد · نظم · زر بخشش گل دو رخساره جوی · نشاط و ابیش ملی درتنا زنع رونی · نکو نورس

فردوس برین است · رسیده از داور بنشاه سخن رس · بفرهاد نقشهای نقش فردوس · ره به مردی برتابنگ است ·

[illegible]

منجر سیار بشودند · نگاشته خود البسه سنگ الماس نشته · غرض که هم منت من از همه وافی · و هم

انتزاع نسخ از شگفته بانی اوست · نظم · ادب آموز و نکته اندوز · کرعراقی و کرخراسانی

کو فلاطون که با همه سبقت · تکند زانوی سبق خوانی · وانکه خود نفس نفیس لوتحه تقریر دیباچه فرموده

فواید واغراض منظورست : آری مدفع کز نه عین الکمال عقد لالی شاهوار خذفی ناجارست وصیقل
جانفزای باغ ولستان خار وخسی در کار : کافور در جنب قیر کشیدن : وشکر بعد از حنظل نوشیدن
حکمتست : وفی الحقیقه دیباجه هم بقبض تعبیه تست که بتقریبات فزوده اند که کسی در باید

[illegible]

سخن : وسخن والادر نسبه بالضروره از بابه خوانده نتی : بیش جای جاهر فروش بیاقش ست که
یکی در نمکستی گوهر گران بها دل غنجه گشته : تا مشتری سبک مایه دست بیچ تواند داد : ودیگری دم قلم زرست
رقم سواد تیری پردازد : تامبصر کند نظر چشم تماشا تواند کشاد : جمع صفحات خاطر خاص وعام

[illegible]

مطلع کردند : بتقریب این دعا یاد آمد که اطناب نه از اوایل نظم بزمزمه دعا اختتام در نوازی اثر
اتمام واجب دانست : تا از کاسه طنبور خورشید تار شعاعی در دمیده است : نسیم نغمه از مهب مجلس
خدایگان ورزیدن باد : وتا بر قانون سخن تار نفس نواخته مضراب زبانست : ترانه ثنای جهانبان از ذخیره کام
وزبان جهانیان باد : نظم : تا دوم غیبر لفظ چنگ وقانون آورند : لفظ پردازان مغنی سازد در زم بیان

[illegible]

۱۹۶

[illegible]

وللّه کاران [illegible]

نحو عبد افیاض مست : از لف خویش منالون : نسبت بدامان کسم احتیاج : بسکه از این آب خجالت
نرم : کالشم در ته خاکسترم : حضر حجسته قطعه می بابدم : ورد دم توفیق ومی یابدم : تا شود برق بدمن شوم
شعله شمع آفت خرمن شوم : برق صفت سوخ تکا بو زنم : نقره کلمه یک نگه الو زنم : بسکه گرم از بر تو دیدار ب
گرم از ان کشمکش انقلاب کمست

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

نقل نقار رقعه

بعد از عرض بندگی اعلام آنکه [illegible]

[illegible]

۱۹۹

[illegible]

۳۹۱

[illegible]

[illegible]

و آن [illegible] حسن [illegible] فغفور [illegible]

[illegible] مانند کوه [illegible] از فشانده [illegible]

[illegible] بر [illegible] حرفش [illegible] آسمان [illegible]

[illegible] مانند کاکل [illegible] گرد [illegible]

[illegible] مانند [illegible] ماه [illegible] مانند جلوه معشوق

[illegible] ساختن [illegible] صبح [illegible] عیش [illegible]

[illegible] افلاک [illegible] جانان [illegible]

[illegible] پرده [illegible] گذشته [illegible]

[illegible] صبح [illegible] مانند [illegible]

[illegible] آسمان [illegible] مانند [illegible]

[illegible]

در تعریف شمشیر فرموده

افلاک [illegible] از [illegible]

[illegible] نقش [illegible]

زمین [illegible] نقش [illegible]

آسمان [illegible] نقش [illegible]

اگر خامه از سر گذشته بیف[illegible] شدی این شمشیر بی نظیر نمایداز ظرف[illegible] از آن بر صفحه روزگار خواهد ماند قلمی که نام آنرا بر زبان راند تعویذ بر بازویش باید بست و کاغذی که بر نگارش وصفش دهد دعای جوشن اول بران باید نوشت سبحان الله چه شمشیری است که از گذشتن نام آن بر زبان نفس قطع وار رسیدن وصف آن بگوش هوش از سر بریده میشود و در راه دور و درازی که حکایت شدی آن سر شود مانند راه عدم یکدم بریده میگردد

[illegible] نارها که حرف جلای آن بمیان آید یک نفس مثال صبح روشن میشود مگر آتش از ان بجز من افلاک رسیده

که ستاره اهل این روزگار کم سوختن و خیالی مگر ازان بد اهل گذشته که بر جان خلق محتاج دو ختن است بلکه شدی

آن تیغ فرزند را از پدر میتوان [illegible] بدید و عاشق از معشوق جدا میتوان ساخت بر بدن اندام جوشن آن قطع بطراز

بلال عید میتوان کرد و مهر ابروی بتان از دل میتوان بر بد کسی که ابر بمیان است عدویش کم نسبت و انکه

از احمایل ساخت دشمن در میدان او گوی سر را باخت از روز خشم یکه بخلاف شب تار پنهانش میتوان کرد

و از صفا با دم صبح نسبتش میتوان داد مقابل صبح حشر است که عالمی را این گشته و آن زنده بسیار دنا حرف

شدنش در سیاست زخم دهان خلق را میتوان دوخت و ما حکایت حدیثش در کار است که جان اهل روزگار را فرو

نمیتوان کرد اگر اسم شیر جو آن بنود چرا از شدی و حدتش تو هم باید داشت اگر بار نشان هیچ و تاب آب نرآید از شتی

چرا از ضربش خوف باید نمود اگر با امتحان روزگار بر روی کسی بر شنید دیگر چشم کسی بر روی خواب و استراحت نخواهد

دید و اگر زمانه در جلا بخشش برابر گیرد هرگز از خجالت بروز سفید نخواهد گردید از غیرت شدی هرگز احتیاج به بخت

برزه و زنجیر علایق بسیار رسیده و قطع کرده و در حدت جلا برد کاری نقصان ندارد به سنگ و سند این

روزگار سخنهای سر خورده و گذشته است از خط جوهرش چه بسر گذشتها میتوان شنید تندیش کم نه است

[illegible]

واعوام مرآورده ... [illegible]

مهر و ماه ... [illegible]

کاغذ ... [illegible]

لیلة القدر ... [illegible]

[illegible]

[illegible]

من ابو الفضل

[illegible]

وچون سای سبید و ملک آستان امام الجن و الانس امام

امام رضا علیه التحیة و الثنا مشرف شده روی نیاز

بران خاک آستان سود

ابو الفضل

[illegible]

[illegible]

من کلام افصح المتکلمین

[illegible]

من ابو الفضل

[illegible]

سواد رقعات

[illegible]

سواد مکتوب خان

[illegible]

سواد مکتوب

[illegible]

بعضی
اخوند برادر و جاوید سیرت امان
از ازل بیمار بجای تو حسن دل بر ساعت پس از آن خرده نبود
آنجا در مراتب سعادت و سیادت نیکوی حال و جرات مرادات نیک بخت بیخ آستانه این ابر دستگاه
بر بغد بر اسباب هر سعادت امور علاقه جان نیک بخت در ابرحمت منعصرات و بر نیک بخت بنده نیک
بر ربود این نباشد و رعب و اسید سکاه دستمدار ان بهره کرده میل مبارک نیکوی خواجگی است
جبر و این تعلم با نیاز و علت و انسید گاه نیک بنده و ای مسیر از فضل مد عالم نیکی از مراتب نیکو
و فرستادن نوازش عهد و آن بر کشیده نو بآب رحمت عالم نعمت این بنده از فیض سرکار نیکو شد

میرزا عبد اللطیف بموسوی خان

فرزند و مان سیادت و نجابت
صدف نشین مسند دولت و نعمت سرراج
مجموعه فضل و افضال شیرازه دفتر بکنت
و اقبال رئیس بخش شب تار هندوستان مرکز
صاحب و علاء دوستان سلامت طار هوش از شوق
رسیدن بهار خدمت آن چمن آرای نگارستان رنگین جهان بیرواز
سیاه و که مرغ دست اموز خانه که راه و در دست قفس بستگی مانند برزاغ روی
بابان رساند مرحبا سخن پرداز محکمه شعله شمع معرفت بلبلان نو اسیج گلکش برای ابراز
مرغ نشب ابنگ علاقه هندوستان بنیاز و جهد اوبت وطن سازی که دست علاقش چمن فزاغ
جب وطن را از علائق لعل مانند شیشه تنگ شکسته جا داده جای که انگشت مغرب عالیش گره کشای رموز شود با شاره ابرو
موج غواص حکمت العین حیات دراصل میتوان ساخت و انجا که مهند سیستی دهن نا قیس دروازه رسیدن مطالب بحوران مشهورا
نقاب بخش خاطر گرد و بملاحظه نقش نار مسطر صحت و سقم هر قانون را میتوان یافت چون کاسه و بهانه دیده و گوش شنافان را
عنقریب از نعمت دیدار دولت گذر آن یگانه روزگار متمتع بخشید ملا دین زضمیر مهر تنور فیض تاثیر برتو افکن بوده باشد که
موجب حرکت این نو منگار بر هوای لطف علمی متاع و دنیا نبود بلکه بنگ ناکس عقل محرک این سواد شده که درین بار یک تار از خامه
بحربهای رسد در بجا خود گرد کساد جهان برخواسته که متاع عین را نمیتوان کشود دود و دستاره سوختگی بر خبه جیده
که بیش بار نمیتوان دید درین بلاد و دکان خود فروشی را برای رواج تجوید جیدن و بر خود بستن لازست برا خود بست
جزی نبود که بگوید بجنبم و در رشته رخود بستن را بدست بناورده ام که بوسیله آن خود را بکردن خریداری توانم
غرض از آمینه این جلای وطن سوای عکس چهره مدعا و این نقل و حرکت بجا عدد دوری دوستان و شماتت
اعدا چیزی مشاهده نشد و درین حمام که بکنز ابرهیش بنیت از موی سر شنیز و لاک ضمنان برای کسها برای
حرکت دنیا و رخته پیداست که چه قدر پاک از جا بیرون توان رفت اگر آب چشمه حیوان و نیت باین کف خاک ما
تاب باریک روزی مقدر میساخت لباس تجرید چه عیب داشته که باید ثمره اقبال نکوکاری مشیر دولت دنیا
که از جامه عریانی نیک بر بن نه تمام رست تن باید داد و کلاه ترک را چه بر سر آمده که در چاره صداع احتیاج
بصندل سائیدن چنین بدرگاه ملوک که بصدیع آن آزردن سر بر ننگ بلند تر است سر فرود باید آورد و سر فرازی سلامت

گر افسر شاهی بکر و کلاه نمدش میرسد و خانه گوشه گیری آبادان که در بان توفیق که بروهای صاحب دولت نام را انجلو نگاه دارد آید
نشیده خانه صحرای چوب نشست کرده و جامه فقر هم سخت رنگ بست بر آمده ساختن به پریشانی اوضاع را شانه کاری حسن
عاقبت بسید ام تکیه بر توکل بالش پر از زیر سر تن پرستی دور برانیده بوریای کنج کلبه ام بحا در ساخت سفر قالی کرده بسته
و بخشنده خواری و عزت میداند که الحمد درین دیار ببرخی بردوم و هم الحجاب که اهست که کدورت از وضعی که دارد علت این نزار
طبیعی خود لله رست معاذالله ربی الانصاف منستم که بخود شلتاق کنیم بین که هر گاه چیزی نبود هم ونداشتم که بیروه باشم حاصل
باین نحو صرف کردن در بیران حساب زیاده از اندازه حوصله این ناتوان و بجان زیانستی که در خدمت کشیده فرغ رسیدن
بخدمت آن قدردانست چندی قبل از این اختلال بفرغ عالی رسیده بود که تاب تحمل آن نیاورده گوشه گیری اختیار نمود تا اینکه
مجبور ساختند که بهر یک از جا بار صوبه که فرخواهم روانه شوم با ساختگی چمن اشتیاق خدمت خدام کرام بی نهایت بود آمد
انصوبه را فوزی عظیم دانسته التماس و توقع آنکه بعهده ملازمان مقرر فرمایند که این قلیل جاگیر را بدستور جاگیرات سرکار
آنجا ضبط نموده نحوی نمایند که فقیر را هیچ چه دخل نبوده قدر خرج ضروری از سرکار ایشان میافته باشد توجه ایشان نسبت به
جبر تصدیعات گذشته شود و چند روزی بر فاه بگذراند بعد از آن میخواهد که ترک این کار نموده مشغول کاری شود که تا
آید در واقع با وجود سهولت این امور نسبت به بنده کار نیست که مخلص ایشان از ارکشنه عرض میخواهد که تا
در مقصوبه سبت و ملازمان بدولت تشریف دارند در هیچ کار دخل نداشته از صحبت کثیر البهجت مسرور میشده باشد
زیاده چه تصدیع دهد رقعه که خان در شان موسوی خان بمیرزا ابی میرزا عبد اللطیف نوشته میرزا صاحب
برستان و فرمان فرمای اقلیم دل و دوستان ای آنکه خار خار حسرت گوش عندلیبان خزان رسیده را بسیر
گلگشت بهار رو بقفا برده بلکه اگر از حرم پرسش احرام بیت الله بنده نه بپرسی فقیر باو برداز که ای حاجیان کعبه دل اخدا
بروشنا بر صفای گوهر دانش هر یاک نقطه که چراغ از ماه کنشا سرکوه طراوت غبار آتش هر آشفته بلبلی که گل از کب و
فرق کرده باشد لمعان مشعله بینش اگر چون هلال عید بشل اهل نظر انگشت نما کرده چه بعید از سخن سنجان دقیقه رس بمکینی
الفاظ چون من بیمعانی که نه صدای شکفتن گل کم شنیده فهم تحسین بر ناکشته که گلدسته بندی چمنش همین قدر بس خرد
رواج و ما فطرت آن اطبعا شدا ابدان چند روز ایام جدای فلک بر گسته چشمان نعمت دیدار از صوم دهر تنگیت بهار است
رفعه اتفاق شکن بخشیدن بجا و دل آرزومند را که کاسه دریوزه هزار هوش است بسنگ جفا شکستن کرشان مروت
و نجابت نیست جبر از بر نسوز کرده شکیبان منما حرف نکتوب سکن کاغذ مسطر زده را اگر از دوستان صعوبت
این راه جوی نکارم استخفاف شدت درد و فراق کرده باشم و اگر در وصف نالهای طوفان ریزش در بار الفطره
روکنم جه اغراق کرده باشم قوت عاقله در بیان و سکهای نخنش چون زبان مرغ مخمل و گلک ناطقه در تعریف زمین
رنجش یاد کل فقوت باران رحمت الهی بمضمون کل شیء اذا تجاوز عن حده انعکس الی ضده مزحمت چنین چنین رحمت ارتجل

این رحمت نامه انتهایی باسمدان الذی فرض علیک لرادک الی معاد منتم چون حالت تحریر روز شنبه ماه مبارک رمضان است
صرف کامل قلبها در بهشت والسلام علیکم رقعه که میرزا عبد اللطیف بخالد خود نوشته صاحب این نزدیک
بجنون و شور از خدمت دو صبح عید من هلال گشته بکر مهجور میرخود و درین شب عید برای نوشتن مبارک باد آنقدر جانی
مضمون رنگین بست و با شوالیت کرده که بستن آن از انگشت نما بود ون بنجه خواهش هلال ناخن فلک کمان گوده کان رنجیده
از دو سنان آن رموز کارد و ران هیلو تهی نکند مرا که شدت الم هجران چنان ناتوان ساخته که اگر هلال چون ضعیف ام
روز عید اول رمضان صوم و هر بار بکت بینان عالم احتیاط میشود فوت خیال معلوم که چه خواهد بود دست از کار رفته
که مبالغه صفحه انگشت نامه اش از کف ما افتاده است که از آن چه می آمد ازین دست با زد تا که اشاره بلکه اقرار
بی زبانیست انقدر ظاهر ساختیم که میخواهیم بگوییم که عید الفت حبت مبارک باد اما با شرح سوز حرمان هیچ نمیتوانم
ساخت یای اگر بیان آید حساب انگشت اشاره باکت بجا کیای بیوازی می چنین بر خودم که اگر الفت حب ابد و در زیاده توقف
و نماید بنده به توقف با آنکه حرکت ندارم حرکت خواهیم کرد زیاده چه تصدیع دهد نور آفتاب ایام خوشش از دیده صبح عید
فروغ الشعاع و سایه شبهای فراق دو قدرش از سر کل نکفتگی و انبساطکم مباد
سادات بلده شهرستان هنر پروری روشنی بخش سر رصفانان دیده وری سلامت مکتوب بلال عید اسلوبی که اگر بکمین الفاظ
شفق افروز صبح آگاهی نبودی صبح الیقین هوشمندان دیده از خواب غفلت نگشودی دل از خیاب رفته ام را تماشا
کوی مسرت کرد و نامه عنبر شمامه که شوخی مضمونش اگر وحشت آموز رم آهو نگشتی دیده غزالان ختن حلقه فتراک
از صیدان می بود دست از کار رفته ام را همعنانی بالک کبوتر بخشید لیم با اگر با سست الحیان دور از نور شد که نکو
نزا بوسیدم و مهرش بکر رشد با آنکه بیابان بیابان شرح فراق بود وسعت از آن بیش است که خامه بایای چوبین تواند
بمو و حلقه دام گرفتاری اشتغال ما لا یعنی بر تمدد رو خیالم چشمی ندوخته که بستن خواسم بیله کلک در معنی سنگاری نتواند
و اگر چه تقریر شد غرض اخلاص بقدر رقعت زیاده بر آنست که بوزبان سعود خوانش جاتوان نمود حساب فکر های دور بین
در محیط غلغل نفس بیاب نزده که موج اندیشه ام صفحه سطر کشیده معلوب نمی تواند گشت اسیر عشق گرفتار
بند تقریرم چو شیرازه دو طرف بیک شد بحرم امید کامانا آنچه از بهوای کار بهار معلوم است درین زودی سعادت اندوز
خدمت گردی خواهد شد والسلام علیکم صاحب من ملاذ من تاج سرمن هرچه تصور توان کرد از و بهتر
نسخه دوای بیماری دلهای مستمند یعنی رقعه مشتمل بر سنبل الطیب فقرات زاده طبع بلند جان خسته ام را صحت بخشید که
دست مسیحا به اطراف طبیه نهای نبض امعاشش نتوانند رسید و صحت نامه طرب میکشان بزم وفا یعنی جانفزا رقیمه کلک
تا رسته ام را بمقامی رساند که سر انگشت زهره حرف و سازی معرفتش بزبان نخواند و داند بنگوار که قسم که تا دلنشین چو فیض

بعلت لزوم جواب عارت که معنی از نیش و انبساط بر خاطرم ننگ گرفته مرغ آشیانم گرده رنگ رسیده ام که شکسته بالی مانع پرواز شش
نیشه از قفس چنگل بار دیگر با فراق آید و روح تنک میسوزد که هم همکاران دو بیت آورده دوری حدت و الا شرایب بجام جمشید بگو که گوام
چه دلارام با آنکه طبیبان محنت روزگار را با کمال ایله بیمار که بر خود گوارا میکرد از ناگواران زهر حسرت لب را بهم میکشاید
راغم از هجر برگ غنچه جانان برکند بیقرارم سر زلف پریشان سوکند بر لبم دشمن جان نیست تبسم بی تو بمک خواهد کی خنده
پنهان سوکند هر نفس با خود حکایتی دارم و هر لحظه با خویش عشق میگذارم که ای قدر نشناس دولت و دوستی و ای نمک بحرام
نعمت آشنایی که این کار بها امید سعادت چشم را در نظر داشتن دولت از لذت صحبت دوستان چه بر داشتی کجای
حق شناسیست ره بحق بر بی شعوری میبر دامانتونه میتوان خوردن نمک چوب چینی با تونه هر چند راه تعرض
و اعتراض می پوییم جواب غیر از اعتراف بخطایی نشنوم و نیکو میم مجملا این معشوقه کرم خو که دل بی ما کی دست رخش ز ذر بار جوب
با من ناتوان که عمر ها لاف صاحب تانی میزدم هم آغوش نشسته بنوعی دوستیش معلوم میشود و نه دشمنیش مفهوم میگردد
و بعد ازین هرچه عارض شود معروض خواهد شد کنت فی فوادی نار شوق لهالهب و فی جفنی سحاب فلولا النار بل
الامع خطی و لولا الدمع لاحترق الکتاب زهی سطح کلک جیو او طارف صفحه کاغذ ساده و لوح نما که با آن همه برگ و باد وجود
نمک خطوط رنگ شستن و کمان نمی بردم جواب نکو بی داشته که اگر کاتب قضا گر سر خطش را بیند از دود حسد دل نشاند
خط سرنوشت معشوقی خوش خطان فارغ نشسته از آنکه گلاتش بوی سنبل ماند دود عود در قفس مجمر رشک می سوزد
و از طراوت عبارتش رنگ سرخ گل مانند گل رعنا در لباس دیوار رنگ زردی میریزد و گرفتم که باین جرئت بر نا فهمی
من بکیرد با ظهار سوز آتش هجران چه بیارم اگر نفته دارم خانه مجمرم هر چند تا آب رسیده در میگیرد و اگر جرم
از شرر ریزی نامه قلم بیجاره که قاصد که با آتش من میسوزد و میسوزد تر زر دولت سوز و گداز من دارد همای شعله
آتش حرمان سوز ندارد حق بجانب دل است که در رفتنها بیک پهلو افتاده غمداری آن از دولت آمدن الفت حبیب
می آید چون ذکر خیر آملا که ورد زبان مخلصانست از آن زیاده است که سر رشته حساب از اتوان و شت بست
آورده باد و در بهای وعده تسبیح از خاکی که جامه آب کوثر کربلای خاک لب تشنگی دوری آنست بحدت ارسال
شد چون درین چند روز رحمت الهی شامل حال این بیحاصل بود تا حالت تحریر که یوم الجمعه است دیدنی که دیده ها نبود
چشم از آن رسیده بود میسر شد اگر اشک ریزی سحاب باغ گشودن چشمی که بو شسیدن آن عین مصلحت است
شود در نظر هست که درین اوقات دیدن بعمل آید والدعا

دیباچه سخن بستان بیش از دولیست که گویا بایی بخشش زبان فصاحت برای نظم قوافت سخن آفرینی کرده در دلهای اهل معنی چون پری معنی
در ابیات وطن گرفته و از قلم نقش سخن بدست شناسان سخن داده زبان فارسی گویان را چون تیغ هندی آب بخشیده و تیغ
هندی نژادان به چمن آتش فارسی پرداخته و خته معنی را در هند دولت اهل معنی سازگار ساخته و سلمان فارسی را بستان آن است
سخن را زنده داشته آنکه معنی خسرو لب از و شیرین شده و اگر فارسی سلمانست از و نو آیین گشته طوطی زبان که آئینه دل
بگفتار او گویا بست و همای سخن بر اوج معنی هوای او بال گشاده و صفهان از نفسش سواد بهشت بهم رسانیده و آسمان از
لطفش زیب هفت اورنگ افروخته طبع نکته شناس از و فیض پذیرفته و نفس ناطقه از دم جان بخشش جوش آورده
مرصع خامه از و عالم کبیر شده و طرح چمن بهشت از و دلپذیر شده فیض بخشی که کلک را چون سخنوران جمله زبان و دری آموخته و
بهمن زاده چمن ادبی سرگرم آتش فارسی کرده نظم نقش گل را در نظم ایجاد و ردیف غزل تحسین گردانیده و قافیه در حسن
مطلع خورشید در کنار قافیه وجود در شب لولاک را دیباچه کتاب سپهر ساخته و اهل بیت او را مجموعه کائنات انتخاب کرده
صلوات الله علیه و آله و اصحابه و بعد بر دیده وران روشن است که چراغ دل بی سخن فروغی ندارد و زبان از سخن
صاحب در میشود و قلم از سخن صاحب قدم میگردد و زبان چوب بیبرگ از آن در و تماشای افتد که چاشنی سخن ندارد
و دهان صدف را از آن میگشاید که از گوهر سخن لبریز است طوطی آئینه پرست چون از فیض سخن صاحب معنی شده
برعکس اهل صورت ورق ناتوشته میخواند و بلبل گلشن سخن چون از بن سخن صاحب حال گشته بر رغم اهل قال
سخن ناشنیده میگوید قلم اگرچه سخن زبانش نباید چه سان بالادست خود بر دوران نشیند و کاغذ اگر سخن پذیر نبود
چگونه از دیده دوران نظر یابد شمع زبان آور چون از سخن فروغی ندارد سوختنی است و غنچه بسته دهان چون از سخن
رنگی ندارد و بستنی است هر که وزن ندارد سنگ از آن بهتر و هر که زمین سخن نشناسد خاکش بر سر معشوق …
چون موزون است دل از جا میبرد و ابروی محبوب چون صاحب بیت است بر سر اهل نظر جا میکند شعری چون صاحب
شعر شد فلکی گشت و هلال چون شق مصرع رسانید بدر شد هر که از سخن موزون بی نصیب است در دیوان بخشش از بیران
نجات خواهد کشید و هر که دیوان غزل بیت است از فیض ازل محروم خواهد ماند بعضی از تن پروران شکم پرست که نامحرم …
و سخن سرایان دشمن اند شاخ گل را اگر آتش میسازند و نظم فاخته را اگر … گوی میکنند و مغز کلمه را چون شیر از مغز سخن بیرون اند
و آتش چاره باره را به از نظم چاره باره میخوانند اگر چون هلال بقدر سر ناخنی زر بدست آورده اند سر تفاخر بفلک سوده
اند اگر چون لاله پیاله سیاهی در کیسه خود دیده اند در پوست نگنجیده اند خضر را شیر نامیده اند و مسیح را آفتاب پرست مینامند
منکر طرز و وضع روزگار نمی شناسم و عیش و ملال را نمیدانم خنده بر من میخندد و گریه بر من میگرید جمله سخنم و چون سخن بر زبانها

افتاده ام سراپا چو بهرام و چون چوب تیغ نشسته ام اهل روزگار را عجبی که نسبت نکته می گیرند و از بوی سازنرگس دماغ میدزدند
و تماشای گل شب بو از پرتو چراغ میکنند چون شانه الحمد زلف اشتر کرده اند و دم سازی موشکافی میزنند و چون آیینه همین صورت بینی
آموخته اند دعوای سخن نگاری میکنند گوهر از رنگ معنی پیرایم و زهره دریا از گداخت … در حلقه ماتم نشسته گل از خرام
معنی رنگینم رنگ باخته چمن چرا از خیابان سینه چاک نکند چون نوای سخن میسازم بلبل نغمه پرداز دماغم میبوسد چون گلگون
سخن روان میسازم گل در رکابم پیاده میدود و غنچه گلستان طبعم را چون حباب آب هوا در مشت است و حباب
بحر سخنم را چون غنچه رنگ و بو در گره است چون مغز روشنم کاغذ رو سیاهی را به آب چشمه خورشید حل میسازد هر چون سخن
را ابم می نویسد کاغذ از انجاب و سحاب مهره میکند چشم دواتم از جوهر در مشک ترکیب است و روح معنیم از فیض القدس چون روح الله
مجرد و طبعم مختصر رنگینی معنی بمهر شبنم گل می رساند و کلکم نسخه سرو سخن بخط ریحان می نویسد هرگز گوشه شمشیر ملاف که قطره سیاهی کلکم
سور چه وار دل شمشیر میخورد و حسود که بخنجر منار که استخوان قطار نم خنجر را دو دسته که دارد و رنه مفت میکرد و بجز اشعار رنگینم بر دست
رقم سنجان حنا می بندد و نقد بر معنا و دستم زبان سخنوران را ماهی سر چشمه خورشید میسازد شعر گلو سوزم در زمین سخنم
کل آتش سیه مانده و کلک تر دستم از سیر آب سخن عرق بهار میگیرد و توسن معنی از نوک کلکم مهمیز میخورد و گلگون سخن از نقطه
اتجاعم بداغ مرسید جنبش مژگان کلکم دل از معنی زرستان می برد دوات سینه چشم طعنه بر سیاهان هند میزند انور از تتبع
ضمیرم پروانه نور میگیرد و فردوسی در بهشت نظم زحوله میکند غنچه بینش مضمون نرسیده ام که بیت بر باد رود گوهر نزد معنی نیرا ابهام
نفسی است بر آب جوانطم شهرت یکی که خیالم دلبند رست چرا ماهم روشن نگردد که خطابم منیر است مسقط الراس
من سرزمین لاهور است بنام ام در عجب سر زمینی کرمه از خاکش برویده و فیض از هوایش میبارد اگر وطنم هند است نگهه بگیر
که نور دو سیاهی چشم است و آب حیات در ظلمات آدم بهشت بلا با آرزو آرام چشم سواد کرد گذشت و دو جهان فضا بخشم
آدمست درین زمین کاشت اگرچه از خاک هندم اما زمین سخنم قطعه الیست از فارس و منی اگرچه هندی نژادم اما زبان کلکم
فارسی گوست   شعبه اصلم بود از هند لیکن خام ام   در مقام نکته سازی میزنم دم از عراق   در معنی وطن ارباب سخن
عالم قدس است و سلسله نسب این طایفه بعقل کل میرسد از آنکه در تولد بودن و خود را السید و الفارسی قرار داده هیچ
بشان سخن نمی افزاید نسبت نژاد سخن فهمیم بسبب سخنست

۲۵۸

[illegible]

[illegible]